

Kulturně společenský časopis 2014 • 12 na internetu

DOBŘÁ ADRESA

Jakub Šofar: Obzvláštník Váchal – Novinky.cz

Do 4. ledna je v Domě U Kamenného zvonu k vidění velká výstava nazvaná Magie hledání, připravená ke 130. výročí narození Josefa Váchala. Toho obzvláštníka. Přesně toho. Tohle my Středoevropané umíme, když si s někým nevíme rady, když...

NOVINKY.CZ

To se mi líbí - Přidat komentář - Sdílet

Toto se líbí uživatelům Zbyněk Vlasák, Václav Ž. Dvořák a dalším (2).

Napište komentář...

Dobrá Adresa

7 listopad v 16:37 - Prague

Michal Šanda recenzuje Josefa Váchalu: "Děje to je ho známe skoro všichni"

<https://www.facebook.com/dali.stano/posts/10203655885411031>

Z obsahu

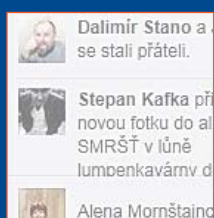
Displej.eu

Alfréd Radok 100

Pavla Horáková

Petra Strá

Štěpán Kučera

Obsah:

F

Písničkářka z větrného mlýna (rozhovor Milana Hrabala s Janou Věbrovou) (4)

Michal Šanda: **Z antikvariátních banánovek – O řeči severomoravských hraničářů II** (12)

Leoš Němec: **Válka redaktorů** (16)

Stanislav Dvorský, Petr Král, Ivan Wernisch: **Protest** (17)

Jakub Šofar, Michal Šanda: **Praha hrdinná, ale neznámá** (18)

Vít Kremlička: **Patafyzické křížovky** (22)

Pavel Herot: **Neduha** (26)

Wagner a Liszt v Piešťanech (30)

A

Face / Book (32)

Displej.eu (34)

Tomáš Přidal: **Židle se mrtvých nebojí** (36)

Marek Toman: **Veliká novina o hrozném mordu Šimona Abelese** (38)

Michal Rehůš: **Poetika ataku** (40)

Frcky – marginálie jednou větou (42)

Paseka v háji české literatury – Ladislav Horáček, Petr Placák: Přece tady nebudeme sedět nasucho (44)

Michal Šanda **o knize Petra Hrbáče Tancovačka na předměstí** (50)

Ivo Harák **o sborníku k 95 letům Stanislava Bělíka z Doubravníku** (52)

Zuzana Chvatíková **o knize Petra Pitharta Osmašedesátý** (54)

SYSTÉM NAVIGACE: KLEPNĚTE!

První stránka (titulní):
BYLO od č. 1/00: Klepnutím na „Z obsahu:“ se dostanete na str. 2 (obsah). Klepnutí na malé obrázky a jednotlivé body „Z obsahu:“ Vás přenesou přímo na příslušné stránky. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ se otevrou naše internetové stránky www.dobraadresa.cz v aktuálním prohlížeči. Klepnutím na střed obrázku se dostanete na popis a tiráž na str. 2.

Druhá stránka (obsah):
BYLO od č. 1/00: Klepnutí na jednotlivé body obsahu Vás přenesou přímo na příslušné stránky. Klepnutím na naši e-mailovou adresu se Vám otevře nám adresovaný dopis v aktuálním e-mailovém programu. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ a na popis k obrázku na první straně se dostanete na první (titulní) stránku. Klepnutím na slovo „Obsah:“ se Vám zvětší obsah přes celou šířku okna.

Další strany stránky (včetně druhé s úvodníkem):
BYLO od č. 1/00: Klepnutím na jednotlivé internetové resp. e-mailové adresy se Vám otevře příslušná stránka resp. se Vám naepíše příslušný dopis v aktuálním programu. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ v levém nebo pravém horním rohu stránky se přesunete na str. 2 (obsah).

KLEPNĚTE SEM!

Na titulní stránce: Facebook

Dobrá adresa, kulturně-společenský časopis na internetu, číslo 12, rok 2014, ročník 15. E-mail: dobraadresa@dobraadresa.cz. Vydávají Přátelé Dobré adresy. Šéfredaktor: Michal Šanda. Redakce: Václav Dvořák, Štěpán Kučera, Petr Štengl, Štefan Švec, Martin Vokurka. Grafická úprava a výtvarná redakce: Jakub Tayari. Výstavba internetových stránek: Libor Koudela. Neoznačené fotografie archiv redakce, kresby Corel Corporation. Časopis vychází s laskavou podporou Ministerstva kultury České republiky. Redakci nevyžádané rukopisy, kresby a fotografie se nevracejí. Technická podpora studio Grafin a FirstNet, a. s. Časopis je exportován Ústavem pro Českou literaturu AV ČR. ISSN 1804-963X

C

- Jiří Němčík: **Smrthaus** (56)
 Leoš Němec: **Moravský sklípek** (59)
 Petr Štengl: **Boháči** (62)
 Ali Bin Aladin: **Multidetox** (63)
 Josef Šišo: **Dva v noci** (64)
 Ivan Jemelka: **Sigurd** (66)
 Petr Štengl: **Karborundum** (69)
 Štěpán Kučera: **V království Urubů** (70)
 Michal Šanda: **Kůrka chleba** (82)
 Pavla Horáková: **Album iOS Photos** (84)

E

- Kateřina Bolechová: **Štěrk zadřený do huby** (86)
 Pavel Dolejší: **Přitroubí apoštolové** (90)
 Martin Vokurka: **Život** (92)
 Anna Brikciusová: **Králíkova stopa** (92)
 Jan Voskovec: **S Osvobozeným divadlem v novém tisíciletí** (93)
 Petra Strá: **Vříka** (94)
 Kristýna Vorlíčková: **Tasmánka** (95)
Paralelní literatura 15 – Facebook hack (96)

Book

- Jakub Šofar: **Tak naposledy o Hongkongu** (98)

Dejte svým nejbližším k Vánocům pod stromeček Dobrou adresu. Jest to etivo vytříbené kvality a navíc zadarmo.

Michal Šanda

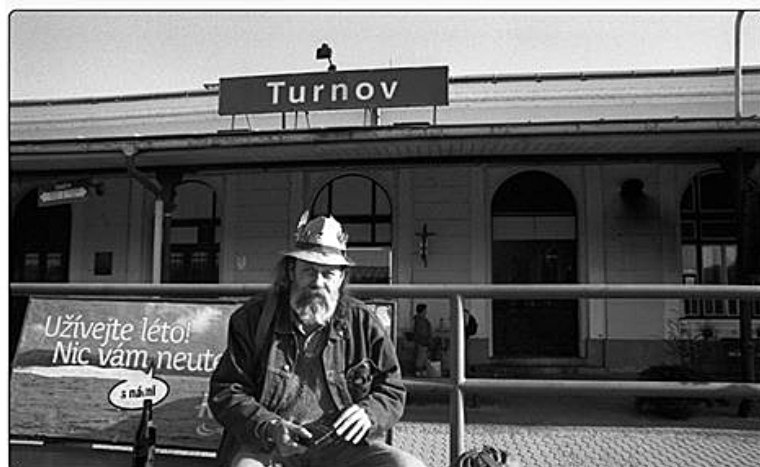
F Foto-aktu-alita

Kopajčípták Dělník Fotografie

56 min · 🌐

jedno foto z Roudnice nad Labem....

To se mi líbí · Přidat komentář · Sdílet

👍 To se líbí 2 uživatelům.

F

**Písničkářka z větrného mlýna,
Böhmische Heart Coeur,
nebo vlčí žena?**

Foto Ilona Martinovská

Varnsdorfská rodačka z „větrného mlýnu“ Jana Věbrová nyní bydlí s manželem Ivanem Acherem a dvěma dcerkami v Hrádku nad Nisou v bývalém (tentokrát pro změnu vodním) mlýně na Nise a občas také ve svém smíchovském hausbótu.

Už pár let přitahuje pozornost fanoušků i hudebních kritiků. Při hudebních vystoupeních suverénní „s řěavou barvou hlasu“ (Ivan Bezr), v soukromí i při rozhovorech s novináři tichá, nenápadná. Prosadí se? Určitě ne tak, jako nešťastnice typu Ivety Bartošové, nejspíš ani tak ne, jako mohutně propagovaná Radůza. Na to je Jana hitparádově poněkud nezařaditelná.

Po zpočátku občasném úspěšném putování po hudebních festivalech v republice vydala úspěšné CD „Kykyrý“ (Indies 2007). Časem se stala vyhledávanou hudebnicí, která překročila meze české kotliny. Zahrála si v saské Lužici (Radwor), hesenské Fuldě, v Evropě ještě např. v Bratislavě, Vídni, Segovii, Bernu, Londýně a pak na různých místech USA (mj. New York, L. A., San Francisco). Jejím nejnovějším sukcesem je letošní účinkování na festivalu Fringe ve skotském Edinburghu. Tam výrazně přispěla mj. i k úspěchu tanečně-hudebního představení „La Loba“, které získalo cenu The Herald Angel a nominace na hlavní cenu festivalu (Total Theatre Award) v kategorii „Physical/Visual Theatre“. Představení realizoval tým: Lenka Vagnerová (choreografie), Ivan Acher (hudba a scéna), Michal Kříž (light design), Eva Hamouzová (zvuk) a dvě

představitelky scénického
„zhmotnění“ La Loby: tanečnice
Andrea Opavská a zpěvačka Jana
Vébrová. Představení je možné
(bohužel jen tu a tam) vidět
v pražském divadle Ponec. Kdo má
rád neběžné vizuální a zvukové
zážitky, neměl by si La Lobu nechat
ujít. A Janu Vébrovou kdykoli
a kdekoli také ne.

Jaké to bylo ve „velkém divadelním světě“ edinburghského festivalu Fringe?

Obrovské! Edinburgh je nádherné kamenné historické město, kde se odehrávaly zásadní dějinné okamžiky Skotska a celé Anglie. To se během měsíčního Fringe Festivalu celé obleče do statisíců pestrých plakátů lákajících na několik tisíc představení od Stand Up Comedy po muzikály (souběžně s Fringe Festivalem ve městě probíhá i jazzový, vážnohudební, klasický divadelní festival).

Je to trošku takový market. Představení se střídají jak na běžícím pásu. Reklamy na jednotlivé „štyky“, a občas i samotní umělci, na lidi útočí všude. High Street je během festivalu určena právě pro prezentaci umělců-účastníků: tzn. pro ukázky z představení, pro rozdávání letáků a na vylepování plakátů pokud možno co nejvýš na vylepovací ploše, jinak hrozí, že jej za 30 sekund překryje plakát jiný.

Za čtrnáct dní, co jsme s Lobou na Fringe byli, jsme ji hráli dvanáctkrát, plus já měla ještě dva večerní koncerty. To znamená docela vydatnou, pravidelnou koncentraci

a šetření energií. Snažit se ve skotském počasí nenastydnout a nevykřičet si hned první týden hlasivky. Nějaké kamarádíčkovací „pařbičky“ moc nešlo podnikat.

Jak to přišlo, že z „písničkářky ze mlýna“ se časem stala „Böhmische Heart Coeur“ a nakonec se proměnila ve vlčí ženu, archetypální divošku La Lobu – ovšem na hony vzdálenou popíkovému podání populární Shakiry?

Prostě evoluce! A pak, upřímně, náhoda, co mi do života přivedla Ivana Achera, který mě pozvolna, „podprahově“ transformuje, ovlivňuje a vyzrává. On má od přírody veliký, a pro mě nikde jinde nevidaný, dar citlivosti, přirozené estetiky a zároveň zdravé sebekontroly, kritičnosti. Věřím mu. A právě Ivan je dvorním skladatelem choreografky Lenky Vagnerové, která si vymyslela představení La Loba a její podvojnou podobu v tanečnici Andree Opavské a ve mně.

Takže od neřízené emocionální stříkačky ze mlejna přes srdeční hard-core po emo-hard-core vlčí ženy. Vlastně ta všechna stádia do sebe krásně plynule zapadají.

V La Lobě jsi natolik přesvědčivým hlasem vlčí ženy, až se zdá, nejde o roli, ale o osobní prožitek. Je to tak? A pokud ano, co tě na oné legendární přesvěké bytosti přitahuje? Je to její schopnost vracet život tomu, co zaniklo, nebo vzrušení z odhalování tajemství mýtů?

Nejvíce mě na tom před každým představením vzrušuje hlavně, abych to Andrejce, Lence a Ivanovi nepodělala. Je to úplně jiný tvar než mé sólo hraní – nesoustředím se a neužívám si jen sebe, ale musím vnímat i své alter ego (tanečnici) a hudební podklad. Prostor pro nespoutanou odevzdanost a improvizaci zde moc není.

A teď k legendě. S tanečnicí Andreou jsme každá jednou, neoddělitelnou, částí mýtické La Loby – osamělé, ne zrovna obvyklé, staré ženy. Obě putujeme světem- prostorem, sbíráme kosti, stavíme z nich prapodivné tvory a jedna jim dává – vnáší život pohybem a druhá jej vdechuje svým hlasem. Tato postava má svůj původ v pověstech, které se v různých obměnách (prý) tradují na více místech na světě. Tedy pokud si ji kulišácky spisovatelka Clarissa Pinkola Estés ve své knize „Ženy, které běhaly s vlky“ pro svůj, v ženách divošku hledající, účel nevymyslela. Tímto, pro některé ženy naprosto zásadním, směrem se ale v našem představení rozhodně nevydáváme. Lenku, choreografku, zaujal prvotně ten obraz: divné staré ženy kráčející krajinou, sbírající kosti, ... a ten může být metaforou jak pro ženu divošku, tak třeba i pro ne-obnovitelnou sílu Matky Země, nebo jako rozpor, souzvuk, dohoda dvou a více tvářů, povah, které může každý člověk v sobě mít. Ovšem je na divákovi, aby si, tak jako my své kostěné tvory, sestavil pocitové vyústění naší La Loby. Já sama na tom, aby divák pochopil, „o čem to vlastně jako je“,

nelpím. Ostatně ani u svých písní. Prostě buď tě to vezme, nebo nevezme, naskočí husina, nebo ne.

Jak jsem se na začátku odpovědi zmínila, já jsem Andrejčiným alter egem, a naopak. Jako bychom balancovaly každá na jedné straně houpačky z dětského hřiště. Chvilí jsem nahoře, mám vládu nad tou druhou já, a chvíli mě poníženež zase krotí ona. Postava La Loby tedy obsahuje oba dva póly a velkou škálu nálad pro nás obě, což by bylo vzrušující a vyzývající pro každého umělce.

A že přesvědčivá? Prostě si tam můžu z hloubi hrudníku a břicha zavrčít, zařvat. A v tom jsem, myslím, hodně dobrá.

Ano, jsi nejen hlasem, ale i dechem vlka, jeho výhružným vrčením. Místy je tak mohutné, až nabývá hmoty podobně jako hardrocková smršť. Prozrad' něco o technice, o spolupráci se zvukařem... nebo to všechno ty sama?

Jde o zvláštní, námi vyvinutý druh hrdelního chrčení (něco mezi mongolským hrdelním a metalovým zpěvem a potřebou si pořádně odchrchlat), který je citlivě domodelován zvukařkou Evou Hamouzovou. Na interpretovi požaduje kvalitní svalovou hmotu na hlasívkách a psychickou pohodu při případných obtížích s uzlíky. Na zvukařce pohotovost, empatii a citlivost. A protože se Evka se zvukařskejma šoupátkama snad narodila, tak až jednou budu děsně slavná, vezmu sebou na „tourney“ i Evičku.

Jazyk, ve kterém zpíváš, jako by vyrůstal z hudby: přes svou nesrozumitelnost je naplněný tajemným poselstvím. Přišlo mi, že to jsou slova legendy zaniklého národa prodírající se proti proudu času. Přiznávám, že jsem nedokázal ten jazyk identifikovat. Napovíš mi?

Je to tzv. „acherovinka“. Možná bych teď měla s ozřejmením skončit, ať je trochu tajemno. Ale nadzvednu trochu Ivanovi pokličku, takže je to esperanto po srsti i pozpátku.

Na jevišti jsi součástí jediné, ale rozpolcené bytosti. Dvě zhmotnělá alter ega. V kostýmech téměř k nerozeznání. Jak je to s vámi, když „spadne opona“ a odloží se kostýmy?

Andrejka má všechny vlastnosti, po kterých toužím já a já zase ty, po kterých touží ona. Na rozdíl ode mne je velice disciplinovaná, pilná, kultivovaná, prostě dřič, co vidí v dálce cíl a jde si odhodlaně za ním. Je hluboká, přemýšlivá.

Jana Věbová a Andrea Opavská – The Herald Angels

Kykyryký

Všecko nic si pamatovat
přeskakovat nepodstatný třásně
Vzpomínky své exhumovat
ukázat si zarudlý dásně
Každém den v kalendáři
se rovná strohosti a stejnosti
Vezmi síto a rozděl libosti a nutnosti

Mon amour
Je mona dvůr
Je mono Lisa
Mono máj
Jen monotónním krokem jít svůj hnůj
Dnes rychleji jde stín
Ta zkáza začala
Když proměnili máslo v margarín
Ó Marý
Ó Mon cherry
Kykyryý

Krok sun krok a hlavu vzhůru
přesto v klopě kytka uvažá
Dlažba na kostelním kůru bigotní a děsně prochladlá
Už víno s vodou muchluje se v kašničce si ruce namáčí
To není máchání ve Štrbskym plese
tělo se tuží duše omráčí

Mon amour

Foto Jano Vozár

No a já jsem skoro úplnej opak, dopředu moc nekoukající živel,
živlíček spíš, kterej surfuje na vlně náhody a věci přijímá tak, jak
k němu přicházejí.

**Dostávám se k onomu zdánlivému „rozporu“ tvé osobnosti:
totální, nesmlouvavé odevzdání se písni proti nenápadnému,
až plachému projevu „mimo plac“. Co se to s tebou stane,
když vezmeš do ruky harmošku?**

Je to nabytí absolutního sebevědomí, přesvědčení, 60minutové smysluplnosti svého pidikonání tady ve světě, odvaz, výzva, vzrušení... tělocvik... a pak se v tom míchají asi i nějaké, mně nevysvětlitelné (přece všechno nemusí být vysvětlitelné?!) podvědomé, nevědomé... -sti.

Jít na dřeň – to je umělecký přístup, který nese výsledky i utrpení. Je jím pro tebe dřina při přípravě nebo „hořké chvíle života“?

Přípravu bych raději vynechala – teď jsem spíš umělkyně plínek, člobrd, čalamád, marmelád a křížal. To druhé bych zařadila právě do výše popsané kategorie podvědomého, nevědomého, nevysvětleného, možná i nevysvětlitelného. Rozhodně nejsem typ, kterej by se v negativních pocitech, depresích života vyžíval nebo si je dokonce uměle navozoval, jak to někteří múzičtí „démoni“ „umí“ (na obou uvozovkách trvám!). Pro mne to je prostě přirozenost a opravdovost, jinak to neumím a dělat nechci.

Jsi dcerou legendární osobnosti nejen varnsdorfské kultury Edy Vébra, který se v hudbě pohyboval jako štika v rybníku, jsi životní partnerkou Ivana Achera, který je výraznou osobností české hudby současnosti, avšak natolik osobitou, že to – řekněme – nemá jednoduché. Napadá mě, že se mezi nimi pohybuješ v jakém si citovém rozrušení na pomezí lidské pokory a umělecké nekompromisnosti. Co ty na to?

Jsem, hodně nahatě upřímně, takový emoční začátečník. V dětství jsem si já i celá naše rodina vybudovala důsledkem taťkovy předčasné smrti určitou rezistenci. Na některé věci jsme se báli sebe ptát a svoje pocity rozebírat. Neuměli jsme se o druhé správně, nepovrchně zajímat. Právě Ivka mi tuto divnou „obranu“ a strach po-

Foto Milan Hrabal

máhá prolomit. Takže citové rozrušení u mě asi ještě přijde.

Ale jak tatka, tak i Ivan měli, mají ve svém životě obojí. Jinak by tatka nedělal a neudělal to, co dělal a udělal, a Ivka by nekládal to, co skládá. Oba jsou obdařeni vyjmeněným, hlubokým vnímáním – skutečnosti, Ivka i hudby. To, co mi tatka nestačil

předat, mi teď v nejlepší a nej kvalitnější formě dává. Díky němu stále uzrávám a vychovávám se. Budu dospělá a začnu chápat většinu souvislostí asi až po třicítce.

Znovu jsem si poslechl tvé zatím jediné cédéčko a musím trvat na jeho výjimečné kvalitě. Dnes máš za sebou sedm let nových, podstatných zkušeností, mám na mysli třeba manželství, děti... Jistě se promítají do tvého hudebního myšlení. Chystáš nové album? Neptám se kdy, ale kam hudebně zamíříš, aby ses (třeba) pokusila překonat sama sebe.

No, to by mohla být otázka na poměrně dlouhou odpověď. Nebudu skromná, protože jsem si jistá tím, co jsem vytvořila a jak dělám. Kykyry je prostě podařená deska, která skvěle zachytila můj osobitý ruko-hlaso-pis. Díky tomu, a mé nynější umělecké kreaci, čímž myslím kuchyni a děti, je hodně těžké touto nastoupenou cestou důstojně a ještě lépe pokračovat. Ale mateřská mi skončila 11. listopadu, takže teď se teprve můžeme těšit, co ze sebe vytlačím.

Dnes je tedy obtížné a nesmyslné předjímat kam a jakou formou se uberu. Nicméně pár nových písniček složených mám a cítím v nich velký posun dopředu jak po textové, tak i kompoziční stránce. Také si v hlavě do šuplíku ukládám muzikanty, interprety a zajímavé typy, se kterými by nebylo marné spolupracovat. Čili jak bude, se teprve uvidí.

Držím palce a děkuji za rozhovor.

Hora v klínu bílá pod můj tiše vplouvá
V rukou držím ohnivé stuhy
Do náruče chytám rudě žhnoucí pstruhy

Kolem kroužím svůj nekončící tanec
Kosím a utápím

A s párou vzhůru do nadoblastí
Mlhou dolů, lesem ztichlých stromů
Suchou travou nehučně plout
Zlatavě šustí pádlem pročísnot

A s párou vzhůru do nadoblastí
Mlhou dolů, lesem ztichlých stromů
K žlutým skalám sbírat hvězdy
U obzoru šumí tiše příští dobrodružství

Kaštanoví koně

Letí kaštanoví koně
podkůvkou
o bahno na vypuštěném

V předklášteří
měsícem ztuhlí
smrákají se lípy i kaštanoví koně

Rákosím se mihne
rej zapřáhnutých mnišek
bekyně plachtí v rozklepaném světle svíček

Kulisy se zatahují
pod barokní stříšky
pod svatozář usedají bekyně koně i mnišky

Vznášejí se kaštanoví koně
podkůvkou
o bahno na vypuštěném

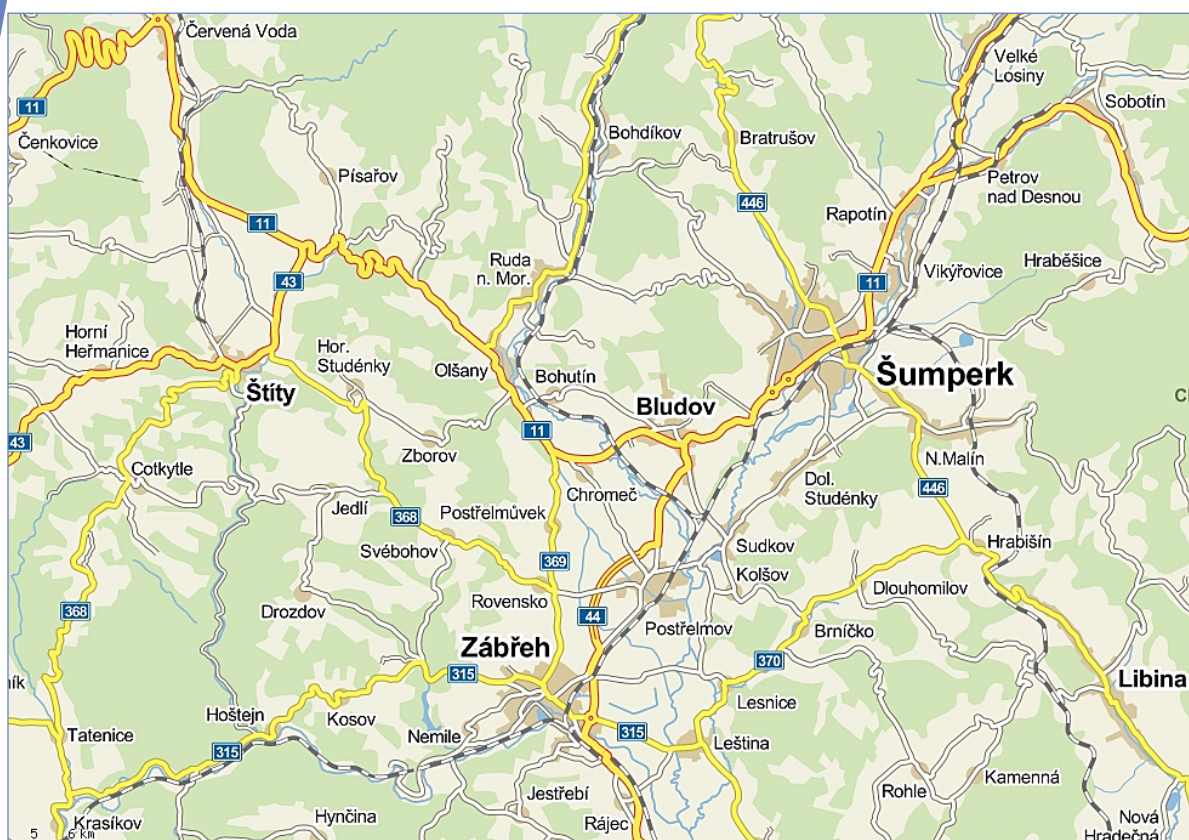
Milan Hrabal

Z antikvariátních banánovek

Knihu Václava Rýznara *O řeči
severomoravských hraničářů*

jsme podrobně představili
v minulém čísle. Aby bylo
naprosto zřejmé, o jakou oblast se
jedná, předkládáme zde ctěnému čtenářstvu orientační mapu.

O řeči severomoravských hraničářů

Boj o chléb nepřipouští příliš vítězství vyšších citů, tedy ani citu národního. Mysleli naň přece živnostník a dělník, usazený osamoceně v německém prostředí, musel strpěti, že o jeho české jméno klopýtal německý jazyk. Aby i to usnadnil německému zákazníkovi, musel podle psychologie hesla – náš zákazník, náš pán – přizpůsobiti i své jméno. Je tedy mnoho vážných důvodů pro to, proč si český švec František Všečetka dal namalovati a přivěsiti v místě, kde se usadil, firmu s nápisem:

FRANZ WSCHETITZEK

Na severní Moravě je působení němčiny na český jazyk zvlášť znatelné. Je to podmíněno velkou sociální závislostí, jednak tím, že severní Morava je po jazykové stránce nositelkou přechodných nářečí. Téměř každá vesnice má své osobité jazykové zvláštnosti. Stýká se tu totiž nářečí hanácké s horáckým a poněkud i s východočeským. Řeč severomoravských hraničářů je tedy po jisté stránce zvláštním útvaru, který bychom mohli nazvati česko-německo-dialektickou míchanicí.

ajršpajs	míchaná, smažená vejce	fesmeter	krychlový metr dříví
ambós	kovadlina	fiřpón	přípřež
arbajchaus	donucovací pracovna	fišmajstr	porybný
ausér	dozorce	fištrón	rybí tuk, také chytrák
auspuc	ostrá domluva	flajšok	řezník, jenž kupuje pouze kozy
avizér	zřízenec dráhy, který roznáší zprávy o přivezení zboží	fórhajzl	předsín
bancég	pásová pila	frasna	huba
batlmón	žebrák	froc	škvrně
bindle	vázanka	fuks	kůň ryzák
bliclaterně	kapesní svítlna	furverk	povoz
bónvochtr	hlídač trati	fúsakle	ponožky
bremzák	brzdař	fusfón	podlaha
briftaška	peněženka	futrbank	žlab
cajchnuvat	kreslit	gábl	přesnídávka
cajk	látka, věc	giršně	třešně
céch	povolání ke sbírání borůvek, jahod, k žatí trávy, také psí značka	glančit	leštiti
cergulát	klobása	gonc	zcela, docela
cifrblót	ciferník, někdy obličej	grázl	ohyzdný, ošklivý
cinchaus	činžák	grincajk	zelenina
cufus	pěšky	grót	právě
cukluft	průvan	hadrlák	otrhanec
cukrverk	cukroví	hajcuk	ohnišť
čušflajš	odpadkové maso	hajzl	záchod, sráč
dampfšprice	parní stříkačka	halspinzl	štětec na vytírání v krku
dratuár	chodník	hančulák	zn. člověka, který dělá všechno jako v rukavičkách
drikl	klika	hauzír	podomní obchodník
dýnstuvat	dusiti maso	honzitráky	šle
erbtál	dědictví	ibrcir	převlečník
edreple	brambory	kafěj	káva
fajnklób	svěrák	kanabél	skládací postel, kanape
faklcuk	průvod	kartka	jízdenka
farazór	dělník	kasír	pokladní
faulencuvat	lenošiti	kchisna	bedna
ferchtuvat	žebrati	kchosn	skříň
fertik	hotovo	klimptkastl	klavír
		kobert	obálka

kolér	podivín	skyje	lyže
kraksna	mrcha, herka	sortýruvat	tříditi
krónkasa	nemocenská pojišťovna	šacuvat	cenitii
ksindl	sebranka	šajba	terč
lajfr	kolovrátek	šamrole	smetanová trubička v cukrárně
lajsnót si	dovoliti si	šifonér	prádelník
lantuch	prostěradlo	šifrdekr	pokrývač
laufpas	propustka	šika	příležitost
lébrvuřt	jitrnice	šimfovat	nadávat
lébuvat	pochutnávat si	šištót	střelnice
magacina	skladiště	šláfroch	župan
miglanc	lhář, šejdř	šlapcuk	jít po šlapceku, jít pěšky
mutra	matka	šlófník	nocležník
našponuvaný	napijatý	šmic	rána
nyksmochr	lenoch	šnelcuk	rychlík
obšteluvat	objednat	šnytlich	pažitka
olingrata	náušnice	sófl	špatně
orláb	dovolená	špendýr	dárce
pajšl	vnitřnosti, zde polévka z vnitřností	špudlák	míchačka
pajt	krádež, polní pých	šráky	věšák, koza na řezání dřeva
pajzl	krčma	šramcír	šroubovák
pakluvat	jednati pokoutně	štábrle	hůl
palazór	deštník	šupně	dřevník, kůlna
perpetlík	kyvadlo	tajfl	čert
píglbret	žehlicí prkno	tóplik	noční hrnec
plavajs	tužka	trojmuvat se	zdáti se
plůš	ženská halenka	truňk	nápoj
prčverk	nářadí malé ceny	tyštuch	ubrus
přelakýruvat	přetřít	undrhól	zábava
pucka	hadrový míček	vangl	potáceti se
puctýrle	dvířka u kamen	vécuft	otvor, jímž se do sklepa sypou brambory
puđl	stůl v kupeckém krámě, malý zavalitý	verbšajn	živnostenský list
	kůň, pes	vintrok	zimník
ráfbankhóbl	hoblík	vomerčít	obhlédnouti
rajbr	zloděj	vosrlajtunk	vodovod
rajs	cesta	voštucovat	ostříhati
ratchóz	radnice	zelchuvat	udit
rabušic	pytlák	zoft	šťáva
red	zatáčka, réduvat, řídit třeba kolo nebo saně	zupa	polévka
recht	pravda		
rozšmelcuvat	rozetřít		

Připravil
Michal Šanda

Literární cena Vladimíra Vokolka 2014

Soutěž si klade za cíl objevovat nové básnické talenty a připomenout tak významného děčínského básníka a esejistu Vladimíra Vokolka (* 1. 1. 1913 Pardubice - † 23. 7. 1988 Ústí nad Labem).

Kritéria soutěže v roce 2014:

- 1) Soutěž je zaměřena na poezii a je určena mladým lidem, kteří trvale žijí v ČR.
- 2) Soutěž se uskuteční ve třech věkových kategoriích:
 - a) autoři od 15 do 18 let včetně,
 - b) autoři od 19 do 24 let včetně,
 - c) autoři od 25 do 35 let včetně.
- 3) Soutěžní příspěvky zasílejte v maximálním rozsahu 10 textových stran ve třech vyhotoveních na adresu:
Městská knihovna Děčín, ředitel Mgr. Ladislav Zoubek, K. Čapka 3, 406 55 Děčín I.
Obálku označte značkou „LCVV 2014“.
- 4) Zasláné soutěžní příspěvky se nevracejí.
- 5) Své jméno, příjmení, datum narození, trvalé bydliště, školu nebo zaměstnání napište na zvláštní papír, který samostatně vložte do obálky k zaslaným příspěvkům. Pro operativnější komunikaci připojte číslo mobilního telefonu, případně email. Dále připište souhlas se zařazením Vašich osobních údajů do databáze soutěžících a s případným zveřejněním soutěžního textu. Bez těchto údajů nemohou být příspěvky zařazeny do soutěže. *Soutěž je anonymní, proto osobní údaje nepište na listy společně s vašimi příspěvky!*
- 6) Soutěžící, který již 2x za sebou získal ocenění v minulých ročnících LCVV (1. – 3. místo) nebude opětovně zařazen mezi vítěze.
- 7) Literární příspěvky zasílejte nejpozději **do 15. prosince 2014.** Rozhoduje razítko pošty na obálce.
- 8) Členové poroty budou následně hodnotit tematickou i formální úroveň zaslaných příspěvků, zaměří se zejména na styl textů a na jejich myšlenkovou naléhavost.
- 9) Výsledky literární soutěže budou vyhodnoceny pětičlennou porotou zcela anonymně. Porota udělí v každé kategorii 3 ceny, případně i uznání poroty; vyhrazuje si též právo ceny neudělit.
- 10) Všichni, kteří se zúčastní literární soutěže, budou na počátku roku 2015 pozváni na slavnostní vyhlášení výsledků do nové děčínské knihovny, kde budou oceněné texty reprodukovány a rovněž k této příležitosti bude tradičně vydán tištěný sborník nejlepších prací.

Po přečtení článku na straně 29 (Dobrá adresa č. 11/2014) jsem pojal jisté podezření, že jeho autor jakoby maně osočil redaktora sborníku Český Merán Tomáše Míku z toho, že sedmnácté číslo místopisného sborníku proměnil Míka ve sborník spiritistický, a obvinění autor článku ještě zdůraznil vykřičníkem (sám tomu nejistě říká rýpání). Záminkou se mu stala fotografie Jaroslava Spirhanzla Duriše, o němž v minulosti Dobrá adresa uvedla zevrubný medailonek. Pro ty, kteří Dobrou adresou listují jen kvůli bontónu, dodávám, že šifra mistra Šandy je (mš).

Jako důkaz změny zaměření sborníku Michal Šanda uvádí, že na straně 166 je Durišova postmortální fotografie, pořízená v roce 1969, tedy devět let po spisovatelově smrti! Zde už druhý Šandův vykřičník působí poněkud výhrůžně. Šanda si však svým atakem není vůbec jistý, a zřejmě ani netuší, jak bude redaktor Českého Merána T. Míka reagovat. Aby si redaktor Dobré adresy nechal otevřená vrátka pro eventuální ústup do předem připravených pozic (protože T. Míka je jeho kamarád), vše omlouvá a zlehčuje poznámkou, že za úsměvnou záhadou je prachobyčejný šotek. Pro jistotu ještě diplomaticky přidává chválu, že sedmnáctý sborník je naprosto znamenitý, a jako příklad jmenuje také stať „Nové výsledky archeologického výzkumu na náměstí v Prčici“.

Přesto si redaktor Dobré adresy neodpustil rýpnutí, že nikde v textu není uvedeno, jak fotografie Spirhanzla Duriše vznikla, a uštěpačně dodává: „Že by zrcadlovkou Ljubitel 2 umístěnou při spiritistické seanci uprostřed talířku?“

Já bych do článku, potažmo do Michala Šandy, také nerýpal, ale přesně zde leží ten moment, kdy náhoda je druhý nejvěrnější přítel člověka, jak jsem psal na začátku. Jelikož jsem název Český Merán slyšel poprvé, hned jsem si o něm i o sborníku vygooglil co se dalo. A zdá se, že jsem tomu přišel na kloub. Svá zjištění jsem se rozhodl zveřejnit, aby redaktori Tomáš Míka a Michal

Šanda mohli zůstat kamarádi. Osobně ani jednoho z nich neznám a tím je moje nestrannost v kauze „válka redaktorů“ zajištěna.

Nuže. Pan Šanda přece musí na tudy vědět, že Jaroslav Spirhanzl Duriš se zabýval též okultismem, který se za posledních sto let stal seriózní vědou a udělal obrovský krok vpřed. Mimo jiné i v oblastech přenosu postmortálních fotografií a přenosu zvukových nahrávek do současnosti. Jde o takzvaný princip TEDOTE (z tehdy do teď – from then to now). Zrovna tak musí M.Š. vědět, že Ljubitel 2 je již notně zastaralý typ, podobně jako gramofonová deska pro záznam a přenos zvuku. Ostatně sám Šanda o tom poskytuje pádný důkaz hned na následujících stranách Dobré adresy (30 a 31), kde je zaznamenán live rozhovor Wagnera a Liszta z Piešťan, ve kterém (ač oba cizinci) narážejí na českým parlamentem nedávno projednávaný zákon o odpadech.

U inkriminovaného portrétu J. Spirhanzla Duriše se tedy nejedná o žádný šotek, a nejedná se ani o pouhé „nestačil jsem se divit“, jak se redaktor Michal Šanda snaží čtenářům Dobré adresy namluvit. S pravděpodobností hraničící téměř s jistotou jde zřejmě o něco mnohem, ale mnohem většího, když Šanda vyrukoval s takovým kalibrem. Ale to by nám, čtenářům, měl prozradit a vysvětlit on sám. O co v téhle válce redaktorů jde, zřejmě ví i Tomáš Míka, nebo to alespoň tuší. Uvidíme, co k tomu řekne nezávislý tisk.

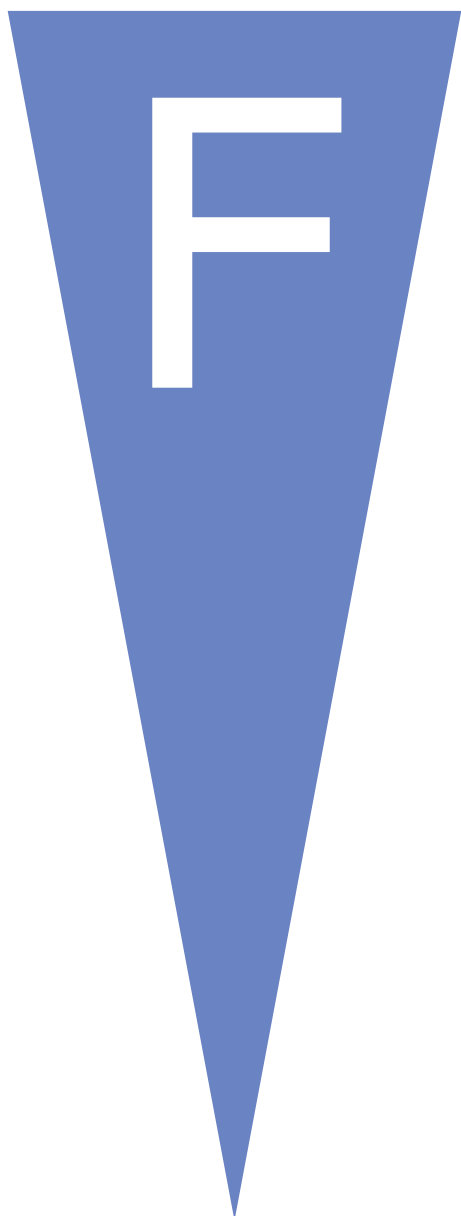
V každém případě, to co teď ze všeho nejméně v současném turbulentním literárním provozu potřebujeme, je válka redaktorů. Proto s povděkem kvituji vzkaz čtenářům z poslední strany DA, že se v příštím čísle nebude psát o takových blbostech jako je smysl bytí, a že se konečně dozvíme vo co gou. Zaslouží si to nejen čtenáři Českého Merána a Dlouhé adresy, ale i Liszt, Wagner a Jaroslav Spirhanzl Duriš.

Leoš Němec

Válka redaktorů

Říká se, že náhoda je blbec. Není to pravda. Naopak, náhoda je (hned po psuvi) druhý nejlepší přítel člověka. S jedinou výjimkou, a to v případě odhalené nevěry, kdy náhoda je fakt hrozný blbec, dalo by se říct, až úplně debil. To je ale opravdu výjimka, o které se lépe píše do nějakého webzinu o VIP, než do časopisu, který je excerpcován Ústavem pro Českou literaturu AV ČR.

Protest

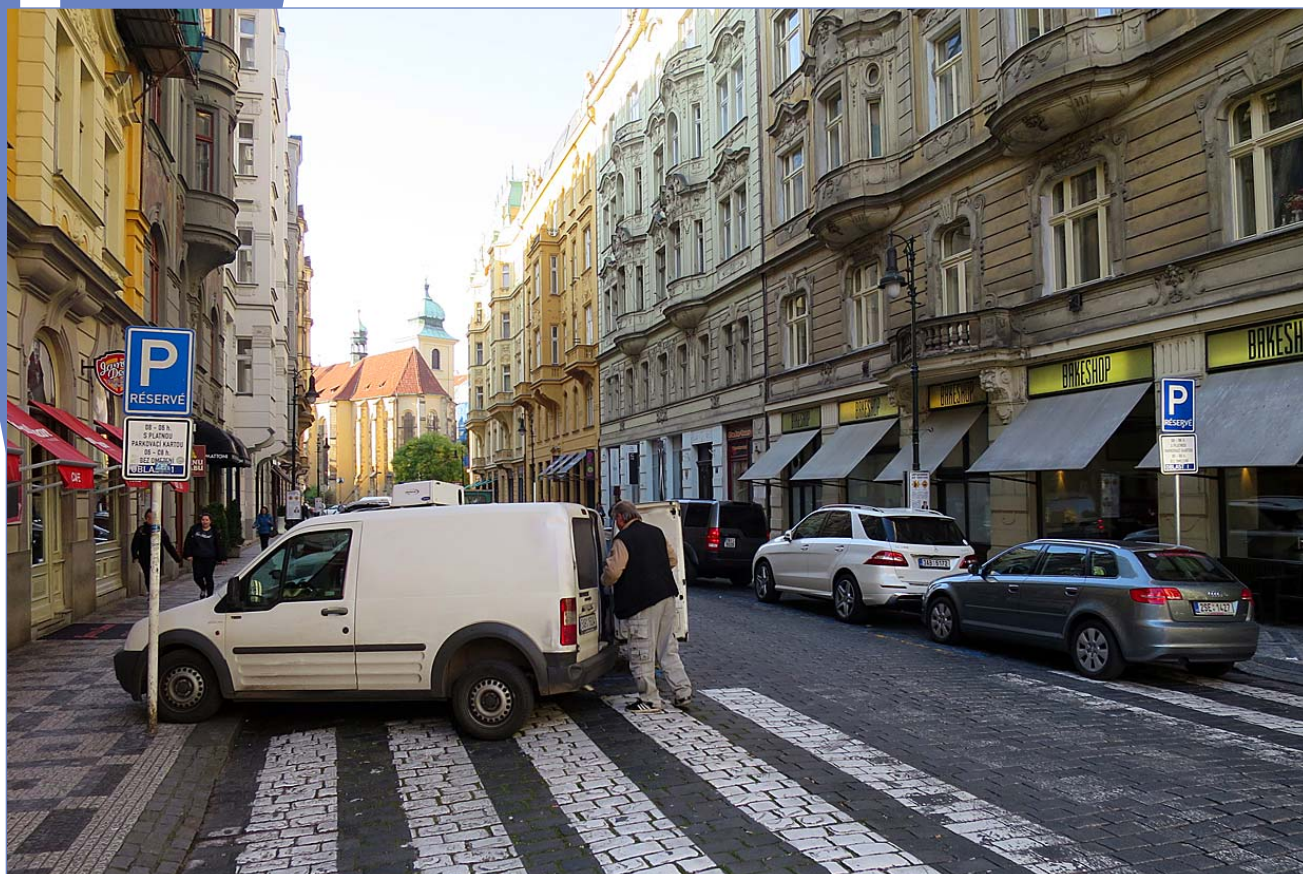
Stanislav Dvorský
Petr Král
Ivan Wernisch

V poslední době se v odborných i méně odborných textech o poesii lavinovitě šíří tendence užívat místo slov jako *básnický* nebo *básnický* výrazů „poetický“ nebo „poeticky“, bezpochyby pod vlivem jiných jazyků (angličtiny, francouzštiny, němčiny).

V češtině je to bohužel nešťastné a zavádějící, dotyčná slova tu nemají jako jinde objektivně označující význam, rázem naopak zahrnují hodnocení. Kategorie, která těmto výrazům odpovídá, není poesie, ale „poetičnost“ (nebo „poetično“), tedy poesie posunutá směrem k líbivému kýči; za výrazy rázem vyvstávají asociace na „poetickou vinárnu Viola“ nebo na „poetické líčení“ vánoc či Pošumaví, tedy na to, co je oproti skutečné poesii pouhou poetizací.

Mluvit u básníků o poetickém psaní a vyjádření, o poetických prostředcích, hodnotách apod. tak de facto znamená je urážet a dělat z jejich tvorby pouhé lyrické mrckování. Co nejdůrazněji proti tomu protestujeme.

Praha hrdinná, ale neznámá

Ulice
V Kolkovně
s domy 2,
4 a 6,
foto
Michal Šanda

Červená Bář, Praha 7 – Libeň

Na tomto místě stával dům č. p. 7. Dne 31. 8. 1941 se ve sklepních prostorách samovznítil koks, pod nímž byla ukryta munice odbojové skupiny K-Dva. V důsledku výbuchu byly zničeny i sousední domy č. 5 a 9.

Lindavská 782, Praha 8 – Bohnice

V tomto domě, v 7. patře, žil od roku 2007 do 7. 7. 2014 Jan Straka, který se chtěl rovnat ptákům. Už jeho první pokus byl neplatný.

Pamětní tabule byla odhalena za přispění rodiny Strakovy, Dlas-kovy, Sýkorovy, Drozdovy a členů České společnosti ornitologické.

Jankovcova 49, Praha 7 – Holešovice

Na památku rodiny Glázrových. V tomto domě žili v letech 1995 až 2014 Anička (1995), Filip (1997), Vendula (1999), Marie (1964) a Petr (1963) Glázrovi. Ani jeden z členů rodiny neviděl nikdy žádný díl seriálu „Ordinace v růžové zahradě“. Televizní poplatky však platily.

Čest hrdinům.

Nad Jezerkou 9, Praha 4, – Nusle

Ve dvoře tohoto domu se 18. 8. 1958 oběsil na klepadle na koberce pankrácký kat Leopold Cabejšek.

Pamětní desku věnovala Nadace na léčbu nemocí z povolání.

Josefská 7, Praha 1 – Malá Strana

V této škole vyučovala český jazyk v letech 1967 až 2008 Ludmila Pekárková. Celou dobu své pedagogické praxe (i dva roky poté, kdy zaskakovala již v důchodu za své nemocné kolegyně) prožila s tím, že takto psát slovo „lyžiny“ je správně. Není. Přesto ji všichni její žáci milovali a na konci školního roku ji celou zasypávali květinami.

Urxova 1, Praha 8 – Karlín

Zde se plných 42 let, až do své smrti skrýval před zatčením kvůli účasti na barikádách v revolučním roce 1848 karlínský krejčí Karel Sabina. Nešťastná shoda jmen. Historie dovede být krutá.

Nezapomeneme.

Šumberova 10, Praha 6 – Veleslavín

V bytě číslo 4 v tomto domě mohlo žít od listopadu 2009 nějaké dítě, případně dvojčata (trojčata atd.), pokud by si Vlasta Jiráčková alespoň jednou zapomněla vzít pilulku. Nikdy ale nezapomněla.

Holečkova 49, Praha 5 – Smíchov

V tomto domě žil XY, o kterém se vědělo, že byl agentem Státní tajné bezpečnosti (StB). Pak došlo k soudu, u kterého se zjistilo, díky majorovi StB V. I., že se to vědělo špatně.

Protože je rozdíl mezi vědět a vědět.

Nerudova 1, Praha 1 – Malá Strana

V čísle popisném 1 v Nerudově ulici nikdy nikdo nežil, neboť k této adrese nepřísluší žádný dům.

Bellušova 1821, Praha 13 – Lužiny

Z tohoto domu vyšel 16. 12. 2013 v 21.03 František P., protože chytil obrovskou žízalu, dostal nehoráznou chuť na panáka, a doma nebylo vůbec nic. Vrátil se tentýž den ve 23.45, uspokojen několikarát.

Chlapi sobě!

Mrkvičkova 1354, Praha 6 – Řepy

V létě roku 2011, při jedné z hádek se svým mužem, vykřikla Jarmila Tomanová při odchodu ze svého bytu, na třetím schodu odshora, mezi čtvrtým a třetím patrem: „To se raději zabiju!“ Slyšelo to, kromě jejího manžela, ještě pět osob. J. Tomanová však nemluvila pravdu, zemřela mnohem později, na jaře 2014, na rakovinu dělohy.

Husitská 25, Praha 3 – Žižkov

Schnirchova manufaktura na čokoládu

Založena byla v roce 1802, její provoz ukončilo znárodnění roku 1948. Pralinkou zde vyrobenou otrávil 8. 6. 1930 v mnichovské pivnici Rote Haxe pražský rodák Hans Prowaznik agenta SA Gustava Nührenfelda.

Košťálkova 1105, Praha 8 – Kobylisy

Před vchodem do tohoto domu by mohly kvést růže. A proč ne?

Nerudova 8, Praha 1 – Malá Strana

V tomto domě se měl podle mluvčí policejního útvaru Kobra zdržovat v letech 2010–2014 Ivan Nejedlý, jednatel společností První Jedlá, a.s., Wilkomen, s.r.o., Macht und Frei, a.s., První selská chytrost, a.s., a Realistické reality, a.s. Ale nenašli ho tady.

Věrní zůstaneme!

Řehořova 960, Praha 3 – Žižkov

Co by asi tak mohlo být zajímavé na tomhle domě?

Mhmm, počkejte na druhé vydání Praha hrdinné, ale neznámé.

Peckova 253, Praha 8 – Karlín

I když snil o architektonické koncepci domu, s dualitou interiéru a exteriéru, s trojrozměrnou fasádou z trapézového perforovaného plechu a celodřevěnými místnostmi, se slunolamem, který integruje dům do okolní přírody, většinu svého života strávil v garsonce, ve třetím patře tohoto domu. Po pravdě řečeno, František Morávek (1937–2008) zde žil od příjezdu z porodnice až do své smrti.

Celetná 11, Praha 1 – Staré Město

Zde nebydlel Franz Kafka! Nevstupujte do dvora a zachovávejte klid v nočních hodinách.

Počátecká 7, Praha 4 – Michle

V tomto domě zemřela tragicky paní Helena Jordánová (nar. 4. června 1937). Celý svůj plodný život se zabývala drobnou krádeží – ze všech možných volně přístupných toalet v Praze a okolí si odná-

šela ruličky toaletního papíru, které doma skladovala pro horší časy. Bohužel, 8. března 2011 ji obrovská masa volně ložených ruliček zasypala, tzv. zaživa pohřbila, a tím ukončila její zajímavou, netradiční občanskou činnost.

Sbor pro občanské záležitosti, Praha 4.

V Kolkovně 6, Praha 1 – Staré Město

V letech 1953–1957 přebývali v tomto domě ve společné domácnosti Julius Fučík a Lev Trockij. Všem, kteří se tomu divili, odpovídal Fučík podle stejného mustru (Trockij česky neuměl): Svět je nepoznaný, ale poznatelný. Protože Fučíkova obava z jeho ženy-vdovy Gustiny a Trockého strach z mrtvého, ale věčně živého Lenina vzrůstaly, zmizeli oba na konci roku 1957 někam do světa. Tím byla odstartována epocha globalizace.

V Kolkovně 4, Praha 1 – Staré Město

Na paměť filosofa N. K., který zde prožil část svého dialektického života, jehož všechny volné chvíle věnoval čtení knihy Karla Eichlera Početí leguána (1968). Podle nalezených zápisků, nacpaných mezi viklající se parkety, přečetl N. K. knihu 537krát, aniž by jí zcela porozuměl. Nicméně se těšil na stranu 87, kde je na začátku posledního odstavce věta: Ačkoliv k tomu nebyl prý nikým naváděn, ani žádnou organizací nucen, rozhazoval plným rukama letáky. To prý filosofa vždy od srdce rozesmálo. A nebyl k udržení.

V Kolkovně 2, Praha 1 – Staré Město

Hledala lásku, ale nacházela jen odpadky. Pak už hledala jen odpadky... V tomto domě se lásce tak nějak nedařilo. Škoda mluvit.

Šaldova 18, Praha 8 – Karlín

Všichni čeští mykologové si na této adrese podávali kliku. V tomto domě bydlel Milánek P., největší znalec muchomůrky hlízovité ve střední Evropě, autor opery „Vysoko odstávající bílá pochva, nahoře s blanitým prstenem“. Celý svůj život věnoval snášením důkazů o tom, že „co milováno jest, neškodí“. Jeho oblíbená *Amanita phalloides* ho však zradila. Čest jejich památce!

Malířská 231, Praha 7 – Bubeneč

V tomto domě se 28. března 1592 narodil učitel národů Jan Amos Komenský.

Všechno je relativní...

Bartolomějská 12, Praha 1 – Nové Město

Zde 17. listopadu 1989 uspořádala ilegální koncert undergroundová skupina Národní třída ve složení Jáchym Topol, Viktor Karlík, Václav Stádník, Vojtěch Stádník, Vít Kremlička, Martin Socha, Vít Brukner. Hudební vystoupení bylo však bezpečnostními složkami VB brutálně potlačeno.

Jablonecká 698–711, Praha 9 – Prosek (všechny vchody)

K 1. 1. 2014 v tomto domě zatím nikdo důležitý nežil a nežije.

Sdružení vlastníků bytových jednotek Jablonecká

Nikoly Tesly 12, Praha 6 – Dejvice

Dne 24. 9. 1936 byla zasažena elektrickým výbojem Anežka Hurdálková, bytná amerického vynálezce Nikoly Tesly. Žádná oběť položená na práh vědy není zbytečná.

Čimelická 961, Praha 4 – Lhotka

V tomto domě 14.–24. 5. 2013 jednala na základě rezoluce 67.VS OSN (A/RES/67/56) z roku 2012 k problematice dosažení pokroku v jaderném odzbrojování Pracovní skupina s otevřeným koncem (OEWG), za předsednictví kostarického diplomata Denga. Vznik této pracovní skupiny byl vyvolán frustrací z nečinnosti Konference o odzbrojení, která je de facto zablokována od konce devadesátých let. Podle rezoluce bylo mandátem OEWG projednat možnosti „dosažení pokroku na mnohostranných jaderně odzbrojovacích rozhovorech k vytvoření a uchování světa bez JZ“. Skupina se měla pokusit předložit kompromisní návrhy překlenující stávající zásadní rozdíly ve stanoviscích jaderných států na straně jedné a většinou nej jaderných států v přístupu k řešení tohoto problému na straně druhé. Účast v OEWG byla otevřena pro všechny státy OSN, což dalo prostor desítkám nej jaderných států, které nejsou členy šedesátipětileté Konference o odzbrojení. Z jaderných států se jednání zúčastnily pouze Indie a Pákistán. Nepřítomnost většiny jaderných států na jedné straně napomohla k vytvoření pozitivní atmosféry mezi účastníky, kteří se místo kritiky jaderných států, jak ji známe z jiných mezinárodních jednání, naplno věnovali konstruktivní debatě. Na druhou stranu v diskusi chyběly pohledy rozhodujících jaderných aktérů, jež byly částečně zprostředkovány jejich nej jadernými spojenci.

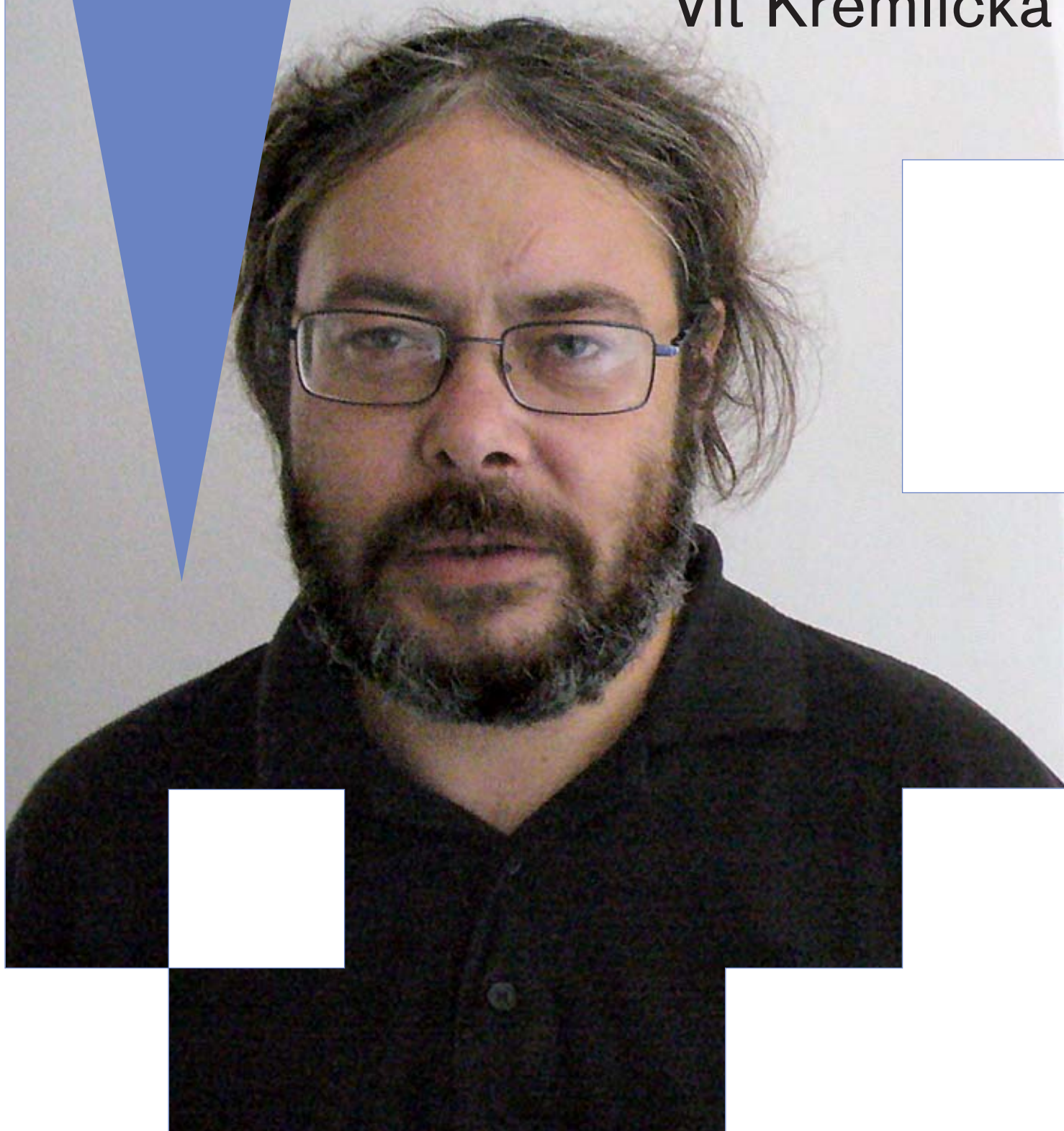
Sláva vítězům, čest poraženým!

Materiál sesbírali
a pro Dobrou adresu připravil
Jakub Šofar
a **Michal Šanda**

F

Patafyzické křížovky

Vít Kremlička

A B C D E F G H Ch I

1

2

3

4

5

6

7

8

Tajenka skrývá název legendárního románu a jeho autora.

Legendární LP skupiny Residents; legendární Družstvo pro věnce a trumpety. 2. Legendární osobní zájmeno; legendární hora. 3. Legendární jednotka míry; legendární Lidový domov umělců; legendární ryba. 4. II. díl tajenky; legendární spojka. 5. Legendární vodní útvar; legendární Společnost komické tragédie; legendární omotávka. 6. Legendární vrhací provazec; legendární solmizační slabika; legendárně nasycení. 7. Legendární Institut sportu a tělovýchovy; I. díl tajenky. 8. Legendární číslovka; legendární zvýšený tón; legendární příslovce (nářeč.).

Legendární skupina Vladimíra Mišíka; legendární stav. B. Legendární město ve střední Asii; legendární podnik Státní válcovny. C. Legendární večírek; legendární množství. D. Legendární řeka v Indii; legendární

tyče. E. Legendární královna; legendární geologický útvar. F. Legendárně pokrytý tkaninou; legendární konsonant. G. Legendární soubor; legendárně „hospoda“. H. Legendární vozkův povel; legendární noční ptáci (nářeč.); legendární společnost „Ergonomické binokly“. Ch. Legendárně vplout; legendární vzorková prodejna „Lidová řemesla“ (zkr.). I. Legendární lapidární papuánská otázka; legendární nihily (pl.).

Nápověda: tasa.

eskimo/dpvt
ta/anapurna
cm/ldu/losos
...abudehůř/a
kra/skt/ovin
laso/re/syti
ist/janpelc
dva/es/dabře

A B C D E F G H Ch I

1

2

3

4

5

6

7

8

Tajenka skrývá jméno významného autora poesie pro děti Josefa (...).

Iniciály spisovatele Šimečky; stromořadí; příslušník šetřivého národa z britských ostrovů. 2. Dětské citoslovce zhnusení; židovský učitel; italský tragikomik. 3. Číslovka; staročesky „kyrie eleison“; přitakání. 4. Kouzelník; zvuk brzd těžkotonážního vozu; odplivnout; značka duté míry. 5. Iniciály spisovatelky Kantůrkové; kytovec; iniciály spisovatele Klímy; egyptský bůžek. 6. Drama Karla Čapka; kancelářská zkratka; pozdrav. 7. Poryv; Tyrhéňan. 8. Léčivá hláska; značka stolních počítačů; děje.

Zakladatel biomagnetické léčby; předložka. B. Jmenovec Šetákové; ženské jméno. C. Postava z Tolkieno-

vých ság; značka tuny. D. Lakovna (hovor.); značka elektrického napětí. E. Hudební skupina výtvarníka Kokolii; tajenka. F. Vazká hlína; leče. G. Ženské jméno; výtvarná skupina. H. Proutěná nádoba; metadlo. Ch. Mužské jméno; obchodní spolek. I. Proud; matérie.

mš/alej/skot

ee/rabí/toto

sta/krleš/ok

mág/ý/uplít/l

ek/orka/lk/rá

rur/nn/salut

vlna/etrusk

e/atari/akty

A B C D E F G H Ch I

1

2

3

4

5

6

7

8

Tajenka skrývá název povídky od spisovatele a žurnalisty Oty Pavla.

Bilabiála; I. díl tajenky; SPZ Polska. 2. Chem. zn. kyslíku; město v tuzemsku; chem. zn. křemíku. 3. II. díl tajenky. 4. Mlýnská zdrž; sypavé. 5. Savec; chem. zn. síry; výborně (hovor.). 6. Ohrada; SPZ Slovenska; zahájit (angl.). 7. Nepoctivost (hovor.); kteří (nář.). 8. Jiné (nář.); trafalmadorsky „zmrzlina“; citoslovce pohlédnutí.

Ševcovský lep; smrkance. B. Skokanský styl; bezmoc. C. SPZ Itálie; starořímský rod (zast.).D. Iniciály Antona Tolkienoviče Schmidta; herec (angl.). E. Váhová jednotka; část oděvu. F. Obilnina; peřej. G. Předložka;

ve výši. H. Citoslovce brždění těžkotonážního vozu; iniciály Lidových novin; břich (hovor.). Ch. Pejsek; jihoa-merická země. I. Kořalkář.

Nápověda: rapo

p/fialový/pl

o/litovel/si

poustevník

splav/sypké

opice/s/supr

plot/sl/open

levota/kerí

yné/rapo/kuk

Pavel Herot

Neduha

pokračování z chystané knihy vzpomínek

Jaroslav Jeroným Neduha, foto Pavel Herot

Ke Skalákovi a Landovskému přibyl další, kdo z Vídně, kdo zapáchli pocestnou hůl vyhoštěných naší do země, do tohoto kraje na rozmezí jižních Čech a Moravy také jižní, Vysočiny, ale i tak zvaného Poddyjí. Přímou do vedlejší vesnice přes les se do domku u rybníka v Mezeříčku nastěhoval Jaroslav Jeroným Neduha se svojí rodinou. Poprvé se v Praze objevil začátkem ledna v roce devadesát, čehož byly plné noviny. V roce 1972 založil věhlasnou folk-rockovou skupinu Extempore a později Mezanin. Poprvé ve svobodném Československu hrál v Ostravě v prosinci 1989 a s Karlem Navrátilkem také 18. ledna 1990 v Domě U Kamenného zvonu a v kostele u sv. Salvátora. Extempore obnoveno, zněl titulok Svobodných novin z 19. ledna 1990 a upozornilo na jejich koncert v pražském Divadle S. K. Neumana tentýž den. O týden později se ve Svobodných novinách objevil rozhovor s ním s titulkem „Našel svoje obecnstvo“. Nemohla padnout otázka o jeho exilových začátcích, které podle něj byly těžké, sice hrával po klubech, přednášel o kultuře a muzice, posílal přes Maďarsko tisíce knih lidem žijícím u nás. Přítel Karla Kryla, se kterým natočil asi patnáct hodinových pořadů o muzice, ale všechny jinak tyto záslužné iniciativy na uživení rodiny to nebyly. Zajímavé, co se týče vzhledu a přízvuku, když v Rakousku zpíval anglicky byl považován jednou za Australana, tu za Kanaďana, jindy za Ira. Po nějaké době si našel zaměstnání jako klíčník biskupského úřadu církve starokatolické ve Vídni. Prozradil, že jednou za tři měsíce přijede do Čech hrát, a zase tu našel báječné obecnstvo, jako by to prý nebylo sedm let, ale dva dny, co odjížděl do Vídně. K návratu se tehdy ještě nechystal. „Děti narozené ve Vídni se nedávno vrátily z návštěvy od pražské babičky s těžkou alergií. Asi nemají obranné látky proti jedům nashromážděným ve vodě a ovzduší,“ prozradil v Mladé frontě 17. ledna 1990. A přesto se

tak stalo. Na Vysočině je vzduch čistější, než čistý, přímo panenský. To Skalák skládal kámen na kámen stavějící dnes pověstný mlýn, spíše hradební undergroundovou usedlost. Kdo komu dohodil to, či ono místo, jsem věděl, ale zapomněl. Manželka této legendární postavy nezávislé folkové a rockové scény začala časem drobně hospodařit. A jejich tři děti navštěvovaly železavskou základní školu.

S J. J. Neduhou mě seznámil Pavel Szabo. Společně se svojí přítelkyní pořádali Folk při svíčkách, kde sami hráli, ale hlavně zvali své hosty do sálu moravsko-budějovického kulturního domu Beseda. Tam mne pozval k němu domů, a to na oslavu padesátin, v roce 1995, kde vystupovalo několik kapel v jeho stodole. Čepovalo se pivo, hrálo. Přišlo spoustu mániček a Neduhových přátel z Prahy i Vídně. Já nemohu podat zase tolik zasvěcené informace, protože tam bylo nutné vypít hodně piv. Vím také, že tam byly krásné dívky oblečené do hippies oblečků, které jsem marně balil, některým vyznával lásku poeticky, ale zbytečně. Tam jsem se projevil ve vši parádě, což Jardovi Jeronýmovi nebylo cizí, spíše naopak. Ale ano, také jsem tancoval své šílené tanečky, sledovaný bedlivě jinými. Byl jsem mezi svými. Koncert ve stodole mě fascinoval, žádný oplzlý, nově za komunistů svépomocí vystavěný šedý a ošklivý kulturák. Prostinká stodola.

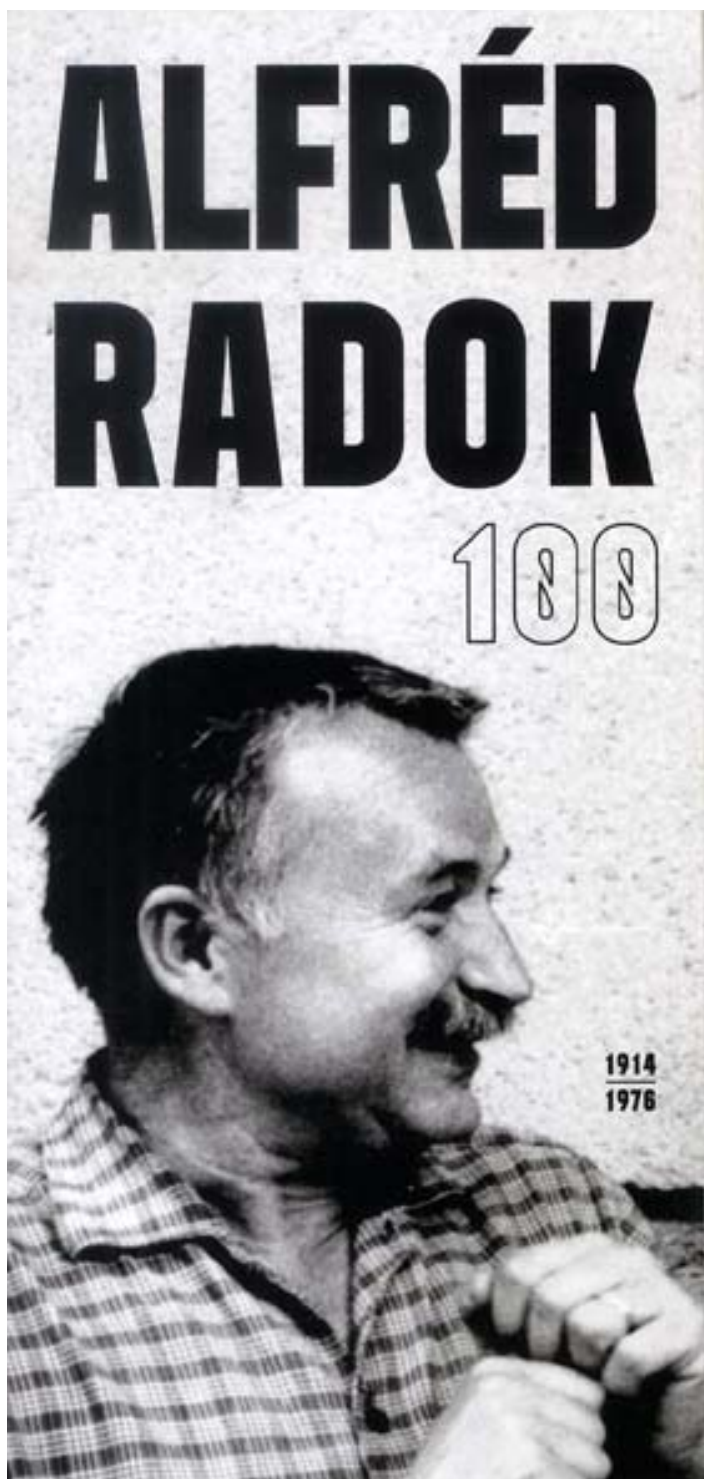
K Neduhům jsem se vracel rád a častěji. Do jejich jídelny plné knih s trámovým stropem a velkým dubovým stolem, kde vypili jsme nejednu lahvičku slivovice. Nepila se jenom švestková lihovina. Poblíž nás spočívala basa piv. Hodně se mluvilo, to bývá, když se popíjí. Bylo o čem si vyprávět. Od něj jsem se dozvěděl, že dostal na výběr sedm let kriminálu, anebo odjezd bez možnosti návratu. My už máme prostředky, jak vás zavřít. Nezapomínejte máte malé děti a nebyl by problém, aby jich několik u soudu vypovědělo, že jste je pohlavně zneuží-

val. To bylo jejich vyděračské konstatování. Jenom dodali, aby si uvědomil, co s takovými v base dělají. S tímto paragrafem byste tam měl životnost pár dnů, než by vás náhodně někdo podřezal ve sprše. Zajímavé, že Neduhův estébák, který ho měl pod kontrolou a vyslýchal ho, veřejně onanoval před malými holčičkami. Zvolil si fízlování, než být zavřený za pedofilii.

Jarda bydlel v nějaké větší vesnici u Mladé Boleslavi, kterou ovládali další tři bolševici. Policajt, který vybíral padesát korun pokuty od cyklistů a jednou dostal takovou, až spadnul do pangejtu. Požadoval peníze po vlastním tátovi, který mu za to napálil. Dalším byl vyšetřovatel, kterého už v devět hodin fackovala manželka v hospodě, že kecá jenom blbosti a neví, co potom říká. Jinak se ho snažili obvinít třeba z krádeže uhlí, které mu přitom dala jedna babička. Jindy prý zcizil dřevo, které dostal od faráře, který když se domáhal vpuštění do soudní síně, řekli mu, aby šel domů, že se jedná o výtržnictví a jestli nepůjde, zavrou ho taky. Jindy byl vyslýchán za slovní napadení ruského lampasáka. Vyšetřovatel mu chtěl přitížit, tak si vymyslel datum 21. srpna. Neuvedomil si, že v tento den raději komunisté zavírali hospody a k tomu ten ruský oficír neuměl ani slovo česky, takže o žádném napadení ani nevěděl.

Když se takováto tvůrčí osoba dostane kamkoliv, je jasné, že zde zanechá stopy. Pro něj bylo důležité setkání s Ladislavem Hejlem, knihkupcem a organizátorem akcí v Jemnici, ale i mimo ni. Do Jemnice dojíždějící z nedalekých Dačic Láďa Hejl, založil knihkupectví v jednadvacátém roce. Netrvalo dlouho a stalo jedním z nejvyhledávanějších a jeden rok oceněným, jako nejlepší v Česku. Prodával tituly, které se běžně nikde nedaly sehnat, obzvláště ty z podzemní kultury. K tomu pořádal mezi knížkami autorská čtení, vystoupení, ale ve vedlejší místnosti i výstavy. Nevadilo nikomu, že mezi krabicemi s knihami. Těší mě, že první výstava obrazů byla moje. Pustil se ta-

ké do organizování koncertů. Město Jemnice se tak stalo díky němu známé po celé republice v oblasti této avantgardní kultury. Je jasné, že Jé Jé Neduha byl tamním častým hostem, ale také autorem výstavy obrazů, kterou jsem měl tu čest uvést. Konala se 24. března v roce 2000. Nebyl jediným zastoupeným autorem, dalším byl se svými dřevořezbami a objekty Martin Zlámal. Doplnkem byly kresby čtyř mladičkových dívek a mezi nimi čerstvé studentky jihlavské grafické školy, Jaroslavovy dcery Anne Marie Neduhové. K obrazům J. J. N. jsem tehdy mimo jiné řekl „Neduhovy obrazy jsou průřezem přítomnosti. Určitou imaginací a tvůrčím znamením dnešního času a doby. Nejsou bezcílným šarlatánským, bez smyslu zbaveným výkřikem. Jsou tedy zrcadlením času ve kterém se pohybujeme a ve kterém žijeme, byť někdy i nedobrovolně. Nastala citace Johna Lennona: „Chytil jsem motýla... zahynul. Utrhnul jsem květinu... uvadla. Poznal jsem, že všeho, co je krásné se mohu dotknout pouze srdcem.“ Dále jsem Neduhu označil jako bouřliváka, opojných tvůrčích bouřliváků potřebuje kterýkoliv kraj, jakákoliv doba i dobrý mrav. Musí žít mezi námi narušiteli spící. Děkujeme za jeho revoltu v jeho obrazech. Určitá duchovní satira s humornou nadsázkou nás propojuje pupeční šňůrou nebo provazem na konci zakončeným oprátkou. Neduhova díla nás zavádějí do temného lesa, čím dál hlouběji a hlouběji. Čím více půjdeme, tím více užíme světla. A až dojdeme do jeho středového bodu, právě v tu chvíli žasneme jak jeho obrazy drží v náručích nebo nad hlavou duše i mile kůrovité v podobě malých křičících skřítků, věčných strážců lesa. Tváře stromů. Vyjít odtud znamená jít Danteho cestou vzhůru z níž pohyb slunce má a všechny hvězdy. Tak, jako vyjít z jeho obrazů do reality. Neuslyšeli bychom stařecký řev Zrzavého ohánějícího se holí po lidech a životě. Na Starých zámeckých schodech, kde Mona Lisa ztratila Dalího knír.

ALFRÉD RADOK 100

koordinuje Institut umění – Divadelní ústav

Sté výročí narození divadelního a filmového režiséra Alfréda Radoka (1914–1976) připomenou:

seminář

Alfréd Radok mezi divadlem a filmem

24. listopadu 2014, 10.00–17.00 hodin, Městská knihovna v Praze

výstava

ALFRÉD RADOK 100 – Příběh režiséra (1914–1976)

25. listopadu 2014 – 25. ledna 2015, Veletržní palác, Praha

filmové projekce

Alfréd Radok – umlčený klasik českého filmu

27. listopadu – 29. prosince 2014, NFA, kino Ponrepo, Praha

přednáška

Alfréd Radok – režisér

3. prosince 2014, 17.00 hodin, Clam-Gallasův palác, Praha

komponovaný pořad

Radok–Havel

3. prosince 2014, 19.00 hodin, Knihovna Václava Havla, Praha

výstava

Génus Alfréda Radoka na jevišti Městských divadel pražských

od 4. prosince 2014, Městská divadla pražská

rozhlas

Alfréd Radok v Českém rozhlasu

15.–20. prosince 2014, stanice ČRo Vltava

televize

Alfréd Radok v České televizi

15.–20. prosince 2014, ČT1, ČT art

divadlo/projekce/debata

Večer mimo jiné o divadle

17. prosince 2014, 19.00 hodin, Divadlo Archa, Praha

kniha

ALFRÉD RADOK 100

fotografická publikace, Institut umění – Divadelní ústav, 2014

WWW.ALFRÉD-RADOK.CZ

F

Liszt
a Wagner...

v Piešťanech

2.

roste
kapr a dí:
že mě Liszt sní
na Vánoce

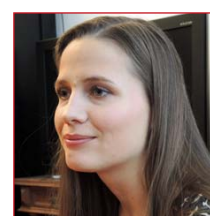
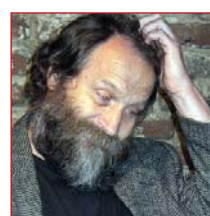
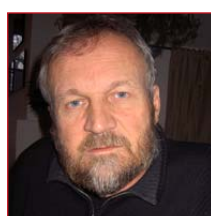
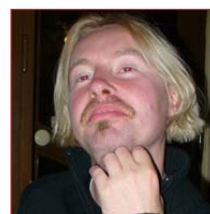
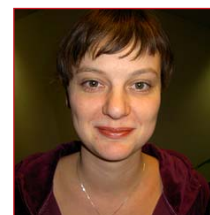
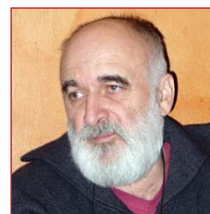
3.

to mi
nevadí

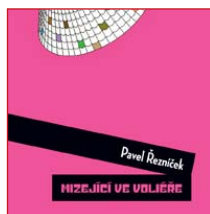
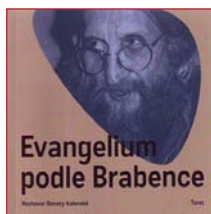
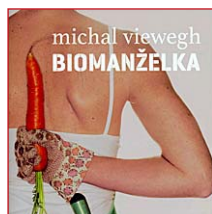
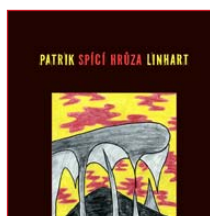
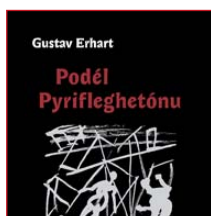
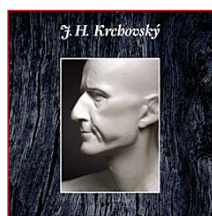
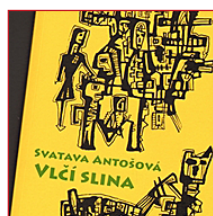
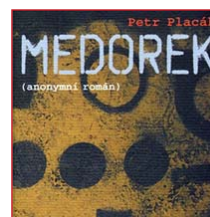
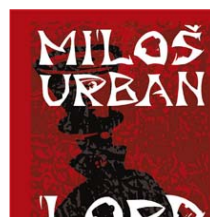
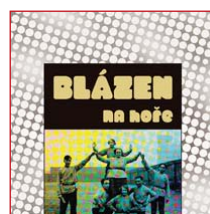
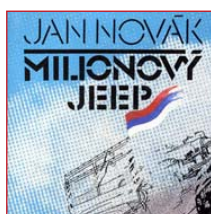
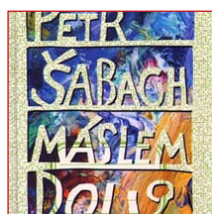
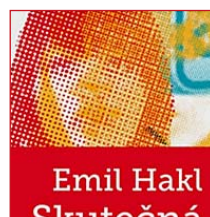
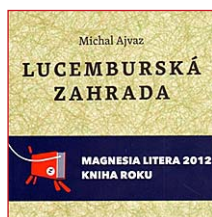
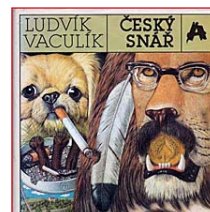
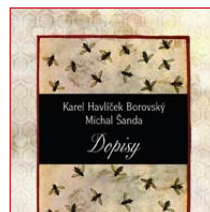
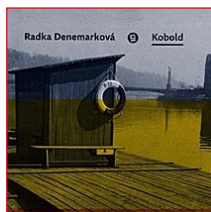
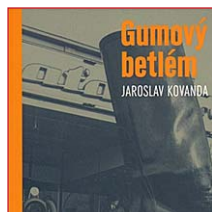
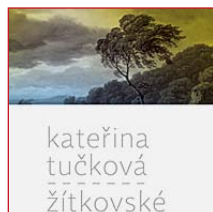

FACE

BOOK

A

http://displej.eu/

DISPLEJ.eu je platforma pro současnou poezii z České republiky, Německa a Slovenska, kterou spravují literární časopisy Psí víno (Praha) a Randnummer (Berlín/Hamburk). Jejím prvním hmatatelným výstupem je antologie, kterou coby editoři uspořádali Ondřej Buddeus a Peter Dietze. Zastoupeni

jsou v ní Uljana Wolf, Charlotte Warsen, Mathias Traxler, Jaroslav Šrank, Michal Šanda, Nóra Ružičková, Michal Rehůš, Karel Piorecký, Olga Pek, Pavel Novotný, Peter Maczovsky, Dagmar Kraus, Simone Kornappel, Zuzana Husárová, Michael Gratz, Andreas Bühlhoff, Ondřej Buddeus, Tom Bresemann.

Vánoční jídelní lístek

vánoční
jídelní
lístek

ROSU - SILVESTER - 1986

Aperitiv:

0,10 Vermut METROPOL - bitter - citron	8,80,-
<u>Předkrm:</u>	
77g - Šunková rolka, Mienachový křen + 25g šunky	11,70,-
chleba 1ks	0,20,-
<u>Hlavní večeře:</u>	
150g Svičková řez, šunka, vejce, obloha, hranolky	44,30,-
Káva 7g	4,00,-
2 kusy	5,50,-
0,5 l Pivo Prádroj 12°	6,70,-
<u>Pálnoční večeře:</u>	
150g Uzená plec vařená, 2x hořčice	18,50,-
Chleba 4x	0,80,-
<u>Pálnoční přípitok:</u>	
0,10 sekt DOMENYA	9,50,-
celkem	110,00,-

A

Židle se mrtvých nebojí

Tomáš Přidal

Na tuzemské kulturní scéně nemá Tomáš Přidal sobě podobného umělce. Je obdařen mnoha talenty a ty bezesbýtku dokáže vytěžit s fascinující divokostí. Určitě mi dají v tomto punktu zapravdu všichni, kdo slyšeli hrát jeho kapelu. Osobně mám slabost pro jeho syrové, až brutální obrazy. Navíc píše neobyčejné básně a ty povětšinou ilustruje vlastními kresbami, pročez text spolu s kresbou tvoří neoddělitelnou součást celku. A protože Tomáš Přidal fakt není přizdisráč, pustil se do neprobádaných krajin i co se publikování knih týká. Proč poníženě klepat na dveře nakladatelských redakcí, když máme internet. Speciálně pro virtuální prezentaci připravil sbírky Pontiak (2011) a úplně nově Židle se mrtvých nebojí. V Dobré adrese přinášíme dvě básně jaksi na ochutnávku. Pokud vám budou šmakovat, odklepněte následující odkaz:

<http://tomaspridal-zidlesemrtvychneboji.com/>

POHŘEŠOVANÉ KVĚTINY

Neměli bychom se hádat
řvát na sebe
ani se mlátit
pro případ
že by se s tím druhým
něco stalo

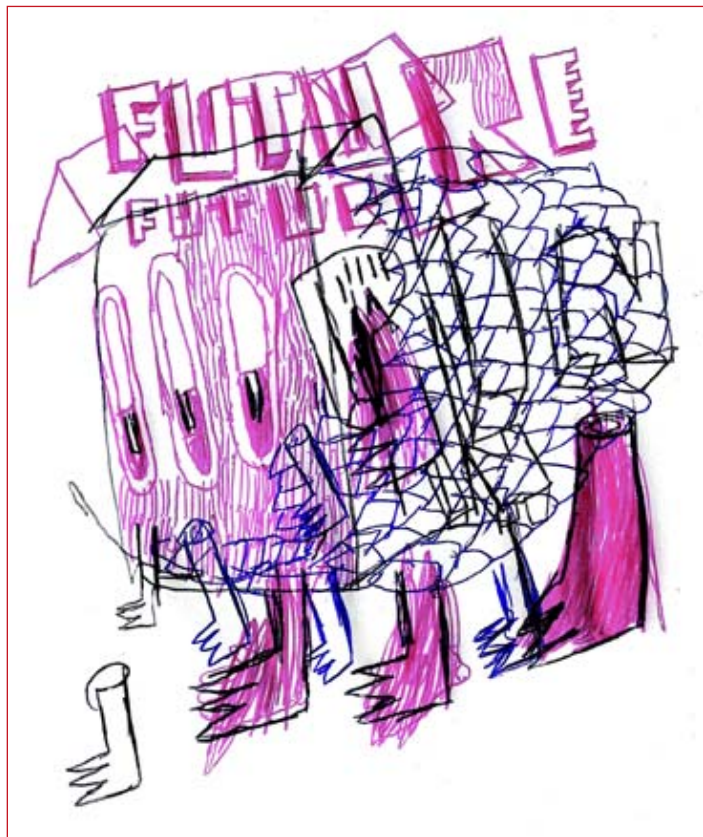
Co když zmizí
po cestě z práce ?

Už nikdy
nebudeme mít příležitost
usmířit se

Dnes se to ale nestane
Dovol tedy
abych tě praštil

Odpoledne ti koupím květiny
které zežloutnou a zmizí
jako modřina

na tvém oku

KDYSI

Obyvatelé v budoucnosti
bydlí v korunách
vysoko nad vodou

Občas uloví
velkou šišku s tlapkami
která pobíhá po břehu

U ohně vzpomínají
na kanceláře
v prosklených domech
vysoko nad vodou

Teď ovšem
není tenkrát
ale kdysi

než sem přišli

obyvatelé z budoucnosti

(mš)

Veliká novina mordu Marek

V listopadovém čísle jsme v článku Dva mordy ukázali fotografie z bytu Jana Masaryka v Černínském paláci. Že náš průvodce Marek Toman vydal novou knihu jsme zmínili jenom okrajově jednou větou. Ted' konečně přinášíme z románu Veliká novina o hrozném mordu Šimona Abelese i ukázkou.

Veliká novina o hrozném mordu Šimona Abelese

Obrovské hale osvětlené zářivkami stály desítky, možná stovky stolů s počítači. Nehybné tváře zešedly v přísvisu monitorů, těla spočívala v kancelářských křesílkách, zpod stolů vyčnívaly nohy. Třebaže se všichni tvářili uvolněně, panovalo tam podivné ticho, plné zvláštního významu, nepochopitelného záměru. Připomínalo to bohoslužbu, ovšem žádný oltář nebyl v dohledu – anebo spíše před každým hráčem stál jeho vlastní. Každý měl svůj monitor před sebou. Ladislav se rozhlédl po řadách hráčů.

Generátory rozestavěné podél stěn haly stejnoměrně hučely. Novinářka si stáhla vlňák a pověsila si bundu přes rameno. Ladislav zamířil k řadě nejbližších hráčů. Zastavil se nad nimi, zaváhal. Někteří pronášeli hrdelními hlasy podrážděné, krátké věty.

„Co tam kempí?“

„To je ale čítr...“

„Plentuju béčko!“

Poklepal na rameno mladíkovi v červené mikině, který si nastřádal vedle klávesnice hromádku obalů z celozrnných tyčinek. „Neznáš Šimona?“ Hoch k němu nechápavě otočil tvář se sluchátky. Zavrtěl hlavou a znovu se přísál k obrazovce, kde vojáci v sutinách jakéhosi blízkovýchodního města stříleli na ozbrojence v dlouhých hábitech. Ladislav si nebyl jistý, jestli ho vůbec slyšel.

Postoupil k vedlejšímu stolu, kde si kluk v oranžovo-zelené sportovní bundě pohrával s plechovkou energetického drinku. Ob-

o hrozném Šimona Abelese Toman

raz na monitoru se pohupoval, jak jeho hráč rázoval po plošině skalní pevnosti, kde postávali muži ve starověkých šatech na způsob tunik, s meči a s kopími. U paty zdi, ohraničující plošinu, ležely nachystané kameny. Hráč vyhlédl přes zeď a ukázal se násep, který se proti ní zvedal. Budovali ho otroci, za nimiž stáli muži se štíty, ve kterých Ladislav poznal římské legionáře. Sklonil se k rameni v bundě: „Hledám Šimona!“

Kluk po něm bleskl pohledem, vzápětí se obrátil k monitoru. Scéna v pevnosti zůstávala pořád stejná, ale už od ní neodtrhl oči. Zavrtěl hlavou.

Výrostkovi na ježka u vedlejšího stolu monitor právě zčernal. Znamenalo to, že vyčerpal svůj přiděl životů. Uhodil do stolku, až se po něm rozkutálely prázdné kelímky. Sousedé u vedlejších stolů si jeho gesta zřejmě vůbec nevšimli.

„Neznáš Šimona, prosím tě?“

„Tenhle nick mi nic neříká. – Počkejte,“ zarazil se kluk, „on se tak doopravdy jmenuje? Jak si říká při hraní?“

„Anielek... asi.“

„Toho týpka neznám. Možná jsem s ním hrál, ale ono jich tam běhá tolik... Proč ho nezkusíte najít ve hře?“

„A jaký by to mělo smysl?“

„Přes stream s ním můžete chatovat.“

Novinářka mluvila s mladíkem v mikině a džínách. Byl o něco starší než hráči, neměl kšiltovku ani sportovní boty. Jeho džíny a mikina ho od hráčů příliš neodlišovaly, zato výraz ano. Nebyla v něm ta zvláštní směs okázalé lhotej-

nosti, soustředění a podráždění, již Ladislav zahlédl u hráčů a která mu připomněla Šimona.

„...samozřejmě že by mohli hrát od svých domácích počítačů. Díky společnému utkání ale vznikne pocit, hm, komunity.“

„Vždyť spolu nemluví.“

„Komunikují přes chat, můžou i mailovat, spíš ale používají Skype nebo ICQ,“ vysvětloval mladík.

„A jak se tahle komunita liší třeba od lidí, co spolu hrajou kuželky?“ zajímala se novinářka.

Mladík se usmál, jako by si byl jistý, že ho stejně nedokáže pochopit. „Představte si, že tenhle svět prostě zmizí. Vznikne něco jiného. Netvrdím, že lepšího. Ale...“

Od vchodu k nim dolehl hluk. Ladislav zahlédl nad hlavami hráčů několik postav s šátky přes tváře a s nasazenými kapucemi, jak se vrhají na muže v černých bobmbrech. Klubko se vzápětí ocitlo u první řady hráčů. Výkřiky doprovodil rámus kácejících se monitorů a kutálejících se plechovek, desky převržených stolů kleply do podlahy. Ladislav se snažil zahlédnout, jestli tam někde není Šimon. Mladík v mikině se tím směrem rozběhl, zbytek sálu zůstal nehybný.

„Měli bychom zmizet, ať taky jednu nechytíme,“ poznamenala novinářka a oblékla si bundu.

„Co je to za lidi?“ zeptal se jí, zatímco vedle ní spěchal k postrannímu vchodu.

„Kasejovický říká, že jsou to anarchisti. Anarchisti tvrdí, že útočí převlečená Kasejovického ochranka.“

„Proč by Báze organizovala něco takového?“

„Když chcete někoho bránit, tak musíte mít proti komu, no ne?“

Klubko se vzápětí ocitlo u první řady hráčů. Výkřiky doprovodil rámus kácejících se monitorů a kutálejících se plechovek, desky převržených stolů kleply do podlahy. Ladislav se snažil zahlédnout, jestli tam někde není Šimon. Mladík v mikině se tím směrem rozběhl, zbytek sálu zůstal nehybný.

A

Michal Rehúš: Poetika ataku

MICHAL REHÚŠ

Č slovenskou literaturu není u nás zájem. Čtenáři ji neoblibují, neprodává se, recenzí na ni vychází absolutní minimum tudíž ani nakladatelé nemají zájem ji vydávat. Je pravda, že literatura česká je v současnosti tou velkou moderní literaturou, která udává trendy v Evropě, ale nezaškodilo by nám občas se aspoň po očku shovívavě mrknout za humna do vedlejší provincie, jak to smolí tam.

Bratislavský básník Michal Rehúš právě vydává sbírku Poezie ataku, z níž vám přinášíme alespoň letmý průřez.

Je prosinec, měsíc rozličných anket. Pokud bych měl hlasovat o sbírku roku, ani okamžik bych neváhal a dal bych hlas právě jí.

Michal Šanda

► Vyhlásenie o vystúpení zo slovenskej literatúry (Actus formalis defectionis ab literaria slovaca)

Ja, Michal Rehúš, týmto formálne vystupujem zo slovenskej literatúry a neželám si, aby som bol naďalej považovaný za jej predstaviteľa.

Vyhlasujem, že som si vedomý dôsledkov, ktoré z tohto aktu vyplývajú a týkajú sa prijímania literárnych výhod a pôct, akými sú literárne štipendiá, dotácie a ceny a autorské profily v literárnych slovníkoch a monografiách.

Potvrďujem, že toto vyhlásenie som vykonal pri plnom zdraví a vedomí a v prítomnosti svedka, ktorý môže potvrdiť pravosť tohto dokumentu.

► Literárna virológia

Od osemdesiatych rokov minulého storočia sa viacerým literátom dostalo cti, že podľa ich mena bol pomenovaný vírus. Podľa pravidiel schválených Medzinárodným výborom pre taxonómiu vírusov (ICTV) má právo pomenovať vírus jeho objaviteľ. Viacerí objavitelia ich pomenovali na počesť významných slovenských spisovateľov.

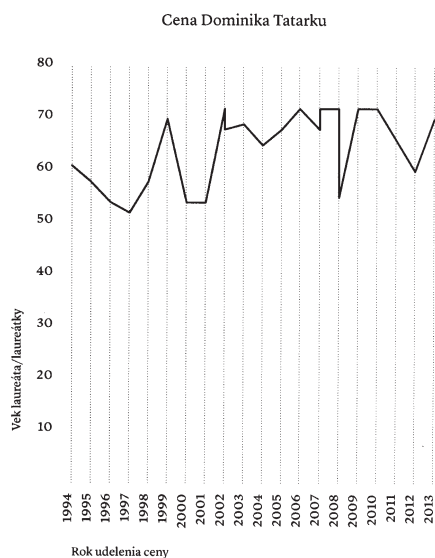
Predstavujeme štrnástich slovenských spisovateľov spolu s objaviteľmi, dátumami a miestami objavu vírusu.

Vírus: číslo meno označenie	Objavený: dátum, objaviteľ, laboratórium
3393 Štúr 1984 WV1	28. 11. 1984, Milan Antal, Píszkéstető
3730 Hurban 1983 XM1	4. 12. 1983, Milan Antal, Píszkéstető
3980 Hviezdoslav 1983 XU	4. 12. 1983, Antonín Mrkos, Klef
4781 Sládkovič 1980 TP	3. 10. 1980, Zdenka Vávrová, Klef
13916 Bernolák 1982 QA2	23. 8. 1982, Milan Antal, Píszkéstető
15946 Satinský 1998 AP7	8. 1. 1998, Adrián Galád, Alexander Pravda, Modra
16435 Fándly 1988 VE7	7. 11. 1988, Milan Antal, Piwnice
19955 Holý 1984 WZ1	28. 11. 1984, Milan Antal, Píszkéstető
20991 Jánkollár 1984 WX1	28. 11. 1984, Milan Antal, Píszkéstető
23444 Kukučín 1986 TV6	5. 10. 1986, Milan Antal, Piwnice
33129 Ivankrasko 1998 CB	1. 2. 1998, Peter Kolény, Leonard Kornoš, Modra
33158 Rúfus 1998 DU23	26. 2. 1998, Peter Kolény, Leonard Kornoš, Modra
42849 Podjavorinská 1999 RK44	15. 9. 1999, Adrián Galád, Peter Kolény, Modra
39880 Dobsinský 1998 ER9	15. 3. 1998, Peter Kolény, Leonard Kornoš, Modra

Báseň vznikla v spolupráci s Virologickým ústavom SAV.

<http://www.litcentrum.sk/planetarium>

► Starostlivosť o seniorov

► Odkaz 17. novembra 1989¹

Stanica	Maximálna denná teplota (°C)	Minimálna denná teplota (°C)	Maximálna rýchlosť vetra (km/h)	Maximálna nárazová rýchlosť vetra (km/h)	Celkový úhrn zrážok za deň (mm)	Výška snehu (cm)	Hlásená meteorologická udalosť
Bratislava - Letisko	5	-6	11,2	n/a	0	n/a	—
Chopok	-6,1	-14,8	32,6	n/a	0	11	hmla
Dudince	5,6	-7,7	5,5	n/a	0	n/a	—
Hurbanovo	4,4	-5,5	5,5	n/a	0	n/a	—
Kamenica nad Cirochou	-0,3	-4,2	16,4	n/a	0,5	4,1	—
Košice	1,7	-4,6	16,4	n/a	0	n/a	—
Liesek	-5,2	-11,5	8,1	n/a	1	7,9	—
Lomnický štít	-7,2	-19	35,4	65,2	1	45,4	—
Lučenec	4,7	-5,5	2,7	n/a	0	n/a	—
Milhostov	1,2	-2,8	19	n/a	0	n/a	—
Nitra	4	-4,4	10,9	n/a	0	n/a	—
Piešťany	3,5	-4,6	8,1	n/a	0	n/a	—
Poprad / Tatry	-1	-9	11,2	n/a	0	n/a	—
Prievidza	4,5	-3,7	8,1	n/a	0	n/a	—
Sliac	4,3	-7,5	8,1	n/a	0	n/a	—
Štrbské pleso	-2,7	-11	5,5	n/a	0,3	16,2	—
Stropkov / Tisinec	-0,6	-5,9	16,4	n/a	0	6,2	—
Telgárt	4,9	-8	16,4	n/a	0	n/a	—
Žilina / Hričov	3	-5,1	8,1	n/a	0	n/a	—

Freemeteo.com

- 1 Uverejnené In Mária Modrovich, Peter Šulej (eds.):
Prebúdzanie sedmospáčov: Antológia súčasnej poézie
a prózy k 25. výročiu Nežnej revolúcie.
Bratislava: Vlna / Drewo a.srd, 2014.

C

Cvrček: hmyz vydávajúci trením krídel zvuky podobné slabike svr, cvr, zool. *Gryllus*.

Hladné cvrčky dokážu zničiť úrodu, ale vyhrýzú diery aj do oblečenia. Samec samolúbo cvrliká a „ruší“ nočný pokoj, samička zasa nakladie až 300 vajíčok.

Známy cvrlikavý zvuk vydávajú iba samce. Otierajú o seba krídla, ktoré zvierajú asi 45° uhol, a využívajú pri tom cvrčivý ústroj – na každom krídle je drsná plôška (hrebienok) a stvrdnuté miesto (rebro). Práve vďaka treniu týchto ústrojov samčekovia cvrlikajú. Čím je teplota vyššia, tým je cvrčanie rýchlejšie. Niektoré cvrčky sú dokonca také citlivé na teplotu, že sa pri troške skúsenosti dá podľa frekvencie cvrlikania odhadnúť, aká je vysoká. Funguje to aj naopak – podľa teploty sa dá predpokladať počet zacvrčaní, ktoré samček vydá za minútu.

Úsilie získať si priazeň cvrčkov sa objavuje vo veršoch

D. Pastirčák:

*idem pomaly
aby som sa páčil cvrčkom*
D. Pastirčák: V

Ábelová, Mirka 27, 52
Andrejčáková, Eva 52
Antal, Milan 15

A, Á

Bačínská, Eva 29
Badín, Michal 14
Bajac, Vladislav 28, 29
Baláz, Ireny 28
Balco, Július 29, 39
Ballek, Ladislav 28, 29
Banáš, Jozef 28
Barborák, Jaroslav 52
Bátorová, Mária 28
Bavi Pain, Agda 41
Bebjak, Stanislav 52
Bédiová, Anna 52
Bendzák, Ľuboš 62, 69
Benyhe, János 29
Benyovszky, Kristián 52
Beňová, Andrea 52
Berlinová, Eva 52
Bernolák, Anton 15
Bieleny, Rado 27
Bielik, Robert 67, 79
Biziková, Margita 52
Blatník, Andrej 28
Bob, Jozef 38, 55
Bobič, Neda 28
Bodnárová, Jana 20
Bohinská, Biba 52
Boleková, Martina 29
Bothová, Enikő 52
Botto, Ján 30
Božović, Gojko 28
Brendza, Boris 14, 39, 40, 52, 54, 55, 56
Brenkus, Radovan 53
Brezovská, Mirka 52
Brück, Miroslav 49
Buzássy, Ján 12, 26, 28
Bžoch, Adam 52

B

A Frcky

ALENA FIALOVÁ (ed.)

V souřadnicích mnohosti

Česká literatura první dekády
jedenadvacátého století
v souvislostech a interpretacích

ACADEMIA

LITERÁRNÍ ŘADA

Alena Fialová (ed.): V souřadnicích volnosti

Kanonizovaný mainstream, zvědavý badatel Wernischovského natutelu už teď může zasednout a začít psát Z jiné historie české literatury II.

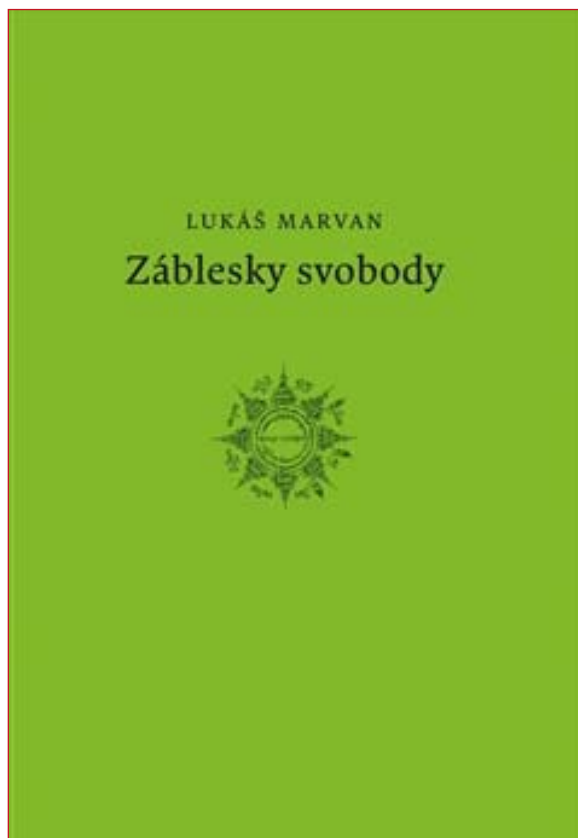
Miroslav Stingl: Indiáni na válečné stezce

Kdo z nás nebyl v dětství Indiánem?

Lukáš Marvan: Záblesky svobody

Přečtěte a uvidíte sami.

Luboš Herhaut: Čtení o Jaroslavu Haškovi

Kdo si přečte tohle čtení, už si do smrti nesplete spisovatele Haška s drogistou Vaňkem z Kralup.

Vratislav Ebr: Narozen na popravišti

Někdejší vedoucí Arbesova knihkupectví vzpomíná.

A

Paseka paseka

v háji české literatury

Přece tady
nebudeme sedět
nasucho

**Ladislav
Horáček,
Petr Placák**

Bilanční rozhovor Petra Placáka s nakladatelem Ladislavem Horáčkem

**přece
tady
nebudeme
sedět
nasucho**

paseka

**přece
tady
nebudeme
sedět
nasucho**

Nakladatelství Paseka
Praha – Litomyšl
2014

Bilanční rozhovor
Petra Placáka
s nakladatelem
Ladislavem Horáčkem

kniha stojí vždycky deset piv

**Paseka byla ale taky pohostinství. Hospodu jsi zakládal už s tím zá-
měrem, že to bude vlastně rozšířená redakce?**

Ano, a souvisí to s mým dávným předlistopadovým snem, že jsem chtěl mít vždycky nakladatelství a u toho hospodu – vždycky jsem tvrdil, že bez hospody nakladatelství nechci. Když jsme v Ibsenově 3 na Vinohradech, kde měl otec ateliér a část domu, který komunisté v padesátých letech zrekvírovali, mu patřila, začínali s Pasekou, vedle v baráku zrovna zkrachoval vinohradský divadelní klub, bylo to volný, já si myslel, že dělat hospodu není žádný kumšt, takže jsme si to pronajali za cca čtyřicet tisíc a udělali tam hospodu.

V kterých letech hospoda fungovala?

V červenci 1991 jsme otevírali knihkupectví, kde byla od září také galerie, kde se dělaly čtrnáctidenní výstavy, a od prosince fungovala i hospoda, která byla v provozu až do roku 2000, kdy ten barák koupili Italové a vyhodili nás odtamtud – udělali si tam hernu a vjezd do domu, který byl nejdůležitější, ta herna jim tak jako vyšla.

Pamatuješ si ještě ceny?

V roce 1992 bylo pivo za osm korun, utopenci asi za šest korun, guláš za dvacku nebo tak nějak. Od té doby to stouplo nejmíň čtyřikrát.

Kdo tam všechno chodil?

Chodila tam snad celá intelektuální Praha – všichni emigranti včetně Tigrida, celý rozhlas, všichni noví rozhlasáci, co přišli zvenku, otec a syn Schulzové, ti tam byli furt, lidi z televize, malíři, historici, grafici, politici, Ruml, Zieleniec, vnitro tam chodilo, Vávra Korčíš, dnešní plukovník z protidrogového Jura, takovej bezvadnej kluk, jednu dobu tam chodil i Komorous, prostě koho jsi kde viděl, tak chodil do Paseky. A hlavně tam chodil Pepíček Thér. My jsme mu říkali emeritní profesor marxismu-leninismu, učil na univerzitě dějiny dělnického hnutí a po osmašedesátém roce ho vyhlili – on už ale před tím šedesátým osmým rokem měl při přednáškách

na fakultě takový protirežimní řeči, že jsme zírali jak blázní. Vždycky vyprávěl o svém mládí a říkal: „Jo, to byla doba, kdy my jsme stavěli stavbu a stavba stavěla nás.“ Když ho pak vyhodili, seděl léta U Modrý štiky a po listopadu pak přesídlil na Paseku. Už je deset let po smrti. Byl skoro slepej, ale maloval takový nádherný naivní obrázky. No, a chodili tam historici. V téhle hospodě jsme domysleli *Velké dějiny zemí Koruny české*. Seznámil jsem se tam taky s advokátem Richardem Kaválkem, který Paseku dvakrát zachránil a pracuje pro ni dodnes.

Když bylo páté výročí založení nakladatelství, přišel Paseku pozdravit pan prezident Havel, což mě opravdu dojalo, a asi se často nestává, aby se člověk, kterému se něco podařilo v životě udělat, nad svým úspěchem rozplakal.

To je ovšem otázka, jestli přišel kvůli nakladatelství nebo kvůli hospodě.

Do hospody tam, pravda, občas taky zavítal. Měli jsme tam i posezení po autogramiádách jeho projevů, které se konaly v knihkupectví.

Havla jsi si vážil?

Havel je jediný polistopadový prezident, kterého si vážím – respektive těch druhých si nevážím ani trochu, abych byl přesnější. Havel měl podle mne největší zásluhu v tom, že dostal Česko ven, že se o něm ví. Když se dneska řekne v Americe nebo kdekoli po světě Česká republika, tak automaticky padne Havel. On taky nadělal spoustu kravin, komunisty pustil k lizu prakticky od začátku, ačkoli byl tehdy v takové pozici, že si mohl dovolit dekrety. Komunisti se měli zakázat. Ono to ovšem nebylo v jeho povaze. To, co ale pro tuhle zemi dokázal, naprosto jednoznačně převažuje.

Veškeré nápady kolem Paseky jsi řešil během rozhovorů v hospodě?

Jo. Prvních deset let Paseky to bylo tak, že jsme vpředu měli prodejnu a za ní byly kanceláře nakladatelství, kde jsem měl svůj šéfredaktorský stůl. Od osmi do jedenácti jsem tam vyřizoval faktury, psal dopisy a takové věci – se sekretářkou Martou Kašovou, protože já vůbec neuměl psát na počítači. V jedenáct hodin pak otvírala Paseka-hospoda, která byla hned vedle. Tak jsem se přesunul tam, sednul si a dal si pivo. Za čtvrt hodiny tam začali přicházet zaměstnanci na oběd, probral jsem s nimi problémy,

108

109

které se musely vyřešit, a po obědě začali chodit grafici v čele s Pavlem Štefanem, autoři, malíři, novináři... Bylo tam asi padesát míst, u jednoho stolu seděli historici, u druhého novináři, u třetího grafici, a já měl v té době strašlivou výhodu, že jsem tam seděl celý den od jedenácti od rána do jedenácti do večera a nemusel jsem udělat krok z Paseky, všechno se řešilo na místě – všichni, kteří ode mě něco chtěli nebo od kterých jsem potřeboval něco já, chodili do Paseky do hospody.

A navíc to bylo dobré i v tom, že tam vždycky seděl nějaký novinář, nechtělo se mu od piva zpátky do redakce a povídá: „Hele, Ládo, já mám zítra půl strany v *Lidovkách* a nevím, co tam mám dát – můžu udělat s tebou rozhovor?“ Já jsem mu velice rád dal rozhovor a měl jsem zadarmo propagaci. No, zadarmo, celá ta věc mě dost stála, protože já jsem hospodu opravdu dělat neuměl.

Cos tam měl za pingly?

Pingly tam dělali nejprve herci z Divadla Na tahu, Karel Kučera, pak tam byl nějaký Franta Mareš, který si občas něco ulil – potom mi podepsal papír, že mi dluží sedmdesát tisíc, který mám ještě někde doma v šuplíku. Hlavně mi ale říkali, že si platí zdravotní a sociální pojištění, a já po dvou a půl letech zjistil, že si neplatil nic, když mi přišla upomínka, že mám za ně zaplatit 280 tisíc a k tomu ještě 250 tisíc penále. Tahle sranda byla za půl milionu, tehdy. Přitáhli tam i nějakého Mirundu, který nezaplatil pivo za tři měsíce, peníze si vzal a odjel s nimi do Ameriky na čundr s bývalým fizlem Michalem Stašou, takže už jsem ho pak nikdy neviděl – vlastně ještě jednou, byl tak drzej, že si chtěl ke mně v hospodě přisednout, tak jsem mu řekl, že se zloději nesesdávám, a šel jsem pryč. Ale nejvýznamnější postavou hospody byl tenkrát „básník života“ Petr Taťoun.

Měl jsem za to, že lidi z divadla, kteří hrají Havla, budou slušní lidi, kteří se navíc dokážou o něco starat. Jenže jedni se nedokázali postarat ani sami o sebe, zatímco druzí naopak pomáhali jen sami sobě. Takže to jsem si poprvé naběhl. Pak tam přicházeli další a další, až tam nakonec byla parta, která všechno splatila, a když hospoda končila, požádali mě, zda by si nemohli vzít ten název. Já jim řekl, proč ne, a oni si pak udělali hospodu Na Pasece v Rumunský, samozřejmě už s jiným osazenstvem.

Někdo mně vyprávěl příhodu s Taťounem, který při kasírování zúčtoval sám sebe.

To je moc hezká příhoda. Úplně ožralý Taťoun kasíroval, položil si účtenku na šrajtofli, a teď tam něco mastil a ne a ne to spočítat, a ten host, což byl kamarád, můj i jeho, už to nevydržel a povídá, ať mu to dá, že to spočítá za něj. On mu ten lístek dal, kamarád to spočítal, za celý stůl, a povídá Taťounovi, že to dělá dvě stě šedesát korun, načež Taťoun otevřel šrajtofli a těch dvě stě šedesát kaček mu vysázel na stůl a dvacet korun dal navrch jako dyško. To jsme se všichni váleli smíchy. Když jsem na to koukal, vůbec jsem netušil, co se mi v té hospodě děje. Taťoun byl ale úžasnej.

Točil jsi někdy na Pasece pivo sám?

Snad jednou nebo dvakrát – já se nikdy nehrabal moc do věcí, který neumím...

Hrálo se tam?

Hrálo se tam, vystupovali tam Třešňák, Hutka, hrály tam různé kapely, dělala se tam řada akcí, křtily se tam knihy – premiéru tam měla například kapela OÖZ. Jeden čas odtamtud televize naživo vysílala i pořad, který se jmenoval *Kavárna na Pasece*. Hlavně se tam ale pořádaly vernisáže výstav, které byly v knihkupectví: Cihlář, Rittstein, Jára Horálek... V krámě viselo osm nebo deset obrázků, protože víc se jich tam nevešlo, a pak se odtamtud přešlo do hospody, kde vernisáž pokračovala. Takže tohle fungovalo. Navíc v hospodě byly senzačně vymalované stěny, ségra tam měla velikánský obraz přes celou stěnu, taky Boris Jirků...

Ségra maluje?

No.

Jak se jmenuje?

Jana Krotká. Nemí jako malířka příliš známá.

Co se s těmi malbami v Pasece stalo?

To je všechno v prdeli.

110

111

Je to aspoň někde nafocený?

Někde snad jo – minimálně to je na filmech s Havlem, dokonce na oficiálních filmech s Havlem.

Když se řekne: pivo a kniha – má to nějakou spojitost, ekonomickou, filosofickou...?

Tak samozřejmě ta filosofická je nejdůležitější, což spočívá v tom, že pivo je inspirativní k hovoru, a jak už psal Platón, všechno vzniká z dialogu. Rozhovory u piva jsou pochopitelně dlouhou dobu hrozně příblybly, jednotvárný, probírají se kraviny, pořád dokola, ale najednou se člověk dostane do povídání způsobem, ve kterém se mu na prostých věcech vyjeví pravidla života. A to je vždycky zajímavý. Ekonomický aspekt to má potom takový, že kniha stojí vždycky deset piv, protože tak to prostě je – bylo to tak za první republiky, za komunistů, a teď je to tak zase.

Existuje pro to nějaký racionální vysvětlení?

Neexistuje, prostě to tak vychází. Jestli se pivo drží pořád knih, nebo knihy se drží piva? Nevím, co je v pozadí tohoto pravidla, ale pravidlo to je.

Není za tím kartelová dohoda mezi knihkupci a pivovary?

To ne, protože žádný knihkupec o tom neví a žádný hostinský o tom neví a já je to musím furt učit – je to moje hypotéza a ostatní lidi vždycky zírají, když jim to povídám.

To je jednoduché: deset ku jedné, tedy zhruba dva miliony pijáků piva ku dvěma stům tisícům potenciálních čtenářů, když v to zahrneme i povinnou školní četbu. Tenhle poměr je určující nejen pro českou ekonomiku, ale i pro tuzemskou sociologii a politologii.

Bezpochyby ano, dosud, ale problém je v tom, že pivo se bude prodávat furt, zatímco o knížkách se něco podobného asi tvrdit nedá.

Jsi tedy, co se týká přežití tradiční české společnosti, skeptický.

Dneska je průměrná cena piva 35 korun a průměrná cena knihy je 350. Za komunistů to bývalo tak, že průměrná cena deseti piv byla 15 korun

a průměrná cena knihy taky. Možná, že to v budoucnu fungovat už nebude a přijde čas, kdy budou knihy stát dvacet, třicet piv.

To vypadá hrozivě.

Nereálný to není.

Myslíš si, že knížka je kulturní fenomén, že zůstane zachovaná, nebo ji převálčují elektronické čtečky?

Já jsem vždycky byl toho názoru, že to nikdy nezmizí, ale už jsem taky stařec, který to možná nemá v hlavě v pořádku. Nevím, tohle neodhadnu. Myslím, že zůstanou knihy o umění, jako artefakt, to jistě.

Knihy ale neznamenají jen nějaký text – je to objekt, který je sám o sobě. Nedovedl bych si představit bytový interiér bez knihovny.

To já nikdy – mně všechny knihovny přetékají, knížky mám různě po stolech a lavicích...

Knihovna je stejně důležitá součást bytu jako hajzl.

To jo, i když někdy taky ne. Pepíček Čechil má třeba hajzl na chodbě, společný, zatímco společná knihovna na chodbě by asi dlouho nefungovala.

Knihovna je úplně jiná kvalita než internet. Stojíš před stěnou plnou knih, kde nacházíš věci, na které jsi už úplně zapomněl, přičemž vše to bylo pořízeno v určité kvalitě z určitého důvodu, zájmu atd. – je to svět, který má předem danou kvalitu. Na internetu se ovšem musíš prohrabat tunami sraček, než se dostaneš k nějaké informaci.

Jenže takových lidí je v republice zhruba deset tisíc z deseti milionů. Do knihkupectví chodí tak tři procenta obyvatelstva pravidelně, další část se tam staví před Vánoci a podle mne existuje tak sedmdesát procent lidí, kteří nikdy v knihkupectví nebyli.

Nedávno jsem četl nějakou statistiku, podle které jednu knihu ročně přečte osmdesát procent lidí, což je možná nadnesený...

Já mám pocit, že za Rakouska nebo první republiky to nebylo lepší.

112

113

To jo, akorát neměli internet.

To neměli.

Třeba si nedovedu představit, že bych se vzdal papírových novin a u snídaně civěl na obrazovku...

Ale strašně lidí se toho už vzdalo, všichni důchodci. Třeba tady Petr kupoval dvoje noviny; nekupuje žádný a nemá doma počítač. Prostě si někde přečte noviny v hospodě, kde noviny leží. Nemá na to jako důchodce s osmísticovým důchodem, aby si kupoval denně za třicet, čtyřicet korun noviny.

To beru, to je součást tradiční kultury, že lidé chodili do kaváren číst noviny a časopisy.

Jenže tím pádem, jak mají noviny menší náklady, stoupá jejich cena a může si je dovolit kupovat zase málo lidí – to je bludný kruh.

A neustále klesá jejich kvalita, noviny se čtenáři čím dál víc podobají.

Takový ty noviny, který jsou plný reklam, okamžitě odkládám, vůbec mě to nezajímá.

Máš přehled o nakladatelích, sleduješ konkurenci?

Že bych sledoval nějak moc konkurenci, to ne. Potkávám se samozřejmě skoro se všema lidma od knížek, ale jak říkají trenéři – hledím hlavně na svoji hru. Samozřejmě sleduju Argo, protože s nimi spolupracujeme, udělali jsme několik společných projektů, jsou milí, takže s nimi spolupracujeme dál. Argo je dneska bezkonkurenční. Převzali i Kosmas. Taky brněnský Host je dobrý.

A co knihkupectví?

Barák v Litomyšli jsem prodal Jardovi Venclovi, který dělá hostinského U Parlamentu, protože už jsem neměl peníze na financování Paseky – udělal tam hezkou hospodu –, a krám jsem přenechal Švehlům, kteří tam vždycky dělali, tak jsem jim ho v podstatě pustil, přičemž Jarda jim dává slušný nájem, aby tam jako knihkupectví vydrželi.

Knihkupectví v České Třebové jsem dal starší dceři Kamile, protože mi kdysi napsala, že maminka ji nutí na vysokou školu a že by chtěla jít prodávat. A pak Fišera v Kaprovcích jsem „zdědil“ po Bohoušovi, který před sedmi lety umřel – koupil jsem to od jeho ségry.

Mně připadá úplně šílený a nemravný, že knihkupci nenesou vůbec žádné podnikatelské riziko, že si knihy od nakladatelů nekupují, ale zaplatí jim, až když se to prodá. Je to tak?

Je to tak.

Co je to za nesmysl, jak to vzniklo?

Jsou obchodně silnější, a přesto se jen tak tak uživí – ta devadesátá léta, kdy si mohli nakoupit spoustu knih a pak je prodávat se slevou, to už neexistuje. A tenkrát vydělávali miliony, to si pamatuju od Bohouše.

Zboží se jim ale nekazí, lehce se s ním manipuluje, oproti ostatním obchodníkům nenesou žádné riziko – jak můžou krachovat?

Nesou riziko. Když si koupíš čtyři knihy a prodáš jenom dvě, tak už mají dvacet procent ztráty. A některé knihy se také kazí, představ si, že by jim zůstaly na pultě třeba Husákovy projevy...

Oni si ale knihy snad nekupují, ne?

Teď si je nekupují, ale stejně horko těžko platí. To je daný strašnými nájmy, zvláště v centru Prahy, a zavaleností trhu. Nakladatelství je strašně moc, řekl bych, že zbytečně moc.

Kolik tedy dostane nakladatel z knížky?

Záleží z jaký, ale většinou se to pohybuje od tří do deseti procent – někdy dvacet, když je to bestseller, ale to je opravdu hodně. To je potom buď, anebo, normální loterie.

Kde mizí ta ostatní procenta?

Kolem padesáti mají dohromady knihkupci a distributor, deset autor, dvacet tiskárna, to už máš zhruba osmdesát, pak jsou nějaký grafici...

114

115

Když má knížka náklad deset tisíc, tak se to vyplatí, protože grafikovi dáš stejně, i když ti dělá knížku s nákladem dvou tisíc. Když je vyšší náklad, tak se tam některé věci rozpouštějí – tiskárna je levnější, o hodně.

V hospodě na Pasece má původ idea *Velkých dějin zemí Koruny české*, takže jediné ucelené české dějiny jsou vlastně spojeny s *Krvavým románem*.

Skrz Paseku bezpochyby.

básník, ekonom a zloděj

Jak Paseka vstoupila do nového tisíciletí?

To byla katastrofa. Protože jsem měl v roce 1999 nějakou mozkovou příhodu, udělal jsem poradu na pokoji v nemocnici Na Homolce a říkal jsem, že to musí někdo převzít, protože jsem se cejtíl úplně bez jakékoli možnosti nakladatelství dál řídit. Nabídl jsem to Ivanovi Beránkovi, který byl u zrodu Paseky, ale ten to odmítl, že to řídit nechce. Tak jsem hledal někoho jiného a našel Vládu Pistoria, kterého zrovna vyhodili z Mladý fronty – a tam byl průser, že spolu s ním přišel kluk, Honza Macháček, který byl šileně přátelskej, báječněj, odmítal odměny a choval se, jako že za ten podnik kope, že má k tomu vztah. Okamžitě si mě získal, chodili jsme spolu do hospody, povídali jsme si intimní věci z rodiny. Psal špatný básničky, ekonomii – bych řekl – rozuměl, ale nejvíc uměl krást. Já mu pak, když se to provalilo, říkal „básník, ekonom a zloděj“, ale to bylo až někdy v roce 2006. Mimochodem taky bývalý komunista, což jsem ovšem v té době nevěděl. Pistorius o něm tyhle věci taky nevěděl, odmítal do Paseky jít bez něj a prosadil ho jako ekonoma. Macháček se mu ovšem odvděčil tak, že Pistoria odtamtud vyšťval, respektive pošťval mě proti němu.

Jak se mu to povedlo?

Šlo o to, že Vláda Pistorius chtěl mít velký nakladatelství se spoustou redaktorů, jako to měl v Mladý frontě – dneska takový nakladatelství nemá, má takový to úplně malý o jednom nebo dvou lidech. My jsme byli zvyklí to dělat ve třech, ve čtyřech lidech, a on mi jich tam přivedl najednou asi dvanáct nebo třináct. To sice nakladatelství zhouplo v jednom smyslu nahoru, že mělo obrovský obraty, ale vydaje se zhouply ještě výš. On chtěl vydávat především překladovou literaturu, za což jsme platili spoustu peněz za zálohy na překlady a majitelům práv, a když se platilo 300 tisíc za jednu knihu a on jich chtěl vydat dvacet v příštím roce, tak to bylo šest milionů, a to opravdu nešlo. Taky byl zvyklý pracovat od počítače a já z hospody. Zkrátka vůbec to nešlo dohromady a Macháček, těsně předtím, než jsme přišli na ty jeho hrátky s financemi Paseky, na mě pořád naléhal, abych Pistoria vyhodil, že to zvládne všechno sám, a já blbec vyhodil Pistoria,

S Ivanem Beránkem při stříhu a lepení filmu *Krvavý román* (1987).

Bez komentáře (1994).

→ Příprava večere filmové společnosti Fragonard na chatě v Kersku (1987). Zuzana Sixtová, Ivan Beránek a Lenka Stará.

→ Natáčení *Vyvrážděného nevěstince* (1988). Jiřina Dědková, Jana Kašová (na klíně), Eva Kořenská.

Básník Petrák Lampl (70. léta).

Josef Thér před prvomájovým natáčením filmu na chatě v Kersku (1988).

Petr Vrba alias Vrána, největší „duše“ Paseky během prvních patnácti roků (poč. 90. let).

Kapela Jožina Doksanského Libý Květoň (1987). Textař vpravo.

152

Cestou na natáčení kapitoly Mrtvola v komíně (1989).

Překladatel Felipe Serrano, Ladislav Horáček a Ivan Beránek na veletrhu ve Frankfurtu nad Mohanem (poč. 90. let).

153

Se spoluzakladatelem Ivanem Beránkem (poč. 90. let). Gasthof Zum Löwen, Friedrichsdorf u Frankfurtu nad Mohanem.

VII. kongres fimsologický v hospodě na hřišti Sokola Bílá hora 9. prosince 1989. Ladislav Horáček vyhláší tímto nakladatelství Paseka za založené.

154

Jaroslav Hutka, Olga Havlová a Vavřinec Korčák v hospodě Paseka (1994).

S Láďou Krylem, Jirkou Lítalem, Václavem Havlem a Mirkem Brýdlem na zámku v Litomyšli (1993).

155

JIHOMORAVSKÝ KRAJ
VYHLAŠUJE
IX. ROČNÍK (2014/2015)
LITERÁRNÍ SOUTĚŽE

SKRYTÁ PAMĚŤ MORAVY
NA TÉMA

Ušude dobře...

podmínky poskytnete i vedení školy
nebo si je vyzádejte na adrese:
Památník písemnictví na Moravě,
Klášteř 1, Rajhrad, 664 61

e-mail: pamet@muzeumbnenska.cz

máte 12-19 let?
napište! přihlaste se!
podrobné podmínky soutěže
se zajímavými cenami naleznete na:
www.muzeumbnenska.cz
www.masaryk.info
www.kr-jihomoravsky.cz

**NEČEKEJTE
A PIŠTE...**

STUDIOHOP.CZ

A

Rohlíček nebo chlebíček?

To se u Petra Hrbáče nikdy neví, coby autor je totiž krajně nepředvídatelný. Když jsem si na Facebooku přečetl, že je na spadnutí, čili odeslaný do tiskárny, titul Tancovačka na předměstí, nevěděl jsem, co si mám s touto informací počít. Mohlo jít o intimní básnickou sbírku a zrovna tak to mohl být třeba sociální román z prostředí brněnské periferie.

Petr Hrbáč je mužem mnoha talentů a zájmů, ne jenom literátem, co za nocí sepisuje básně na rub receptů. Profesí je lékař, protože má receptů v horním šuplíku psacího stolu stohy. Srdcem je Petr Hrbáč japonista. On sám mi řekl, cituji: „K japonštině mě přivedlo záhadné japonské písmo, tedy čínské znaky používané v japonštině, zvané kandži. Částečně i některé japonské knihy přeložené kdysi do češtiny a filmy Tora-tora-tora a Kagemuša. Oba ve mně před léty probudily jisté zneklidnění, kdo že vlastně ti záhadní a nepřehlédnutelní lidé ze vzdálených ostrovů jsou, ale trvalo to ještě drahnou dobu, než jsem se do studia japonštiny pustil, spouštěcím momentem byl Japonsko-český studijní znakový slovník. V Japonsku jsem byl čtyřikrát a hned při první návštěvě jsem mohl zjistit, že je mnohem magičtější nežli jsem si až dosud dokázal představit. Chrámy, svatyně a okouzující příroda kombinující širokou náruč Tichého oceánu a divokou krásu hor na mne dýchly tak omamně, že následující stav se nedá označit jinak, nežli jako trvalé opojení, ba místy přímo libý raptus, hluboký rauš. Jokatta desu né!“

Drobet mi to připadá, jako kdyby na otázku: je libo rohlíček nebo chlebíček? dotazovaný odpověděl, že oba. Naprosto neočekávaně můžeme Petra Hrbáče najít mezi členy Botanické společnosti při České akademii věd. Specializuje se na ostružiníky, protože jsou obtížně rozeznatelné a jejich určování se podobá luštění hlavolamů, podobně jako luštění už zmíněných znaků kandži v japonštině.

Petr Hrbáč je fotografem, jeho snímky jsou k vidění na mezinárodním, geograficky zaměřeném, webu Panoramio.

TANCOVAČKA
NA PŘEDMĚSTÍ

Petr Hrbáč

Zdaleka ne konečnou položkou ve výčtu Hrbáčových zájmů je digitální hudba, což dokládá CD přiložené k jeho předešlé básnické sbírce Čekali.

Rohlíček nebo chlebiček?

Brněnská nakladatelství se s nadcházejícím podzimem doslova roztancovala. Nejprve v Hostu vyšel rohlíček, totiž Hájiček, respektive sbírka povídek Vzpomínky na jednu vesnickou tancovačku. Ve Druhém městě kontrovali další tancovačkou, tentokrát na předměstí. A zase jde o povídky. Je jich plných devěťadvacet. Mojí nejoblíbenější je Ef á. Nonsense non plus ultra. Hrbáč pustil svou verbální fantazii na špacír až do dálné Afriky; ta povídka začíná takhle:

Tak je lepší rohlíček nebo chlebiček?

Určitě rohlíček. Vanilkovej.

No ale, proč jdete k těm Vietnamcům, že jo.

No, tak tam si nejdu ani pro rohlíček ani pro chlebiček.

Zkrátka je na každém, jestli si vybere rohlíček nebo chlebiček.

No jo, ale když jdu k Vietnamcům, tak si dávám pozor.

Na co?

Na ceny. A na zboží. Takhle po půlnoci mě potom přepadne dilema: Rohlíček anebo chlebiček?

Jo! A jak to dopadne?

Dám si rohlík. Normálně mu můžu taky říkat rohlíček, že, mazlivě, ačkoliv normálně myslím rohlíčkem vanilkovej rohlíček a chlebičkem věku s tím bordelem, co ho moc nemusím.

Ale teď nám prozradte vaši profesi.

Tak já jsem ef á elstner.

To ale nejste.

Tak je to můj koníček. Ef á elstner, kterej jí chlebiček i rohlíček.

Vášim koníčkem tedy je, v podstatě, hrát si na Ef Á Elstnera.

Určitě. Jak jede do tý Afriky...

Petr Hrbáč je bytostný experimentátor, ať už v próze nebo v poezii a kniha Tancovačka na předměstí je básnivostí zhusta

prošpikovaná. Třeba věta: Motýl vzlétl jako boží rýma. To je, co? Nicméně nejsilnější je Petr Hrbáč coby dryáčník.

Co to má ale společnýho s chlebičkem a rohlíčkem?

Třeba to, že ti černoši tam asi neznali ani rohlíček – myslím vanilkovej – ani chlebiček. Teď mě napadá jakej chlebiček, sakra? Nějaký ten velikonoční? Nebo vánoční?

Dobrá, ale ten rohlíček, tedy laskavé pojmenování rohlíku, bude asi nejlepší námět k dalšímu povídání. Ale to není povídání. Já jsem ef á elstner.

To je hrůza.

No to není. Podívejte se, to je normální, to je koníček.

Takže vy se převlečete za F. A. Elstnera, ale nemáte Aero Minor.

Sakra, to nemám, ani do Afriky nejedu. Krucinál. Ale pozor, chystám se. To znamená, jsem v tom stavu. Jsem de facto ožehnutý.

To je ale fantastické! Věříte v převtělení?

Nevim, co mi to tady podsouváte. Jsem Ef á, chápete? Chystám se. Zasvěcení vědí kam.

A kdo jsou ti zasvěcení? Nejsou tady, že? Oni už tu byli, že?

Jo, jsou to lidi z Elstnerovy doby.

Ale oni už tu většinou nejsou.

Ale je tu můj koníček hrát si na ef á elstnera.

Nejste náhodou vulgární?

Myslim, že ne.

Jak jste si tak jist.

Já si nejsem jist, já chřoupu chlebiček.

Jakej?

Nopálovej.

No a?

Je moc suchej.

Po pravdě řečeno, suché náture Tancovačku na předměstí pravděpodobně nedocení. Není to ale Hrbáčova vina, ba naopak, vždyť komu se poštěstí, že má v katalogu Národní knihovny v kolonce Resumé: Pro velmi úzký okruh čtenářů, jako má Hrbáč u svého prozaického debutu Kalhotový pahýl. Být na Hrbáčově místě, cítil bych se neskonale poctěn a ono Resumé bych si hrdě připnul Sicherheitskou na hrud, vyššího vyznamenání intelektuál v této zemi posmutnělé nekonečnem odstínů šedi, nemůže dosíci.

Michal Šanda

(ve zkrácené verzi vyšla tato recenze

v Salonu Práva 27.11.2014)

Petr Hrbáč: Tancovačka na předměstí (Druhé město, 2014)

A

Přiznávám, že řadu míst a měst rád poznávám také očima umělců, kteří se jimi nechali inspirovat a kteří se pomalu vepisují také do jejich tvářnosti, totiž do jejich tváře duchovní, jejich tradic. Tak jsem v Tišnově vyrůstal se vzpomínkovými črtami Bohuše Sedláka či průhledy do dětství spisovatele Josefa Karase (listuje katalogem Jamborových obrazů a máje nad postelí barevný dřevoryt – tišnovské panorama Formánkovo), v Chotěboři jsem se (alespoň na chvíli) cítil jako doma teprve s poezií Petra Musíla a do Benátek nad Jizerou jsme se ženou vycházeli vybaveni znalostí děl Kalistových (aby mi pak tamní řeka zněla hudbou slov Arnošta Vaněčka). Tišnov... Mé téměř rodiště... A nad ním Vysočina prázdninových putování, Vysočina začínající se pro mne tajuplným krajkovým románskogotického portálu, takto Brány nebes. A hluboko k nebi se pnoucími zdmi vrcholně gotického údolí svrateckého, jímž se krkavčí křik nese dlouho a daleko, od Štěpánovic po Nedvědici. Jistě tedy přes Doubravník s mramorovou krásou chrámce perněstejnského; městys, v němž již své pětadevadesáté narozeniny oslavil letos kronikář a básník tohoto úkrají, malíř Stanislav Bělík.

Výročí regionálního výtvarníka

Teď si uvědomuji, že jsem zde spojil několik entit zdánlivě nesrostitých: nejen umělce rozličných oborů, ale také rozdílného významu. Což o to – vítám, je-li pro mne krajina prostorou k rozžití se VŠECH smyslů i prostor duše. Leč k oné umělcově velikosti: tu míním, že je na vnímajících, zejména oněch teoreticky poučených, aby interpretovali, vřazovali do kontextu a hodnotili. Stejně špatné a nespravedlivé, jako klásti domácí dřevorezby na piedestal určený pomníkům bronzovým, je však také zapomínání a zatracování toho, co nechťelo, neumělo či nesmělo dorůsti pro ruce kovolijcovy – ba hůře: vydávání tohoto za dřevo určené na podpal pro následné roztopení tavící pece.

Buďtež tedy vy minores gentium proro-
ky alespoň doma! – s radostí jsem přivítal
Sborník k jubileu 2014, jež pod názvem *95
let úspěšného života umělce Stanislava Bělíka
z Doubravníku* našemu malíři přichystal
a vydal úřad tohoto vysočinského městyse.
Pokládám jej za důstojné představení letité
pouti skromného autora za výtvarným
uměním, základní seznámení s rozlohami
jeho tvorby či texty, jež byly tomuto malíři
věnovány od počátku nového tisíciletí ze-
jména v regionálním tisku. Leč zde vidím
již první z kamenů úrazu: V regionu jsme si
všichni jaksi blíže – i nesluší se o příteli
(s nímž se mám zítra setkat nad společným
dílem) pronášet slovo kritické. Které by
ovšem daleko spíše poukázalo na místo, jež
tento zaujímá v kontextu nikoli jen krajo-
vém, anobrž celonárodním. A takovýto
kontext by navíc zpřesnil a opravil jiné sou-
dy, jež, vycházejíce jen ze znalosti poměrů
místních, míjejí cíl mnohdy i dosti blízký:
Letmým nahlédnutím do Bělíkových obra-
zů přece zjišťujeme, nakolik je v nich pří-
tomno dědictví postimpresionistické
(o čemž v žádném z textů nenalezneš zmín-
ky, zato se v nich tlachá o pevné lince – kte-
rá se ale s výše uvedeným pojetím vylučuje).
Tady by pak mělo padnou ne jen jméno Bla-
žíčkovy či Jamborovy, avšak tolikéž i Slavič-
kovo. A když už region, tedy také Karel For-
mánek – jako Bělík nejen malíř, ale také
kreslíř a grafik (a jako Bělík i v kresbě a gra-
fice užité), mistr akvarelu, tulák po pleně-
rech. Dodávám navíc ještě z osobní zkušeo-
nosti: kterak zejména mezi regionálními
osobnostmi písíci o umění výtvarném
absentuje dostatečné školení teoretické (na
rozdíl třeba od kritiků literárních); arcí na-
hrazované entuziasmem. Jak zde chybí
schopnost pregnantního, stylově vytříbené-
ho podání.

Tady by jistěže mohla pomoci pevná ru-
ka redaktorů svazku. Nad mnou právě re-
cenzovaným může však vzniknouti mínka,
že ono výročí vedlo jeho pořadatele ku
chvatu sice pochopitelnému, ne však plně

omluvitelnému – tam, kde takovýto spěch plodí chyby a ne-
přesnosti. Věřu že mi v knížce vadí několikeré opakování
těchže informací. A kdyby jen opakování! – Titíž autoři
v rozličných svých textech totiž dokonce podávají fakta vzá-
jemně si protirečící: „A tak pracoval jako kreslič u Želez-
niční stavební správy v Tišnově až do roku 1952, kdy se stal
tajemníkem MNV v Doubravníku“ (Josef Pavlík na str. 18);
„V letech 1945-61 byl kresličem železniční stavební firmy
v Tišnově, pak byl tajemníkem MNV Doubravník
(1952-60)“ (Josef Pavlík na str. 50). A to nehovořím o ne-
korigovaných prohřešcích proti správnému stylu a pravo-
pisu...

Přestože se domnívám, že by Stanislava Bělíka jako vý-
tvárníka SOUČASNÉHO zřetelněji představila prezentace
jeho cyklu *Krajinou řeky Svratky* (demonstrující jednu
z možností ekologického výtvarného myšlení krajinného),
kvituji s povděkem – přes nevelký rozsah publikace – re-
prezentativní průřez Bělíkovou tvorbou. Nicméně: u jedno-
tlivých děl naprosto nepochopitelně chybí jich popisky
s datací vzniku (alespoň kuse ozřejmující vývojové promě-
ny tvůrčova rukopisu). Nemluvě už o skutečné a KRITICKÉ
interpretaci Bělíkových výtvarných snah: ta by si přece mu-
sela povšimnouti například: nezvládnuté prostorové per-
spektivy u obrazu na str. 18 (ale naopak vynikající práce se
světlem, když se ranní letní slunce přelilo do věcí tímto –
při faktické jeho nepřítomnosti na obraze – rozzářených) –
a naopak vynikající zvládnutí téže na str. 16 (včetně řeky
rozšiřující co zrcadlo prostor obrazu), to, jak malíř nechává
na svých plátnech „dít se“ každou z věcí – a jak zase svými
historizujícími kresbami (což v nich nikdo nespatriřl – ó vy
neprobuzené oči již dopředu chválících! – blízkost ilustra-
cím Cyrila Boudy!?) vypráví příběhy.

Pokud jsem tedy pravil cosi o důstojném představení ju-
bilujícího výtvarníka, neznamená to, že nemohlo být ještě
lépe. Přimlouval bych se za diachronně podanou SKUTEČ-
NOU výtvarnou monografii (již nejlépe bylo by NAKOUPI-
TI U ODBORNÍKŮ) – anebo za ucelenou knižní prezentaci
onoho malířského cyklu, jímž Bělík mapoval svoji milova-
nou řeku od pramene k ústí. Přejme mu, aby prameny jeho
inspirace nevyschly ani s oním úctyhodným věkem.

Ivo Harák

*95 let úspěšného života umělce Stanislava Bělíka z Doubravní-
ku (Sborník k jubileu 2014), městys Doubravník 2014, 1. vy-
dání, náklad neuveden, 80 stran, cena 99,- Kč (redakce Hana
Juříčková, Lenka Novotná, Petr Naurátil, Jindřich Pachta)*

A

Opožděná recenze

Člověk přitom také zjistí,
že dějinné události, ač je
sám zažil, si často
podrobně nepamatuje.
Byla jsem sice dospělý
očitý svědek té doby, ale
tehdejší vývoj bych možná
nikdy nebyla schopná
spolehlivě popsat.

Sedím v Hongkongu a poslouchám z rozhlasu úryvky z knihy Devětaosmdesátý Petra Pitharta.

V momentě, kdy zmiňuje, že v době převratu v roce 1989 právě dokončil studii Češi v dějinách nové doby, vidím najednou sebe v našem bývalém tmavém bytě v Nekázance, jak na svém stole, který jsem si jakožto nepořádný adolescent musela k tomu účelu uklidit, roztřídím den co den, stránku za stránkou právě ty Čechy v dějinách nové doby, které mnohonásobně rozmnožené zřejmě někdo nedávno přivezl od nějaké velkokapacitní kopírky a které jsem, tak jako jiné xeroxované výtisky samizdatů, dostala za úkol tzv. „rozseparovat“, kterýžto pleonasmus přesně vystihoval tuto z dnešního pohledu nadbytečnou činnost. Tehdy totiž kopírky ještě neuměly tisknout v modu 123, 123, 123, ale jen v modu 111, 222, 333. Zkompilovat vykopírované stránky do tvaru knihy, se tedy muselo ručně. Na rozdíl od běžných samizdatů, které sotva kdy dosáhly sto stránek, přišla Pithartova objemná studie v balících od 111, 222 až zhruba do 759 759 759, 760 760 760... Myslím, že jsem to nakonec celé do začátku svobody rozseparovat nestihla. Snad by se dalo historicky doložit, že to byl vůbec poslední samizdat v Čechách.

V té době mi bylo 18, takže masakr na Národní třídě jsem zažila přímo, ale nenahlížím na tu dobu sentimentálně a velmi oceňuji, jak právě nesentimentálně je období převratu v Pithartově nynější knize Devětaosmdesátý podáno. Člověk přitom také zjistí, že dějinné události, ač je sám zažil, si často podrobně nepamatuje. Byla jsem sice dospělý očitý svědek té doby, ale tehdejší vývoj bych možná nikdy nebyla schopná spolehlivě popsat.

Včera jsem pročítala hongkongská periodika. Dělán to pravidelně už druhý měsíc od té doby, co tu ve městě, kde nyní žiju, trvají studentské protesty. Situace je tu ale nesrovnatelně jiná a já, na rozdíl od světových sdělovacích prostředků, které jako ohaři netrpělivě čekají na „Druhou sametovou“, osobně skepticky odhaduju, že se to tu brzy bude podobat spíš našemu osmašedesátému.

Napadlo mě, jestli až doba uplyne a toto významné povstání v Hongkongu bude minulostí, si o něm budu pamatovat víc, než o událostech kolem našeho roku '89. Jestliže jsou mé vzpomínky na

listopad 1989 zkrešené, ty které budu mít na hongkongský podzim roku 2014 budou možná ještě zkrešenější, i když z jiného důvodu.

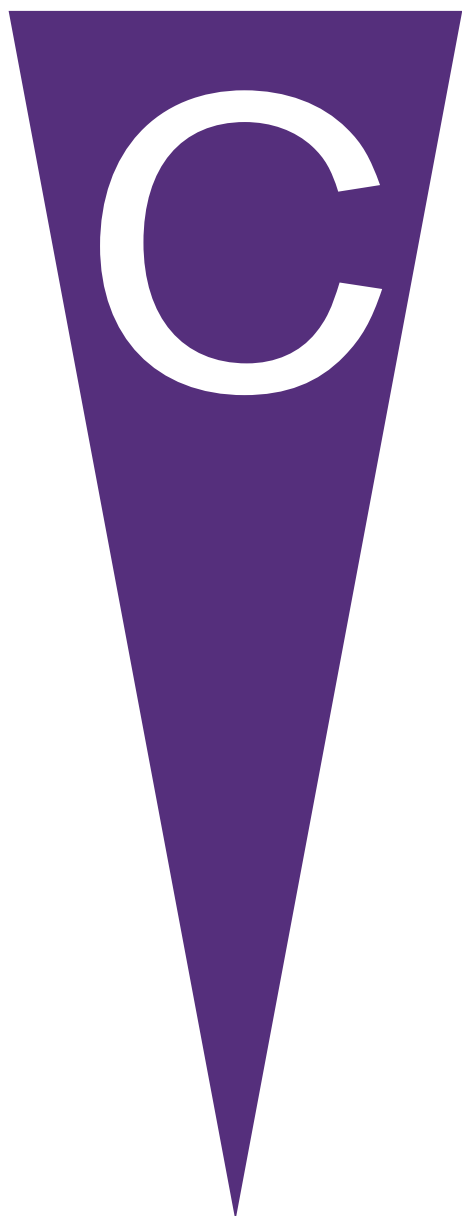
Octne-li se člověk na demonstraci, která probíhá v cizím jazyce jemu nesrozumitelném, zvláště pak v okamžiku, kdy během jinak vždy poklidného protestu začne z ničeho docházet ke slovním pŕtkám mezi demonstranty, je to pro něj zážitek jako z Marsu. Nejenom že nechápe proč se to najednou děje, ale hlavně nemá šanci to nikdy pochopit. Přesně tohle se mi naprosto nečekaně stalo právě 17. listopadu 2014 na studentské blokádě v Hongkongu, která se ze strany aktivistů do té doby jednoznačně vyznačovala nenásilím. Šla jsem se na ni podívat hlavně proto, že byl na ten den vyhlášen záměr už měsíc a půl trvající blokádu na základě soudního rozhodnutí policejně zlikvidovat. Avšak likvidace se kupodivu nekonala. Policista tam nebyl žádný. Bohužel. A zrovna tehdy by ho bývalo třeba, protože záhy došlo překvapivě i na fyzické roztržky mezi demonstrujícími, a to už byl pro mě tedy „syrák“, jak říká Hrabal. V tu chvíli sice člověk zažívá všechno z bezprostřední blízkosti, jenže vůbec netuší, co se děje a kdo je na čí straně, protože nikdo z aktérů, na rozdíl od případu, kdy jde o střet s policií, samozřejmě nemá uniformu, takže to všechno působí jako celo-bílá šachová partie. Bylo překvapující, jak rychle si jinak rezervovaní Číňané najednou na sebe začali vzájemně vyhrnovat rukávy. O co jde, na to jsem zvědavá byla, ale zeptat se někoho, o co go, jsem se styděla. Třeba by nám nabančili oběma. Ten surrealismus se mi tedy pomalu začal měnit v takový „časový“ kubismus, protože ač jsem byla očitým svědkem, o tom, co se právě kolem mě děje, jsem si mohla přečíst až v zítřejších novinách.

Hongkong a Nekázanka, samizdat a svoboda, demonstrace na které člověk neví, kdo kterého bije. To jsou nečekané kombinace. V této chvíli, kdy se ze všech stran rojí různé projekty k pětadvacátému výročí začátku svobody v Čechách, mě samotnou překvapuje, jak se těmto vzpomínkovým počinům nějak instinktivně vyhýbám. Pithartova kniha Devětaosmdesátý je však pro mě neočekávaně asi jedinou výjimkou. Velmi se mi líbí její syrovost a těším se, až si ji s chutí zítra celou přečtu a konečně se dozvím, jak to všechno bylo.

Zuzana Chvatíková

Petr Pithart: Devětaosmdesátý. Academia 2009

Policista tam nebyl žádný. Bohužel. A zrovna tehdy by ho bývalo třeba, protože záhy došlo překvapivě i na fyzické roztržky mezi demonstrujícími, a to už byl pro mě tedy „syrák“, jak říká Hrabal. V tu chvíli sice člověk zažívá všechno z bezprostřední blízkosti, jenže vůbec netuší, co se děje a kdo je na čí straně, protože nikdo z aktérů, na rozdíl od případu, kdy jde o střet s policií, samozřejmě nemá uniformu, takže to všechno působí jako celo-bílá šachová partie. Bylo překvapující, jak rychle si jinak rezervovaní Číňané najednou na sebe začali vzájemně vyhrnovat rukávy. O co jde, na to jsem zvědavá byla, ale zeptat se někoho, o co go, jsem se styděla. Třeba by nám nabančili oběma. Ten surrealismus se mi tedy pomalu začal měnit v takový „časový“ kubismus, protože ač jsem byla očitým svědkem, o tom, co se právě kolem mě děje, jsem si mohla přečíst až v zítřejších novinách.

Smrthaus

Jiří Němčík

Okna na sever

Babka Honsová, z pokoje číslo 5. (z toho, co měl okna na sever), ta byla dobrá.

Každý ráno se jí klepala stařecká brada, když sem rozhrnoval závěsy a říkala:

– Dobrý ráno Jiří, jak ste se vyspal?! Já na hovno, zas na hovno, všechny báby na pokoji strašně chrápou ...

A z vedlejší postele odsekla Čumpelíková:

– A nejvíc chrápeš ty! Ty komunistická svině!

A já říkal:

– TOHLETO je nějaký dobrý ráno?

A vytančil sem z pokoje, že přijdu jako podruhá a zkusíme to znovu a znovu sem vešel a křičel, musel sem křičet, protože všechny babky byly trochu nahluchlý, křičel sem:

– DOBRÝ DEN, KRÁSNÝ DEN, SLUNCE SVÍTÍ, ŠKODA ŽE MÁTE OKNA NA SEVER!

A Čumpelíková řekla:

– To je ale šašek.

A vztahovala ruce před sebe a podívovala se, že jí pořád trochu poslouchaj.

A Honsová řekla:

– Tos řek hezky Jirko s tím severem, já bych tak chtěla okna na jih...

A já už jí pomáhal se na posteli zvednout do sedu, nohy jí visly dolů jako sejratý klády

– No jo, s tím nic neudělám, kdybyste viděla, kam vedou moje okna DOMA, na takovej plesnivej dvorek.

A Honsová zopakovala to slovo:

– D o m a .

A brada se jí rozklepala ještě víc a podívala se na mě očima, které uviděly ten její domov:

– Měla sem tam psa, menoval se Tonda, nikdy nechtěl spát v boudě...

– Asi chtěl vidět hvězdy. To musel bejt pes romantik.

– Vy si Jiří ze všeho děláte srandu.

Tři trajlerové krátké povídky
z chystaného autobiografického
románu Jiřího Němčíka
s pracovním názvem Smrthaus. Děj
se odehrává ve starobinci, kam
hlavní postava nastupuje odsloužit
si náhradní vojenskou službu.
Román vyjde příští rok
v Nakladatelství Petr Štengl.

- Bez srandy to nejde paní Honsová!
- Slečna, nikdy sem se nevдалa, ale nelituju toho, chlapi sou svině.

- A to myslíte i mě?
- Vy ste jinej.
- No jo, já je někdo jiný!

Křičel sem, jako kdyby to byl můj nápad a usazoval sem jí do gramofonu, což je křeslo s hrncem pod prdelí, aby se mohla v klidu vysrat, byl sem tam už dva měsíce, tak se přede mnou nestyděla, slečna Honsová.

Jo, vždycky chtěla vědět, jakou měly ty její srance konzistenci, musel sem jí to vždycky před vynešením ukazovat, protože podle hoven se fakticky pozná, jak je na tom člověk uvnitř.

A Čumpelíkovou to taky vždycky zajímalo jakou měly ty hovna konzistenci, protože spolu vedly nevyhlášenou válku o to, kdo umře dřív.

To bylo možná téma oknama na sever.

To bylo možná tím, že sme byli ve starobinci.

To bylo možná tím, že to obě měly za pár.

Tak dneska snad bude dobrá, ta konzistence.

A pak už byl docela klid.

Hrnečky dolitý čajem. Čumpelíková si ho držela jako veverka voříšek. To bylo tím, že měla svaly v atrofii. Ale vypadalo to půvabně. Myslel sem na to, že vypadat k stáru jako veverka je jedna z těch lepších variant.

Otočil sem se k Honsové:

- Za chvíli vám přinesu snídani.

Když se na tom gramofonu pohodlně usazovala a mohutně a dlouze a potěšeně se usrala a pak se usmála jako malá holka, která provedla nějakou lumpárnu, ale jenom malou, a já před ní postavil plastovej hrneček s včerejším čajem, řek sem jí:

- Pít je důležitý!

A ona mi pohládila ruku a řekla:

- A po snídání mi nastrouháte jabko, jo?

Takhle to bylo tam, kde okna hleděly na sever.

Knedlíky

3 x denně vrchní sestra na stole rovnala recepty a rozsypávala podle nich prášky do štamprlí (jako v hospodě malý panáky) a pak ty štamprlata umístila do dřevěného tácu s otvory na míru.

Na leukoplasti u těch otvorů byly propiskou načmáraný jména starců:

HEČKO, DVOŘÁK, NEUMANN, VOKROJ

a stařen:

HONSOVÁ, VOHRYZKOVÁ, NĚMCOVÁ, FIBICHOVÁ

Bylo tak uklidňující, sedět vedle ní a dívat se, jak se tam ty malý pilule usazujou jak kuličky v ruletě.

Tenhle přežije ještě 106 dní díky těmhle pilulím.

Tenhle nepřežije už ani 14 dní díky těmhle pilulím.

Protože sou špatně napsaný nebo je špatně napsanej osud.

To mě napadalo a poslouchal sem ten cinkot pilulek padajících do štamprlí a

připadalo mi to podobný, jako když se rozlejí fernet v hospodě, i když to lití fernetu v hospodě má o poznání hezčí zvuk, nevím jestli tím alkoholem nebo

tou nadějí, která v hospodě vždycky je a tady není už žádná.

A když se všechny ty prášky rozsypaly a dotočily po skle, zařvala vrchní:

- PRÁŠKY, VÝDEJ PRÁŠKŮ!

A seděla na židli s nohou přes nohu a čekala na ťukání holí po chodbách, který se přibližovalo a přibližovalo a přibelhala se babka Němcová a beze slov vyzunkla jedno štamprle a chytla se hrnečku s hořkým čajem, kterej sem jí podával a zamlaskala a otočila se a zmizela v útrobách starobince.

Představujte si jí, jak si na pokoji sedne na postel a cejtí se líp, protože všechny ty

A seděla na židli
s nohou přes nohu
a čekala na ťukání holí
po chodbách, který se
přibližovalo
a přibližovalo
a přibelhala se babka
Němcová a beze slov
vyzunkla jedno
štamprle a chytla se
hrnečku s hořkým
čajem, kterej sem jí
podával a zamlaskala
a otočila se a zmizela
v útrobách starobince.

Představujte si jí, jak si
na pokoji sedne na
postel a cejtí se líp,
protože všechny ty
prášky, vymoženost
vědy a techniky
a pokroku, v ní
pracujou proti smrti.

prášky, vymoženost vědy a techniky a pokroku, v ní pracujou proti smrti.

Možná si odloží berli a opře se dlaněma o pichlavou deku a zakloní se a podívá ke stropu.

Zase jeden další den, chvíli po obědě a už je třeba se těšit na večeri. Pokud se nezhroutí vesmír, jistě budou zas knedlíky.

Sestra Jana

Sestra Jana měla na všechno pevný názor. Se vším a všema byla hotová rychlejc, než to stihla vyslovit. Posadila se v kužárně na kanape a řekla:

– ZKURVENÝ FEŤÁCI. JÁ BYCH TO VŠECHNO POSTŘÍLELA. A BYL BY KLID!

Bylo to fascinující, jako rozbouřená řeka, která letí tak rychle jako kulka a v prvním ohybu vyvrve břehy a stromy a domy a celou vesnici a stádo mečících koz...

Vždycky se jí stáhla tvář, jako když si před zrcadlem položíte dlaně na uši a prudce zatáhnete dozadu. Jako když zvítězí Mongol a doprostřed agory zapíchne tyč s vysušenou hlavou jako ozdobou a řekne:

– Tydle všechny sem pozabíjel a vás taky sejmu.

Nadarmo existuje vedle celá literatura a poezie, nadarmo Mojžíš nesl nějaký desky.

KUBLAJCHÁN VLÁDNE.

Rozhoduje počet lebek naražených na kůl.

Když sem s ní šel koupat starce, sekala na dědky povely jako kaprál:

– Posadte se, svlíkněte se, bože, to smrdí, vy ste si celej tejden nevyměnil spodáry! No to je hanba, že se nestydíte, to už snad nepude ani vyprat!

A podávala mi ty spodáry se zacpaným nosem, aby zvýraznila celou situaci, abych si to taky trochu užil, aby se pan Dvořák taky chytil za nos, ale pan Dvořák tiše říkal:

– Sestři všechny moje spodky zůstaly někde v prádelně nevím, nevím, opravdu nevím, kde sou.

A sestře Janě se zase stáhnul obličej:

– TAK máte říct, že už další nemáte! Vod čeho sme tady, my bysme vám je zajistili!

A pak, po vteřinách, kdy se i voda bála do vany přitejkat, dodala smířlivěji:

– No tak šup do vany, a ne že si do ní HNED ZAS nachčijete...

A pan Dvořák s koulema jako pytel shnilejch brambor na židličce přistavený k vaně, zkouší zvednout svoje nohy a ruce posypaný be-

nigníma nádorama, splasklý starobou a vnitřním hnitím, zcela bez účinku.

A tak provlíknou bicepsy pod jeho pažema a ohnu hřbet a sestra JANA ho vezme za nohy a pan Dvořák vklouzne do vany, smýkne se po smaltu a voda vyšpláchne druhou stranou na podlahu a pan Dvořák křičí, že je to moc horký, tak napouštíme studenou, dokud se neuklidní, už je to dobrý? JO? Stačí ti to dědku? A sestra Jana mu drhne záda a já naházím jeho věci do plastického pytle, kterej odnáším do prádelny a sestra Jana za mnou vyběhne na chodbu a hodí po mě pár ponožek:

– A TOHLE KURVA bude odnášet kdo?

Tak sem to kurva všechno odnes a vrátil se právě včas, abychom starce, co zplodil dva syny a jednu dceru vyzvedli ze dna a pomohli oblíct se a už ho odvážím na pokoj a ponechám ho tam s ještě mokrejma provazcema vlasů jeho neplodnejm úvahám, zda-li by nebylo lepší zemřít...

A když bylo koupání starců hotovo, sedli sme si se sestrou Janou v kašárně na kanape a ona do křesýlka, začoudit si, a ona vtahovala cigáro, jako kdyby měla v hrdle černou díru, pulsující černou díru a já nevěděl, jestli má smysl něco říkat nebo ne, a byl sem rád, že je to za mnou a ona byla taky ráda, že má zas tejden pokoj, protože koupačky starců byly jednou za tejden a pak se tak nějak po třech cigárech vyklidnila a přišly další holky a za chvíli se už mezi sebou normálně smály a když sme zas z tý kužárny vypadli, tentokrát cinkat lžícema s tácama plnejma obědů, normálně se mě dotkla studenou dlaní na levý paži a já se zadíval na ten její hubenej, trochu dřolíkovatej obličej olemovanej melírem a ona mi řekla, že to ví, že to ví, že se někdy chová strašně, že to ví, že to ví a že se mi omlouvá.

A to bylo nejbliž tomu, abych jí prozradil, že semo tamo kouřím trávu a občas hašiš...

Moravský sklípek Leoš Němec

Starosta třísknul rukou do stolu: „Ty zatracený památkáře musíme podplatit, a když to nepůjde, tak zastřelit. Už mě fakt seró.“

„Neblbni starosto,“ mírnil s vytřeštěnými očima jeho hněv Franta, zástupce lidovců v městské radě. „Ještě nás někdo uslyší, a bude všude roztrubovat, že to myslíš vážně.“

„Zrovna ty mně poučuj,“ pokračoval starosta už smířlivěji, „ten rozpadající se barák na náměstí přece není žádná gotická záhada a musí se zbórat. A nikdy v něm nestrašilo, to só jenom blbý kec. Jestli Franto do té chalupy ještě někdy s tó svó virguló vlezeš, tak tě v radě nechcu. Vždyť ty je všechny ty magory v té duchařině ještě podporuješ a hraješ si na okultistu a psychotronika.“

„Tak dobrá starosto,“ napřímil se uraženě Franta na židli, „když seš tak neoblomný a nevěříš, pojď tam dneska večer se mnó. A když se nic zvláštního nestane, dávám ti svý křesťanský slovo, že ty památkáře vyřídím a chalupu necháme zbórat.“

Starosta si promnul bradu, pokýval hlavou ze strany na stranu a řekl: „Franto, neskóšé mně. Ty víš moc dobře, že nesu žádné poserótka. Beru tě za slovo.“ A přes stůl si na to podali ruce.

„Kam deš Franto. Vždyť už bude tma. Do žádné hospody. A s virguló už vůbec ne. Dyť seš všecém pro smích.“

„Nehudruj Emilko, protože dneska je něco jako sódné den. Ještě na mně budeš pyšná. To ti říkám, jako že su Franta Fabiánek.“

„Cha,“ vyprskla Emilka, „za čtyřicet let co sme spolu, sem na tebe byla pyšná akorát při svatbě u oltáře. Potom ses vožral s hasičama a tak už to zůstalo do teď.“

„Ty na mně hledáš jenom chyby, protože ten tvůj Olin je vedoucí pošty a já su jenom traktorista. Ale počké až se vrátím, to budeš vedle mě chodit jako pávica, protože starosta mně dá předsedu finanční komise.“ Bouchnul dveřmi a zmizel i s virgulí za rohem.

Na náměstí před domem kde se říkalo „U Bergrů“, už čekal starosta. „Gde seš sakra čoveče. Před chvílí tam řinčelo sklo. To zas budó ti chuligáni z integrované školy.“

„Gde bych byl,“ omlouval se Franta, „Emilka zas měla prndy.“

„Zatracený ženský,“ uzavřel to starosta.

Zrovna když vcházeli do zchátralé budovy, začalo zvonit na kostele klekání.

„To se nemělo stát, to se nemělo stát,“ rozklepal se Franta.

„Nemel, a rači za sebo zavři dveře, ať sem nelezó zvědavci.“

Uvnitř chodby se zastavili a poslouchali. Dveře do sklepa na pravé straně byly po-

Otevřenými dveřmi bylo vidět postavy zahalené v mnišských kutnách, sedících na dvou lavicích u dřevěného stolu. Bylo jich šest, a na hlavách měly kapuce. Uprostřed stolu stál zlatý sedmizubý svícen, na kterém hořely svíčky z černého vosku. Vedle svícnu stála oválná salátová mísa, také celá ze zlata. Mísa byla až po okraj naplněna tekutinou, která připomínala husté rybízové víno, a z ní trčely čtyři prsty. Na jednom z nich byl navléknut prsten s velkým zeleným kamenem.

Z kapucí, které se po vykopnutí dveří jako na povel otočili směrem k oběma vetřelcům, se na ně dívaly bílé, neobyčejně protáhlé obličejy, které nad očima neměly žádné obočí. Mumlavá modlitba ustala a rozhostilo se zlověstné ticho.

otevřené a oba radní měli nepříjemný pocit, že za dveřmi někdo stojí. Chvilí před nimi zůstali stát, až to starosta nevydržel, prudce strčil do dveří a dokořán je otevřel. Ozvalo se zanařikání a zvuky, jako když někdo padá po schodech. Nikoho nebylo vidět, jen na zaprášeném schodišti se vířil prach.

„Chuligáni,“ zařval starosta směrem do sklepa, „však já vás dostanu.“

„Tos neměl říkat starosto, tos neměl říkat,“ opakoval Franta se zkřiveným obličejem.

„Nekecé, pomodli se a podé mně tam ten klacek,“ ukázal starosta, který předstíral odvahu, rukou na festovní dřevěnou tyč.

„Nachysté virgulu a deme do sklepa,“ řekl starosta a potěžkal klacek, na jehož konci trčel velký rezavý hřebík. „Já jim ukážu,“ dodal si ještě jednou odvahy a začal sestupovat po schodech.

Točité schodiště, jehož konec nebylo vidět, mělo nízký strop a muselo se po něm sestupovat pomalu a přikrčeně s ohnutou hlavou.

„Franto, kolik to má schodů,“ zeptal se starosta hodně nahlas, aby si dodal kuráž.

„Třicet dva a dole je kluzká hliněná podlaha, tak dávej pozor, ať sebo netřískneš na zem. Ještě že sme si vzali ty čelovky, tos měl dobré nápad.“

„A proč myslíš, že su starosta já a ne ty Franto.“

„Dvacet devět,“ zařval najednou Franta.

Starosta se lekl, prudce se napřímil a hlavou se praštil o strop. Čelovka se mu při tom sesmekla a skutálela dolů po schodech.

„Co řveš ty blbóne, málem sem se zabil,“ kušoval starosta.

„Dvacet devět. Už zbývají jenom tři schody a budeme dole, tak abys dával pozor a neuklóznu,“ vysvětlil Franta.

„A to musíš tak řvát? To si ještě rozmyslím, jestli budeš předseda finanční komise.“ Sešli poslední tři schody a hned jim bylo jasné, že starostova čelovka je kaput.

„Deme dál, jedna čelovka nám stačí,“ rozhodl starosta. Sáhнул si na čelo a syknul bolestí: „Krucinál, to bude bóla jako prase.“

Hliněná podlaha byla vlhká jako když ji někdo polije a hrozně klouzala. Museli se přidržovat kamenné zdi, aby nespadli. Ale chodba již byla vyšší a mohli jít alespoň zpříma.

„Co virgula?“ vzpomněl si starosta na Frantův seismograf, jak tomu posměšně říkal.

„Ani ťuk,“ řekl Franta.

Ušli ještě asi deset kroků, když se starosta najednou zastavil.

„Franto, cítíš ten hrozný průvan?“

„Jo cítím. A taky cítím hrozný smrad.“ Jen to dořekl, dveře nad nimi, kterými vešli na schodiště, se hlučně zabouchly.

„To byl asi ten průvan,“ uklidňoval se Franta.

„To nebyl průvan, já slyším na schodech kroky. Poslouchej.“

Oba zůstali trčet na místě jak stalagmity na Macoše a sotva dýchali. Když nebylo nic slyšet a Frantovi se na vlhké zemi začaly rozjíždět nohy jak žirafě, tak říká: „Vidíš, nic neslyšíš. Průvan to byl.“

„Asi jo,“ odvětil starosta a šli dál.

„Franto,“ ozval se zase starosta, „tys tady byl s těma památkářáma, jak to pokračuje dál.“

„Eště kósek rovně, pak je zatáčka doleva a tam je velké sklepy, které má u stropu malý zamřížovaný vokýnko na zahradu. Uvnitř je dlóhé dřevěné stůl a u něho dvě dřevěný lavice. Jinak tam nic není.“

„Takže ti chuligáni só v pasti a nemužó nám utect. A ten smrad je vod toho, že už se posrali strachem.“

„Ježišmarjá, starosto, tos neměl říkat, tos neměl říkat.“

„Neséčkuj zase a pod. Támhle už je ta zatáčka.“ Zašli dva kroky za zatáčku a starosta se opět zastavil. Naklonil se k Frantovi a zašeptal mu: „Sundé čelovku, covní dva kroky, potom se otoč a rychle posviť zpátky do chodby.“

„Ty myslíš,...?“ zajíknul se Franta.

„Nemyslím, ale zichr je zichr.“

Franta to provedl přesně tak, jak mu řekl starosta, ale hned ucuknul zpátky. Vykulil oči, roztrpala se mu brada a šeptal: „Ně... ně... někdo tam je.“

Starosta vzal Frantovi baterku a posvětil znovu za roh: „Vždyť tam nikdo není Franto, ty seš normální magor. Poď se podívat.“ Franta se opatrně vyklonil, chvíli hleděl a říká: „Když sem se díval poprvé, tak tam někdo byl.“

Starosta nevěřičně zakroutil hlavou a zavelel: „Nasaď si čelovku. Jdeme do sklepa.“

Když přišli ke dveřím, bylo jasné, že ve sklepe někdo je. Spodem dveří byl vidět úzký pruh světla a z místnosti se nesly hlasy, jako když se několik lidí modlí.

„To se nemělo stát, to se nemělo stát,“ zašeptal úplně bledý Franta a několikrát se pokřižoval.

Starosta mu před oči zvednul hůl s hrozivým rezavým hřebíkem na konci, kterou svíral oběma rukama. Beze slova ukázal bradou nahoru a pak směrem ke dveřím. Gesto bylo jasné. Franta se znovu pokřižoval. Starosta poodstoupil půl kroku

ode dveří a kopnutím je otevřel. Na kluzké zemi mu ale podjely nohy a celou váhou si gecnul na zadek.

Otevřenými dveřmi bylo vidět postavy zahalené v mnišských kutnách, sedících na dvou lavicích u dřevěného stolu. Bylo jich šest, a na hlavách měly kapuce. Uprostřed stolu stál zlatý sedmizubý svícen, na kterém hořely svíčky z černého vosku. Vedle svícnu stála oválná salátová mísa, také celá ze zlata. Mísa byla až po okraj naplněna tekutinou, která připomínala husté rybízové víno, a z ní trčely čtyři prsty. Na jednom z nich byl navléknut prsten s velkým zeleným kamenem.

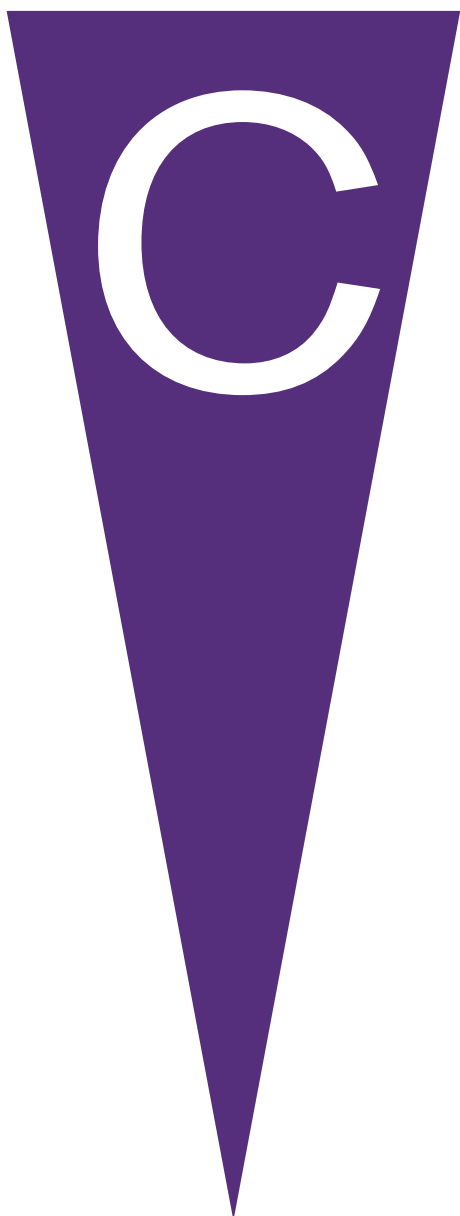
Z kapucí, které se po vykopnutí dveří jako na povel otočili směrem k oběma vetřelcům, se na ně dívaly bílé, neobyčejně protáhlé obličejy, které nad očima neměly žádné obočí. Mumlavá modlitba ustala a rozhostilo se zlověstné ticho.

Franta i sedící starosta byli ztuhlí, jako by někdo vykřiknul štronzo. Znovu bylo cítit ten zvláštní puch jak z otevřeného septikuku. Franta ucítil na zátylku horký dech, jakoby ho chtěl někdo políbit a jak mu někdo studenými prsty pomalu sundává čelovku. Virgula se mu v rukách roztočila jak kolo štěstí na pouti.

Jedna z postav se hlavou mírně uklonila a rukou jim dvakrát pokynula, aby vstoupili dovnitř. Zamřížovaným okénkem pod stropem bylo v tu chvíli slyšet z věže kostela vyzvánění k ranní mši. Znělo jak z jiného světa. Dosud sedícímu starostovi, kterému se zimou z vlhké hliněné podlahy roztrásla brada, došlo, že z jejich kostela to být nemůže, protože teprve před malou chvílí zvonilo klekání. „To je v Prčicích,“ vydechl starosta.

Už je to devět let, co starosta a Franta Fabiánek záhadně zmizeli. Prý je unesli cirkusáci z Ukrajiny, kteří v okolí sháněli bílý koně. Je fakt, že když starosta s Frantem chodili z hospody, se zvláštní oblibou zpívali „my jsme párek bílejších koní, nás už nikdo nedohoní, až nás jednou naserou, prásknem všechny najednou“. Emilka ale dodnes tvrdí, že frnkli za kopečky a užívají si někde v prčicích. Ať je pravda jakákoliv, památkáři opět zvítězili a na náměstí v domě „U Bergrů“ dodnes probíhá archeologický výzkum.

Zamřížovaným
okénkem pod
stropem bylo
v tu chvíli slyšet
z věže kostela
vyzvánění
k ranní mši.
Znělo jak
z jiného světa.
Dosud
sedícímu
starostovi,
kterému se
zimou z vlhké
hliněné
podlahy
roztrásla brada,
došlo, že
z jejich kostela
to být nemůže,
protože teprve
před malou
chvílí zvonilo
klekání.

Boháči

Petr Štengl

Mrzlo, až praštělo. Chodníky byly pokryté ledovou polevou. Klouzali jsme se cestou do hospody. Potřebovali jsme vyřešit nějaké důležité problémy týkající se poezie.

Na rohu ulice u pootevřených dveří stála babka o holi v rozšmačkaných papučích.

„Pánové, prosimvás, nebyli byste tak hodný a neskočili mi tamhle naproti do krámu pro mlíko a pět rohlíků? Tady máte,“ natáhla ruku, kde jí v dlani leželo pár přesně odpočítaných drobků.

Bylo mi jí líto, jak tam chuděra už kdovíjak dlouho stojí, mrzne a čeká, aby poprosila nějakou dobrou duši, až půjde kolem. Vzal jsem si od ní síťovku, kterou měla nachystanou, drobné v dlani jsem jí nechal, překlouzal jsem silnici a ve večerce jí nakoupil. Kromě mlíka a rohlíků jsem vzal ještě karlovarské oplatky, vysočinu, jogurty, nějaké krájené salámy, čokolády a všechno možné, i prášek na praní, ať babka nenuzuje. kluci šli napřed do hospody, která byla hnedle za rohem.

Babča děkovala, div že mi ruce nechtěla líbat.

„Ale jděte, to nestojí za řeč, to máte ode mě na přilepšenou.“

„Ty si vůl,“ přivítal mě Honza.

„Ty si vůl,“ přidal se David.

„Co blbnete? Zachoval jsem se jako člověk. Víte vy vůbec, že největší bohatství na světě vlastní jen pár procent lidí? Všelijaký ty Rotchildové a Onasisové. kdyby se tu kurvy s náma, myslím jako lidma, osatníma lidma rozdělili, tak by nám bylo hej.“

„Sám seš Rotchild, ty Onanisi“ chechtali se oba.

„Hel, kluci, nepučili byste mi kilo?“ smutně jsem kontroloval stav provětrané šrajtofle.

„Co pořád maj s těma jagurtama?“ rozčilovala se babča, když namáhavě vlekla naditou síťovku dolů do sklepa. Ten byl div ne až pod strop nacpaný nafouklými jogurty, na nichž se přiživovali potkani z širokého okolí.

Doma měla ledničku nacpanou k prasknutí a ještě se dělila se sousedkami v baráku. No, ještě uloví jednoho a to by pro dnešek mohlo stačit.

Vzal jsem si od ní síťovku, kterou
měla nachystanou, drobné v dlani
jsem jí nechal, překlouzal jsem
silnici a ve večerce jí nakoupil.
Kromě mlíka a rohlíků jsem vzal
ještě karlovarské oplatky, vysočinu,
jogurty, nějaké krájené salámy,
čokolády a všechno možné,
i prášek na praní...

Multidetox

Ali Bin Aladin

Seděl nad srázem a pozoroval skupinky lidí, kteří vstupovali do ohromné budovy.

Tahle bílá krabice, která v noci zářila bledým světlem a vznášel se nad ní věčný obláček páry, tu jako nějaká houba vyrostla ze dne na den. A co se proslýchalo, nebyla zdaleka jediná. O stejných budovách vyprávěli kočovníci, kteří projížděli údolím. Krabicím říkali multidetoxy.

Seděl nad srázem a snažil se v předělech mezi jednotlivými bloky myšlenkových reklam využít každé skulinky, aby přišel na to, kam ti lidé mizí. Jejich příliv neustával, ale z budovy nikdo neodcházel. Krabici opouštěla nekonečná kolona dopravních transportérů, ve kterých se lidé převážet nedají.

Unikátní složení **9 nejúčinnějších bylin** pro **EXTRA** silnou detoxikaci organismu. Zbavte tělo toxinů a nežádoucích látek.

Mizí snad ti lidé kdesi v podzemí?

Multidetox představuje **účinnou detoxikační dietu**. Multidetox **čistí játra, ledviny a střeva**. Multidetox provádí **kompletní očistu těla**.

Velké umývárny? Velké čistírny?

Pracujete pod neustálým stresem? Patříte mezi pravidelné kuřáky, poživitele alkoholu nebo se léčíte za pomoci nejrůznějších léků? **Pak trpí především jistě Vaše játra, ledviny a jiné části těla!**

Nepodceňujte škodliviny, které se dlouhodobě ukládají v těle, devastují organismus a především zabraňují jakémukoli hubnutí a redukci výrazné nadváhy. Využijte Multide-

tox, který v sobě kombinuje spoustu přírodních bylin a působí jako silný antioxidant.

Ale kde jsou ti multidetoxovaní? V životě žádného nepotkal. Kde jsou ti očištění?

*Toxiny jsou způsobeny různými chemikáliemi, úzkostnými stavy, viry, bakteriemi, infekčními ložisky a dalšími elementy. **Nedovolte jim ovládnout Vaše tělo!***

Jaké to asi je, být multidetoxovaný? Znamená to další úroveň bytí?

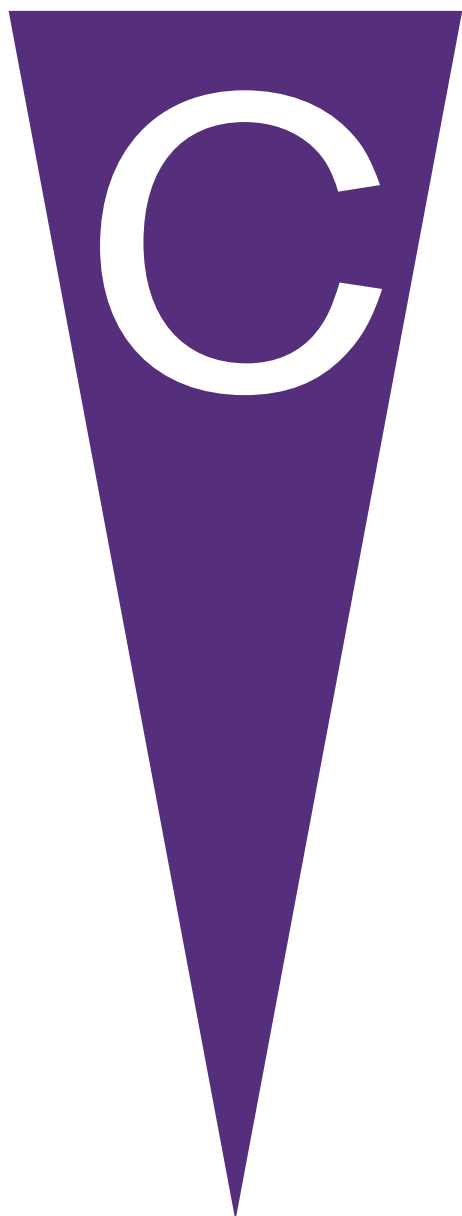
Multidetox Vám přinese užitek hned v několika oblastech lidského bytí. **Zlepšení metabolismu**, díky čemuž dochází k účinnějšímu spalování kalorií, z čehož plyne rychlejší hubnutí. **Zbavíte se nepříjemné plynatosti, zácpy a podobných střevních obtíží**, které Vás mohou omezovat ve společnosti. Nehledě na to, že očistou střev lze ztratit také určité množství tělesné hmotnosti. Multidetox **zabrání ne-
dměrnému usazování vody v těle**, které je zdraví škodlivé. **Toxiny se nebudou usazovat v tukových buňkách** a Vy se tak mnohem snáze postaráte o potřebné spalování tuků.

Tlačilo ho břicho, a co chvíli si ulevil. Ale není to nějaká bolestná procedura, ten Multidetox? Prý je to zcela zdarma.

Očistu těla je třeba provádět také zevnitř, nikoli pouze zvenčí. Začněte hubnout s čistým štítem, respektive s detoxikovaným tělem. Dopřejte si potřebné vitality, odstraňte ve svém životě chaos a harmonizujte fyzické ústrojí a mysl.

Vstal, oprášil si kalhoty, které se mu v pase zařezávaly do břicha a sotva znatelnou stezičkou začal sestupovat do údolí.

Seděl nad srázem
a snažil se
v předělech mezi
jednotlivými bloky
myšlenkových reklam
využít každé skulinky,
aby přišel na to, kam
ti lidé mizí. Jejich
příliv neustával...

Dva v noci

Josef Šíšo

Podíval se bezděčně na hodiny. Nebylo ještě ani půl jedné, přitom mu připadalo, že půlnoc odbíjely kostelní hodiny před malou chvílí. Byl to kostel svatého Jiljí, kam – ač bezvěrec – poslední dobou zašel, kdykoliv jej mýjel. Poté, co mu zemřela žena a on se odstěhoval na truch z Prahy, kde mu leckteré místo připomínalo apolitický věk mládí, i když tajně doufal, že jako po profesoru Karlovy univerzity, byť na penzi, se po něm někdo bude shánět, mu nejednou bleskla hlavou myšlenka na konverzi, kterou však bryskně zahnal. Prožil takřka celý svůj život za minulého režimu, a když vstupoval do kostela, nemohl se ubránit tomu, že se nenápadně rozhlédl, zda ho někdo nevidí. Kolemjdoucím to však bylo očividně lhostejné. Dokonce si jednou přál, aby něčí pozornost upoutal.

Na sklonku života byl zničehonic sám a pln hořkosti. Po převratu si naivně myslel, že vyjde najevo, jak k sobě na katedru „uklidil osmašedesátníky“ a umožnil jim jakž takž přežít ve svém oboru. Revoluce se však převálila a jeho smetla. Vždyť jako vedoucí katedry byl první na ráně.

Znovu upřel pohled na hodiny. Ukazovaly tři čtvrti na jednu. Byl typem sova, a proto necítil chuť si lehnout ani únavu, to až poslední dobou. Vzpomínal v duchu, jak za mlada čítával Bunina, a když se odtrhl od posledního slova, viděl, že svítá. Chtěl se vždy setkat s překladatelem, ale věděl, že by to oba cítili jako setkání dvou lidí na opač-

ných stranách barikády. Překladatelova matka byla vězněna v padesátých letech za své starostenství za stranu národních socialistů. Báł se, že by to jako výčítka vyčetl z překladatelova pohledu. Necítil se dost silný na to, aby pohledem neuhnul. Už na penzi sepsal v záchvatu křivdy jakési paměti a ani mu nevadilo, že si je přisvojila jako svého druhu „svědectví“ krajní levice. Však byl do převratu u nich ve straně. Sice nejedním ze spolustraníků skrytě pohrdal, nenášel však ani po srpnu 1968 sílu vzepřít se svému konformismu. Při psaní pamětí se leckdy dostal až na samý kraj afektu, do stavu jakési zbytnělé zapšklosti. Při jednom takovém duševním rozpoložení zhanobil svou kolegyni, kterou naopak revoluce právem vynesla a ona to, jak věřil, chápala jako satisfakci. Přitom proti ní nikdy nic neměl, ač její přátelství s exilovým nakladatelem přes oceán bylo stěží přehlédnutelné. Naopak, připomínala mu šedesátá léta, na které v hloubi duše rád vzpomínal. Stál tehdy u zrodu bezpočtu výborů z ruské klasiky, za které se nestyděl ani v letech bezútešné konsolidace, kterou však bezútešnou neshledával. Naivně se domníval, že uvolněný duch let šedesátých už ho doprovodí na věčnost. Ale pak přišel ten „výbuch“, a on příležitostníkům ve straně neodepřel loajalitu, třebaš cítil, že by to udělat měl.

Měl již několikrát nutkání zvednout telefon a prohodit civilně pár omluvných slov za tu nepřiměřenou verbální agresivitu, ale vždy ho přemohla vlastní zlovolnost, a tak

Na sklonku života byl
zničehonic sám a pln
hořkosti. Po převratu si
naivně myslel, že vyjde
najevo, jak k sobě na
katedru „uklidil
osmašedesátníky“
a umožnil jim jakž takž
přežít ve svém oboru.

to odkládal ze dne na den s vědomím, že jeho odhodlání vůbec něco udělat tak bude s přibývajícím časem slábnout.

Do třetice pohlédl na hodiny. Bylo něco po jedné. Pak zrakem sklouzl na fotografii své ženy. Byli spolu od svých čtyřiaadvaceti let a její odchod ho úplně zlomil. Z očí na fotografii jakoby četl němou výčitku: „Tak vidíš, nakonec sis tu zbyl se svými knihami...“

Naladil Vltavu a lehl si. „Ještě chvíli budu poslouchat, však zítra ani pozítří není kam spěchat,“ pomyslel si, „Rachmaninovo Celonoční bdění já rád.“ Měl ten opus i jako desku vydanou v Supraphonu. Jediné, co mu na ní vadilo, byl rok vydání: 1977.

Z rozhlasu oznámilo časové znamení čtvrt na dvě. Byla sice skřivánek, ale ač chodila spát brzy, dnes ne a ne usnout. Vstala a sáhla do knihovny pro svůj oblíbený překlad, který už znala takřka nazpaměť. Vzpomněla si, že ho dokončila na začátku léta onoho roku, ale v knihkupectví ho spatřila v době, kdy bylo do čtení jen málokomu. Měla z toho tehdy jen nepatrnou radost, protože když z obchodu vyšla, na vzdálenějším konci ulice se rýsoval tank. Rouhačsky si pomyslela: „Ještě že mi zrak tak dobře neslouží a na ty jejich maringotky nevidím.“ V euforii šedesátých let netušila, že ji tyto maringotky nepřímou poslou jako trpěnou odbornici ve svém oboru do kategorie druhoradých. Na katedře, kam jí bylo umožněno přestoupit, následovala schůze za schůzí. Při stranických prověrkách, když byla pozvána, jakkoli s tou stranou neměla a nechtěla mít cokoliv společného, pociťujíc sporadicky štítivý odpor k poinvazním zákulisním praktikám, s mírnou ironií v hlase prohlásila, že Sovětský svaz to udělat musel. Dodnes si pamatuje, jak když opustila

místnost, sledována soudružsky rigidními pohledy, spěchala na toaletu, kde namáhavě dávala. Z vedoucího katedry cítila, že ví, jak to ona vše hodnotí a že on má náhled velice blízký, nicméně se v něm nikdy nevyznala a ani po tom nezatoužila. Měla ho vždy za slouhu režimu, kterým pohrdala, a ani občasně prémie, které našla koncem roku na výplatní pásce, nezpůsobily – byť sebemenší – zemětřesení v jejích odsudech.

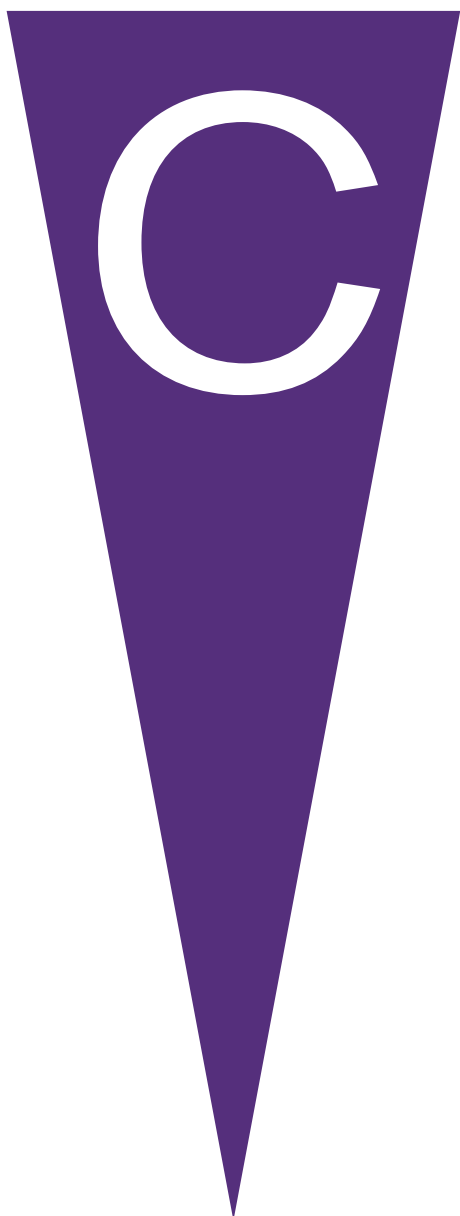
Zničehonic zazvonila pevná linka. Jako staromilec ji stále měla, i když ven s sebou nosila mobil. Zvedla sluchátko – na druhém konci bylo ticho. Položila ho. „Co kdybych...?“ pomyslela si, ale rázem to zavrhl, vzhledem k tomu, kolik bylo hodin. Léta si dodávala odvahy zavolat bývalému nadřízenému a přijít na kloub těm jeho razantním soudům, ale nakonec ji v sobě nezmobilizovala dost a hodila vše za hlavu. Na jakoukoliv odvetu neměla ani pomyšlení, byla už ve věku, kdy mstít se by bylo jakýmsi reziduem infantility.

A odpouštět se má koneckonců jen těm, co svých skutků litují. V tom dávala katolíkům za pravdu.

Hodinky na ruce, kam pohlédla, ukazovaly půl druhé a pět minut. „Tak dobrou,“ ohlédla se na fotografii svého zesnulého muže, „já si ještě pustím jazz a nechám se unášet tam za oceán,“ pomyslela si, ač to nedělala často, „vždyť zítra začíná víkend, tak co. A Gershwin já tuze ráda.“ Položila na gramofon „Oh, Lady, be Good“ a lehla si.

Tak necelých sto sedmdesát kilometrů od sebe ponenáhlu usínali uprostřed noci dva lidé, nic netušíce, že jeden je zrcadlovým odrazem toho druhého. Oba mimovolně naplnili čínský princip wu-wej, činění neděláním. Ani jeden už nezavolal.

Při psaní paměti se leckdy dostal až na samý kraj afektu, do stavu jakési zbytnělé zapšklosti. Při jednom takovém duševním rozpoložení zhanobil svou kolegyni, kterou naopak revoluce právem vynesla a ona to, jak věřil, chápala jako satisfakci. Přitom proti ní nikdy nic neměl, ač její přátelství s exilovým nakladatelem přes oceán bylo stěží přehlédnutelné. Naopak, připomínala mu šedesátá léta, na které v hloubi duše rád vzpomínal. Stál tehdy u zrodu bezpočtu výborů z ruské klasiky, za které se nestyděl ani v letech bezútěšné konsolidace, kterou však bezútěšnou neshledával.

Sigurd Ivan Jemelka

Kuba měl na sobě modrobílý hokejový dres útočníka HC Škoda Plzeň Václava Pletky. Tenhle hráč letos čtvrtého klubu od konce Tipsport extraligy má číslo 88. Kuba ten dres nosil pořád. Ještě víc ale miloval svoje boty. Značkové. Thor Steinar Dres i boty mu koupila babička. Matka by mu takové věci nekoupila. Umřela, ale jemu se nestýskalo. Byla zlá. Ulevilo se mu, když mu došlo, že už jí neuvidí. Dokud byla živá, nikdy nevěděl, čím jí rozzuří a ona pak na něj řvala a mlátila ho. Tehdy u nich babička ještě nebydlela a tatínek chodil až večer. Celé ty roky, co byl jenom s ní, žil v úzkostném čekání, kdy se na něj zase vrhne.

V prosklené chodbě u nich v domě v přízemí se musel celou vahou svého drobného útlého těla opřít do těžkých dveří ze skla a chromované oceli. Vešel tak do pasáže, v níž se na sebe po obou stranách tlačily všelijaké krámky. Průchod ústil do ohybu Plechové ulice, na jejíž pravé straně stály starší činžovní domy, na levé straně však byly kousek od sebe dvě restaurace. Obě měly letní zahrádku, bílé stolky a židle na zeleném koberci, který zabíral část chodníku. Teď ráno, když šel Kuba do školy, byl zahradní nábytek ještě poskládaný do sebe. Babička slíbila, že v sobotu se tam spolu posadí a povědou řeči nad džusem nebo colou. Teď, když šel kolem, se celý roztřásl, jak se těšil, ale taky bál, že se něco pokazí. Bál se taky těch dvou, jestli budou před školou. Bál se tak, až se mu strachy sevřel žaludek. Nešlapal na modré čtverce v dláždění a z prstů na levé udělal křížek. To snad pomohlo. Nebyli tam.

„Kubo!“ Ve škole, na začátku schodiště stála učitelka z vyšší třídy. Měla šedý kostým a velké černé brýle, jaké nosívala jeho matka. „Kde máš přezutí?“

„Zapomněl,“ přiznal Kuba, a jak se na ní podíval, roztřásl se. Stydl se, zrudl a chtělo se mu brečet.

„Proč se třeseš? Jsi snad nemocný?“ zeptala se káravě učitelka.

„Bolí mě hlava,“ řekl Kuba.

„A ráno? To tě nebolela?“ pokračovala ve výslechu.

„Ne,“ pokrčil Kuba rameny.

Babička přišla s talířem kouřící polévky. „Kubíčku, dáš si s nudličkami?“ „Nedám,“ zabručel otráveně Kuba. Přemýšlel, co bude, až vstane a půjde v pátek do školy. Něco už si připravil, ale nevěděl, jestli to bude dost, jestli jim to bude stačit. Měl strach. A pak se to zase stalo.

„Tak,“ vydechla odevzdaně učitelka a zamyslela se, „a někdo je u vás doma?“

„Babička.“

„Kubíčku,“ vykřikla ustaraná babička, když mu otevřela, „paní učitelka volala. Pojď horem do postele a změříš si teplotu.“

V koutku duše ho hrálo pomyšlení, že se jeho matka už nežije a on se může ulevovat, kdy se mu zachce. Vzal si do postele notebook a dal na facebook krátké prohlášení, které si připravil už včera: Vyléčím tuto zemi od těch, co jí znásilňují, tak jako Niflungové vyhnali ze svého království Huny. Svými hrdinskými činy zbavím náš národ zla Cikánů, Židů, Ukrajinců, Moldavců a dalších nepřátel. Jsem hrdý na to, že jsem Čech a svou zem budu chránit do posledního dechu.

Ve jménu Odina přežití rasy je v její jednotě a železné vůli národa.

„Babi!“ vykřikl vzápětí, a když babička nahlédla do pokoje, zoufale se na ní podíval: „Co až přijde tatínek, já nechci k doktorovi!“

Babička se na něj šibalsky usmála. „Až přijde, dělej, že spíš.“

Kuba se vděčně a vrátil k počítači a lajkl informaci o protestu, který organizovala HoGeSa v Drážďanech a Hannoveru, proti vlivu islámu v Německu i v celé Evropě. Před půl sedmou přišla dát babička Kubovi znamení, aby schoval notebook a zhasl. Za chvíli bouchly dveře a slyšel babičku, jak hlasitě šeptá: „Kuba je nemocný,“ a tatínka, jak se ustaraně nahlas ptá, skoro křičí: „Kuba, co je mu, byli jste u doktora?“

A pak blížící se dunivé kroky a za nimi poplašené cupitání a naléhavý šepot: „No tak říkám tiše, ať ho nevzbudíš.“

Kuba ucítil tatínkův pohled. Věděl, že stojí ve dveřích shrbený se skloněnou hlavou a staženými rameny, aby se do nich vešel. „Má teplotu? Není nějak často nemocný?“ „Tiše, proboha, neumíš mluvit tiše?“ zlobila se babička, „tady nejsi v nějaký tvý praxi!“

„Akci,“ opravil ji tatínek, ale nechal se odvést do kuchyně. Ke Kubovi teď jejich hlasy doléhaly nejasně. Opatrně vytáhl notebook. „Je jako malý vychrtlý králíček,“ zaslechl dojatě vykřiknout tatínka.

Ušklíbl se. Králíček. On. Sigurd, hrdina, který na svém Granim a s pomocí Gramu dobije jednu svět a ožení se svojí Brynhildou. Potom opravdu usnul, a když se probudil, svítila u postele lampička a v jejích nohách seděl tatínek. Matrace se pod jeho tíží prohýbala a on seděl s rukama jako tenisové pátky v klíně. Kuba na něj zamrkal a on se široce usmál. „Kubíčku,“ řekl něžně, „už je ti líp?“

„Líp.“ pípl Kuba.

„To je dobře,“ vydechla s úlevou tatínek.

„Když budu do soboty zdravý, půjdeš se mnou a s babičkou posadit na zahrádku před restaurací?“ zeptal se dychtivě Kuba.

„V sobotu mám službu,“ řekl tatínek smutně.

„Aha,“ hlesl Kuba zklamaně.

Matrace zaskřípala a zhoupla se nahoru. „Já za to přece nemůžu, Kubíčku,“ omlouval se tatínek.

Babička přišla s talířem kouřící polévky. „Kubíčku, dáš si s nudličkami?“ „Nedám,“ zabručel otráveně Kuba. Přemýšlel, co bude, až vstane a půjde v pátek do školy. Něco už si připravil, ale nevěděl, jestli to bude dost, jestli jim to bude stačit. Měl strach. A pak se to zase stalo. Kuba potichu vstal, stáhl z postele povlečení, odnesl je do koupelny, nacpal do pračky a připravil si čisté pyžamo. Sotva však vstoupil do vany, objevila se ve dveřích babička. „Kubíčku,“ vyjekla překvapeně, „ty se chceš koupat?“

„Jo,“ kývl Kuba a pustil sprchu.

Vzápětí přidusala také tatínek. „Kubíčku, ty se sprchuješ?“ vykřikl užasle.

Kuba neodpovídal a kropil se ledovou vodou. Babička mu ale mu ale sprchu vzala vodu zavřela vodu a zabalila ho do osušky. Nechal se obléct do čistého pyžama a odvést do čerstvě povlečené postele, kterou tatínek dočasně opatřil nafukovací matrací, s níž

„Kubíčku, dáš si s nudličkami?“

„Nedám,“ zabručel otráveně Kuba.

Přemýšlel, co bude, až vstane a půjde v pátek do školy.

Něco už si připravil, ale nevěděl, jestli to bude dost, jestli jim to bude stačit. Měl

strach. A pak se to zase stalo. Kuba

potichu vstal, stáhl z postele povlečení, odnesl je do

koupelny, nacpal do pračky a připravil si čisté pyžamo. Sotva

však vstoupil do vany, objevila se ve dveřích

babička. „Kubíčku,“ vyjekla překvapeně,

„ty se chceš koupat?“

Chvíli potom co v bytě
zavládla tma, Kuba
zase vstal z postele
a opatrně se propířil
do kuchyně, pozvolna,
tak aby necvakly,
otevřel balkónové
dveře a vyšel ven.
Díval se do úzkého
dvora. Protější
osvětlená okna se
zdála tak blízko, že by
se na ně dalo sáhnout.
Vysoko nad hlavou
spatřil malý obdélník
nočního nebe. Kuba
zvedl palce u nohou,
které ho studily od
chladných dlaždiček.
Chvíli jen tak stál
a potom si rozepnul
kabátek od pyžama,
svlékl jej a pověsil na
zábradlí.

chodili v létě k vodě. Babička Kubu pečlivě zabalila do deky, zasunula mu do podpaždí teploměr a opět odvedla tatínka do kuchyně. Kuba vstal a bos, po špičkách, se opatrně přikradl ke dveřím. „Je divné, odpoledne neměl ani zvýšenou teplotu,“ zaslechl babičku. „Ano, to je divné,“ souhlasil tatínek, „stejně jako to, že se počůral.“

Za tabulkami mléčného skla ve dveřích se objevila obrovitá tatínkova silueta a Kuba utekl zpátky do postele. Nevěří mi, pomyslel si Kuba zoufale a děsil se toho, co se stane v dalších dnech.

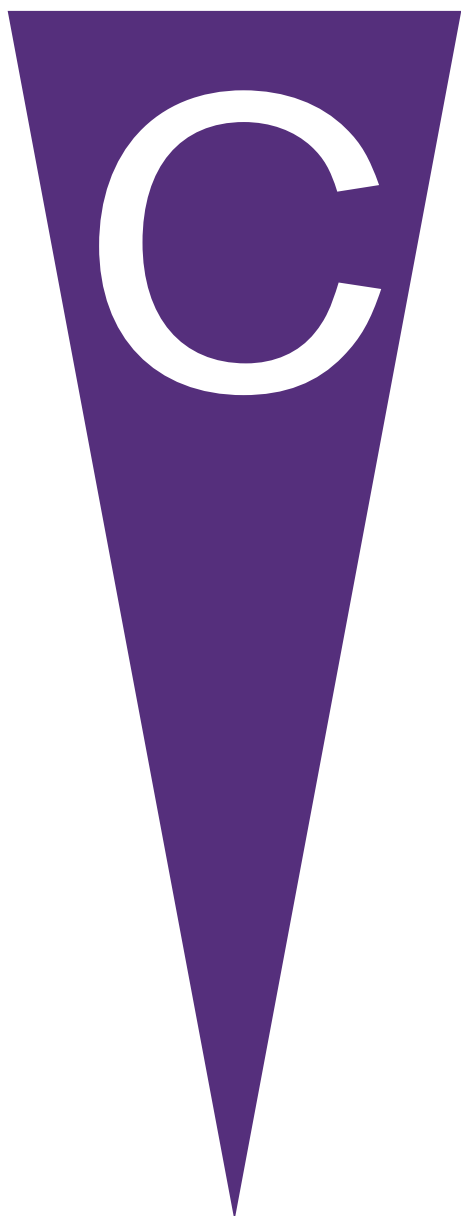
Chvíli potom co v bytě zavládla tma, Kuba zase vstal z postele a opatrně se propířil do kuchyně, pozvolna, tak aby necvakly, otevřel balkónové dveře a vyšel ven. Díval se do úzkého dvora. Protější osvětlená okna se zdála tak blízko, že by se na ně dalo sáhnout. Vysoko nad hlavou spatřil malý obdélník nočního nebe. Kuba zvedl palce u nohou, které ho studily od chladných dlaždiček. Chvíli jen tak stál a potom si rozepnul kabátek od pyžama, svlékl jej a pověsil na zábradlí. Za chvíli mu začaly cvakat zuby, modrat rty a rozechvěl se zimou. Právě si pomyslel, že to musí vydržet, než napočítá do sta, když z kuchyně vyšlehlo světlo. Kuba se vtiskl do rohu balkonu, zahlédl svůj kabátek od pyžama mihnout se za zábradlím a padat do tmy s roztaženými rukávy. Spatřil také na okamžik babiččin stín v okně za záclonou i její ruku za balkónovými dveřmi o zlomek vteřiny dříve, než je pevně zavřela. Kuba slyšel babičku, jak si natočila sklenici vody a pije jí, ale ani se nepohnul, jen slabě jekal zuby, jemně se třásl a třeštil oči do tmy, kde zmizel jeho kabátek od pyžama. Za okamžik babička zhasla a všude opět zavládl klid. Kuba váhavě přistoupil ke dveřím a pokusil se je otevřít, ale šlo to jen zevnitř. Vrátil se do rohu balkonu, zkrřížil ruce na prsou a sedl si na bobek. Na chvíli měl pocit většího tepla, ale ten pocit netrval dlouho. Zima

byla čím dále větší, nechvěl se ani netřásl pravidelně, spíše dostával nepravidelné zimničné záchvaty, které jeho drobným tělíčkem škubali sem a tam. Postupně začala přicházet únava a zimničné záchvaty střídaly hladivé a teplé vlny spánku.

Zdál se mu, že tatínek jde Plechovou ulicí a zmrtví strachy, protože mu někdo klepe na rameno. Tatínek se s tlukoucím srdcem se otočí a hledí do tváře dvojčatům Oláhovým. Jejich úzké obličeje s dlouhými nosy, vysedlými lícními kostmi a nažluto obarvenými, na kraťoučko ostříhanými vlasy připomínají stepní vlky. Oba mají několik kovových ozdob provlečených obočím, ušními lalůčky a rty. Oba si hrají s motýlky.

„Máš pro nás, co slíbil, nebo si radši necháš vyříznout oko?“ zavřel jeden z Olahů. „Máš to, nebo si necháš zlomit ruku?“ štěkne druhý, „však víš, že Novák a Dub už skončily v nemocnici!“ Tatínek sáhá do kapsy pro mobil, ale když nic nenajde, vlci vztekle zavyjí, popadnou ho a vlečou do tmavého průjezdu. Tam ho přimáčknu ke zdi, vycení zuby, zablysknou noži, jenže, když má přijít ta strašlivá bolest, vjede na svém obrovském bílém hřebci Granim do průjezdu on, Sigurd, v blyštivém brnění, rozmáchně se kouzelným mečem Gramem a setne oběma Olahům jejich odbarvené hlavy. Potom sestoupí z koně, vezme něžně tatínka do náruče a zašeptá mu, že na ně babička čeká na zahrádce před restaurací. Hlava jednoho Olaha ale otevře oči a říká: „Hej, kluku, co tam děláš, slyšíš, proč nejsi v posteli?“ Kuba ji umlčí jedním máchnutím Gramu, aniž by tatínek pustil z náruče.

Muž o dvě patra výš zahasil cigaretu o plechový parapet, pohledem vyprovodil do tmy pár jisker, a naposledy pohlédl na kluka spícího na balkoně, zavrtil nechápavě hlavou a pak s povzdechem okno zavřel.

Karborundum

Petr Štengl

Normálně jsem si ho nechal ukovat u kováře, který se živil výrobou chladných zbraní. Dal jsem za něj tehdy rovnou tisícovku. Bez paragonu, to se rozumí. Kováři jsme říkali Čertův švagr, snad podle nějaké pohádky, už ani nevím proč. Uměl vyrobit všechno i opravdickou samurajskou katanu. Šermířskému bojovému umění jsem se nikdy neučil, tudíž jsem ani nechápal, proč jsem si meč pořídil.

Před devětadvaceti lety jsem si pořídil meč. Normálně jsem si ho nechal ukovat u kováře, který se živil výrobou chladných zbraní. Dal jsem za něj tehdy rovnou tisícovku. Bez paragonu, to se rozumí. Kováři jsme říkali Čertův švagr, snad podle nějaké pohádky, už ani nevím proč. Uměl vyrobit všechno i opravdickou samurajskou katanu. Šermířskému bojovému umění jsem se nikdy neučil, tudíž jsem ani nechápal, proč jsem si meč pořídil. Ale meč jsem brousil pravidelně, pozitivě, celých devětadvacet let. Vyštrachal jsem starý karborundum brousek, za korunu kousek, co ho měla babička na broušení srpů, se kterým chodila na trávu králíkům.

„Proč pořád brousíš ten meč?“ ptá se mě už leta moje žena. Nikdy jsem jí nedokázal odpovědět, a tak jsem jen vždy pokrčil rameny a odpověděl „Jó, to kdybych věděl!“

Ale teď už vím. Vítejte na cestě do neostředověku!

Sedím u televize, dívám se na zprávy a při tom brousím.

„K čemu myslíš, že ti to bude?“ dotírá moje žena.

„Uvidíš,“ odpovídám jí, a přitom sleduju, jak se nějaký zakuklenec chystá podříznout hrdlo jakémusi novináři navlečeném v oranžovém obleku. Při tom pořád brousím. Čertův švagr jsme mu říkali, tomu kováři. Za ty léta broušení má už meč velikost pilníku na nehty.

C

Štěpán
Kučera

V království Urubů dva kriminální případy

Štěpán Kučera (1985)
vystudoval žurnalistiku

a mediální studia na Karlově univerzitě v Praze,
pracuje jako redaktor Salonu, literární
a kulturní přílohy deníku Právo. Napsal sbírku
povídek Tajná kronika Rychlých
šípů... a jiné příběhy (Host, 2006)
a jeho texty vyšly v řadě sborníků,
nejnověji v knížce Miliónový časy:
Povídky pro Adru (Argo, 2014).

*J*eho rána Tamapu odešel na lov s odhodláním, že chytí jednoho uruba. Šel směrem k laguně, protože věděl, že sem tento dravý pták chodí chytat ryby. Schoval se za strom a trpělivě čekal. Urubu přiletěl a začal číhat na své oblíbené ryby. Byl tím tak zaujat, že neslyšel, jak Tamapu vzal šíp a napjal luk. Na místě ptáka zabil. Tamapu byl na to velmi hrdý, protože bylo těžké uruba překvapit a zasáhnout. Chystal se vydat se svou trofejí na zpáteční cestu do vesnice, když zaslechl jakési sténání. Vypadalo to, že pochází od velké palmy na břehu jezera. Tamapu se přiblížil a uviděl nádherného malého uruba. Rozhodl se, že ho vezme s sebou a ponechá si ho. Malý urubu ho následoval a pořád vzlykal. Občas se Tamapu ohlédl, urubu měl obličej a tělo ženy a překrásné peří. Proč by se s ní nemohl oženit? Byla mnohem krásnější než všechny dívky ve vesnici...

Mýty a legendy amerického kontinentu

Inspektor Tamapu de Silveira věděl, že se těžko může stát detektivem v kriminální povídce. Moderní knižní detektivové bývají

vesměs rozvedení alkoholicí a proutníci, kteří ztratili někoho blízkého v tragické autonehodě, případně něčí smrt zavinili při výkonu služby. Zároveň bývají obdařeni nějakou mimořádnou schopností, nebo mají aspoň psiho partáka. Tamapu měl hodnou ženu, na psy alergii a pil jen společensky, aby se neřeklo. Jeho babička byla indiánka, ale to, že on sám nosil indiánské jméno, s tím nesouviselo – jen se narodil v době, kdy Brazílie hledala svoje kořeny, a indiánská jména se dostala do módy. Tamapu býval cvičitelem capoeiry, ovšem přestal po zranění kolena a od té doby mírně tloustl. K jeho zálibám patřilo sbírání fotbalových dresů – a měl i takové obskurní kousky jako trikoty fotbalistů Arménie nebo České republiky –, ale ani to nebylo dostatečně osobité, aby si ho čtenáři zapamatovali.

Detektivky aspoň rád rozečítal a následně odkládal po prvních kapitolách, poté co rozluštil zápletku a určil vraha. Dočítala je potom manželka, aby potvrdila, že jeho soud byl správný. Takže když mu ráno zavolali z expozitury, že na ostrově Paqueta zmizela mladá dívka, vzpomněl si Tamapu

na švédskou kriminálku, kterou mu žena dala k narozeninám a kde na ostrově Hedeby došlo k podobnému zmizení – Tamapu tenkrát posoudil všechny možnosti a prohlásil, že dívka Harriet se mohla dostat na pevninu jedine přes most v kufru něčího auta (jeho názor podpořilo i to, že šlo o jedinou hypotézu, kterou se nikdo z vyšetřovatelů v knize vážněji nezabýval), což jeho žena po přečtení celého svazku potvrdila. Byl vlastně docela pyšný na svůj intelekt a dedukční schopnosti, což z něj přece jenom dělalo do jisté míry zajímavý literární charakter.

Tamapu dokonce přemýšlel, že by jednou detektivku sám napsal. Odehrávala by se v nějaké exotické zemi a hlavní postavou by byl muž, který musí zabít svoji ženu, protože ji nedokáže opustit. Byla by to vražda z lásky, možná nejláskyplnější vražda v dějinách žánru.

„Jak dlouho budeš pryč?“ zeptala se žena trochu stísněně. Tamapuova mladá manželka neměla ráda jejich starý činžák, kde zašlé časy říjského patriciátu připomínala recepcí v přízemí i rozdělené výtahy – je-

den pro nájemníky a jeden pro personál, aby se paní se služkou nepotkaly v jedné kabině. Tamapuova žena pocházela z kakaového státu Bahía, v Rio jí byla vždycky tři čtvrtě roku zima a nerada tu bez svého muže trávila víc času, než bylo nutné.

„Ne víc než pár dní,“ odpověděl Tamapu a přitáhl si ji k sobě. „Paquetu obejdeš kolem dokola za dvě hodiny – jestli se tam ta holka ztratila, nebude moc možností, kde by mohla být.“

„Tak dobře,“ usmála se slabě. „A vezmi si plavky.“

Dešťové mraky pohltily hrb Corcovado i s Kristem Vykupitelem. V navlhých ulicích houstla mlha a od moře skučel studený vítr, takže na pláži padala nálada anglických blat. Tamapu se vřadil do raní zácpy, v níž se s urputností buvolů prodíraly městské autobusy. Posouval se ke třídě Rio Branco a potom dál k přístavišti.

Vzpomněl si, jak ho v těch místech před lety přepadli během nočního čekání na semaforech – měl tenkrát nové auto, takže si ho zřejmě spletli s cizincem. Assaltantes byli velice profesionální, obstoupili vůz, namířili na něj zbraně a požádali ho o peníze. Tamapu byl tenkrát obstojný jogador, bojovník capoiery, a v pouzdře měl služební pistoli, ale ani ho nenapadlo klást odpor, protože dobře znal policejní statistiky a věděl, jak hrdinové obvykle dopadají. Podal jim peněženku a poprosil, aby mu vrátili doklady, což zbojníci z favely udělali. Krátce po Tamapuově incidentu radní rozhodli, že rijští řidiči v noci nemusejí stavět na červenou, díky čemuž klesl počet přepadení a stoupl počet přejetých chodců.

V přístavišti čekali na trajekt paquetští obyvatelé (poznali se podle velkých igelitových tašek napěchovaných věcmi denní potřeby od potravin po toaletní papír, protože na ostrově fungovala jenom jedna předražená samoobsluha). Bylo středeční dopoledne a Tamapu si uvědomil, že na Paquetě vlastně nikdy nebyl ve všední den; rijští se tam jezdí rekreovat o víkend (a ve frontě na trajekt se poznají podle plážových kabel a nafukovacích míčů). Bylo by nejlepší případ vyřešit do pátečního večera, napadlo Tamapua, než se ostrov zalidní jako Copacabana.

Když loď vyplula do zálivu Guanabara, mraky se na chvíli rozestoupily a Tamapu zahlédl Krista nad městem. Dneska poprvé v jeho pažích viděl gesto loučení.

• • •

Anglické počasí svíralo jen Rio. Nad zátokou svítilo slunce, podél lodi vyskakovali z vody delfíni a z hřbetů jim odstříkovaly kapky duhy. Tamapu se už dlouho necítil takhle svobodný. Míjeli oblé ostrůvky, které díky zvyku stavět kostely na vrcholech kopců připomínaly obrysy dívčích ňader. Po necelé hodině plavby se na obzoru konečně vynořila Paqueta, s věží kostela vyčnívající mezi korunami stromů. Nad věží kroužili ptáci urubové.

Paqueta znamená v jazyce indiánů Tupi „mnoho pak“, ale dnes už tu nežijí žádní hlodavci paka, a už vůbec ne žádní indiáni Tupi. Místo nich jsou atrakcí ostrova africké stromy baobaby a malé opičky, kosmani bělovousí, které děti krmí sušenkami, i když se to nesmí.

Loď přirazila k přístavnímu molu a cestující se vyhnuli ven, kde na ně čekali jejich blízcí, aby naložili nákupy na vozíky a káry, nebo jimi obtěžkali vlastní záda. Kočičí hlavy pokrývají prostranství mezi přístavem a kostelem, ale všechny ostatní cesty jsou nevydlážděné, takže auta na Paquetu nesmí – jedinými výjimkami jsou terénní vozy policie, sanitky a komunálních služeb. Lidé se po ostrově dopravují pěšky, na kolech nebo na koňských povozech.

Jak bylo domluveno, Tamapua v přístavu čekal místní policista Marcio. Byl to veselý mulat s kudrnatými vlasy a africkým nosem, na zápěstí nosil náramek z korálků. Kalhoty od uniformy měl na kolenou zelené, zřejmě předtím klečel v nějakém záhone. Inspektor ho za to chtěl vyplísnit, ale uvědomil si, že policista na Paquetě zřejmě nemá příliš vzrušující život, a jestli si službu zpestřuje zahrádkařením, je to pořád lepší, než kdyby se třeba opíjel.

Když Marcio uviděl inspektora vystupovat z útrob lodi, zahlaholil jeho směrem: „Tak už jsme ho chytli!“

Rozjeté povozy se zastavily a vzduchem zašuměly igelitky, jak se cestující začali otáčet. Zločin na Paquetě prakticky neexistoval, policie řešila jenom občasné sousedské strkanice, takže zmizení dívky Ytuany přitáhlo velkou pozornost. A teď navíc místní poznali, že Tamapu je ten očekávaný *cario-ca*, detektiv z Ria.

„Koho jste chytli?“ řekl inspektor tlumeně, když přešel prostranství a chytil mladého kolegu za paži, aby ho odvedl stranou. Lidé k nim natahovali krky jako volavky za rybářskou loďkou.

„No toho vraha,“ odpověděl Marcio pořád dost nahlas a usmál se do publika.

„Nemůžeme to probrat na stanici?“ zasýčel Tamapu.

Marcio přikývl a konečně inspektora začal vnímat. „Nemáte hlad? Před chvílí přivezl Antonio ryby.“

„Žena mi nabalila chleby,“ ukázal Tamapu na svoji brašnu.

„Tak si je dáte na svačinu. Pojdte,“ chytíl teď za paži Marcio svého nadřízeného a táhl ho ke kostelu. V kostelní zahradě, přilepená ke svatostánku, stála přízemní budova s nápisem *Cantina Bom Jesus*. Před ní seděl na obrubníku do půli těla svlečený stařec a klackem naklepával rybí maso. Z kostela vyšlo několik žen v černém a po krátké poradě všechny zamířily k *Bom Jesu*sovi.

„Tady Antonio umí s rybami zázraky,“ zazubil se Marcio. Rozehnali hejno racků a volavek, rozestavěných kolem polonahého Antonia, a vstoupili do jídelny, kde to vonělo čerstvým banánovým chlebem.

„Tak povídejte,“ vybídl Tamapu Marcia, který zatím rozléval pivo z láhve do malých skleniček. Inspektor se musel sám sobě usmát – odpustil svému podřízenému špinavé kalhoty a zahrádkaření, hlavně aby ve službě nepil. Měl by mu vyčinit aspoň teď, ale paquetské slunce páliło tak, že ze sebe dostal jen žíznlivé přitakání.

„Jakého vraha? Myslel jsem, že ta holka prostě zmizela, o vraždě nikdo nemluvil.“

„Právě, prostě zmizela,“ řekl Marcio a tajemně ukázal na podlahu. „Protože on Ytuanu tady někde zakopal.“

Tamapu ho zarazil, protože se k jejich stolu právě kolébala Antoniova žena s talíři pečené tresky. Když odešla, pokračoval. „Kdo ohlásil to zmizení?“

„Lucas, její kluk. Po tom, co ji zabil.“

Inspektor udržel nehybný pohled, i když se mu oči obracely v sloup.

„Kdy vám to ten Lucas přišel oznámit?“

„Včera ráno. Zmizela prý v pondělí.“

„Proč nemohla prostě sednout na trajekt a odjet do Ria?“

„To mě samozřejmě napadlo jako první,“ řekl Marcio s plnou pusou a trochu dotčeně. „Proto jsem taky jako první prostudoval záznam z kamery v přístavu. Ve všední dny veze jedna loď tak deset lidí, dneska jste to zažil sám, a navíc se tu všichni známe. Ytuana trajektem neodjela.“

Inspektora napadlo, kde vzal tenhle ostrov prашných cest a rybářských kantýn bezpečnostní kameru, ale nechtěl se Marcia dotknout podruhé a spolkl poznámku spolu s kusem tresčího filetu.

„Co když použila loďku?“ řekl místo toho.

„To mě napadlo jako druhé,“ odpověděl Marcio teď už spíš vítězoslavně než dotčeně. „Proto jsem zavolal vedle na ostrov, mají tam radar.“ Měl na mysli ostrůvek hned vedle Paquety, rekreační sídlo rijských guvernérů, kteří si tam v průběhu let za veřejné peníze vybudovali soukromou rezidenci. Současný guvernér úzkostlivě dbal na svoji bezpečnost a zřejmě i kamera v paquetském přístavu souvisela s jeho snahou mít okolí svojí pevnosti pod kontrolou. „Podle ostrahy od nás na pevninu ani na jiný ostrov v posledních dnech žádná loď neodjela.“

Tamapu si zapsal do mobilu, že musí pověřit techniky z kriminálky, aby si oba záznamy vyžádali a překontrolovali je. Chvilí zamyšleně žvýkal a Marcio ho netrpělivě pozoroval. Konečně Tamapu řekl: „Vím, že vás to napadlo jako třetí... ale co když je Ytuana pořád na ostrově a z nějakého důvodu se schovává třeba u kamarádky.“

Marcio spokojeně přikývl. „Během včerejška jsme prošli všechny domy, vzal jsem si na to pár spolehlivých chlapů ze sousedství...“ Popisoval to s výrazem šerifa z Divokého západu a Tamapu si do mobilu připsal, že i na prohlídku ostrova bude muset povolát profesionály. „Prošli jsme taky džungli, pláže, všechno. Ytuana na Paquetě není. Tedy na povrchu.“

Když dojedli a dopili, inspektor zaplatil účet. Antoniova žena se jako koráb odky-

mácela zpátky do kuchyně a Tamapu řekl: „I kdybychom tedy připustili, že je mrtvá, proč by se třeba nemohla utopit v moři?“

„To už by ji moře dávno vyvrhlo zpátky na břeh.“

„Nejsou tu nějaké spodní proudy?“ zkusil to Tamapu.

„Nejsou,“ odpověděl Marcio radostně.

Sehnat expertízu k mořským proudům, zapsal si inspektor.

Potom vyšli do odpoledního slunce. Před jídelnou narazili na několik urubů, po jídajících zbytky Antoniových ryb, a Tamapu pochopil, proč předtím, když loď vjížděla do přístavu, kroužili nad kostelní věží. *Cantina Bom Jesus* spojovala všechny obyvatele ostrova.

• • •

Byla to tedy klasická záhada zamčeného pokoje; konečně něco jiného než smutné případy, kdy se na kraji favely střílí kvůli drogám. Tamapu procházel alejí baobabů, které se tyčily podél cesty k policejní stanici jako dvacet velkých černoušků, když si vzpomněl na zvyk, o němž slyšel už jako malý. Zastavil se a políbil kmen největšího z nich, přezdívaného „Maria Gorda“, tedy „Tlustá Marie“, aby mu přinesl štěstí. Marcio se na něj přátelsky šklebil – věděl, že zvyky se vyplatí dodržovat.

Stanice sídlila v přízemí unavené koloniální vily obrostlé mangovníky. Marcio prohlásil, že je čas na siestu, a vklouzl do jedné ze dvou hamak napnutých na zahradě mezi stromy. Tamapu chtěl protestovat, že je třeba řešit případ okamžitě, ale do hlavy mu znovu stouplo slunce, posílené teď pivem i vůní mangovníků, a on musel uznat, že v odpoledním horku stopy nevychladnou. Pro klid svědomí si vzal do hamaky aspoň Marciův protokol o Ytuanině zmizení.

Pročítal Lucasovu výpověď a na telefonu googloval informace o obou zúčastněných, údajné oběti a údajném vrahovi. Lu-

cas uvedl, že trávil s Ytuanou odpoledne v jejich bytě v ulici princezny Adelaide, když jeho přítelkyně najednou vyrazila ze dveří a běžela k džungli. Měl o ni strach a utíkal za ní, ale ztratila se mu. Na druhém konci džungle začíná moře, takže dál pokračovat nemohla, a Lucas prý prošel všechny stezky tam a zpátky, ale svoji dívku nenašel. Vrátil se domů a čekal do druhého dne, jestli se sama nevrátí. – Nevrátila, proto přišel její zmizení ohlásit.

Hamaka Tamapua kolébala uvnitř mangovníkového stínu, mezi bděním a spánkem, a inspektor ani nezpovozoroval, že se mu poslední věty protokolu mísí s prvními sny. Viděl bambusové houští, ještě rozechvělé, a vskočil do něj.

Džungle stoupala do kopce a Tamapu stoupal s ní. Napojil se na stezku a kráčel podél zbytků jakési stavby, u níž nedokázal určit, jestli jsou to rozvaliny dávné tupijské osady, nebo opuštěná vojenská základna našeho věku. Došel až k místu, kde přes cestu pochochoval nekonečný zástup jaguářích mravenců; někteří nesli kus listu a působili roztomilým dojmem zelených plachetnic, ale jeden mravenec vláčel velkého mrtvého pavouka, jehož ztuhlé nohy připomínaly polosevřenou pěst. Tamapu opatrně překročil mravenčí vojsko a stoupal dál, stále víc tísněný palmovými listy a divokými květinami. Věděl, že na vrcholu kopce spatří Ytuanu, ale když vyšplhal nahoru, uviděl jenom ptáka urubu, jak sedí na dřevěném zábradlí a pozoruje mořské proudy v hloubce pod sebou. Inspektor nevěděl, co ho přimělo vytáhnout pistoli z podpažního pouzdra, odjistit a zamířit. Než ale stačil stisknout spoušť, přeběhl po větvi bělovousý kosmánek a shodil mu do obličeje mangovníkový list. Tamapu se probudil.

Vedlejší hamaka už byla prázdná, Marcio seděl v kanceláři a bylo slyšet, jak telefonuje. I Tamapu tedy vyklouzl ze sítě a zavolal do Ria na expozituru, aby rozdal úkoly podle svých poznámek. Potom vytočil číslo svojí ženy.

„Je to klasická záhada zamčeného pokoje,“ oznámil jí vesele.

„Pořád tu prší,“ odpověděla smutně.

Ještě chvíli mluvili každý o něčem jiném a pak se Tamapuovi vypnul telefon.

„To se tu stává,“ vysvětlil mu později Marcio, „je tu na ně hrozně vlhko. Taky nám tu všechno reziví, lampy, lavičky, zámky...“

• • •

Žena odešla do práce, ještě než se František probudil. Převaloval se sám mezi spánkem a bděním, první myšlenky se mu mísily s posledními sny a čím dál víc odbíhaly od kriminální zápletky k milostným tématům – vztahu Ytuany s Lucasem, do nějž se zvláštním způsobem projektoval vztah inspektora s jeho manželkou.

O zločinech z lásky přemýšlel František tak často, až si vytvořil něco jako vlastní podžánr mezi detektivkou a červenou knihovnou.

Zápletky svých knih vsazoval do rozdílných prostředí a epoch, takže pokud mu jednou vyjdou sebrané spisy, ocitne se morytát ze dvora Lucemburků vedle apokalypsy vesmírné lodi a vražda v pekingském Zakázaném městě vedle vraždy v polském rychlíku, a přitom všechny Františkovy knihy pojednávají vlastně o tom samém. Během let si František vypěstoval nevelké, ovšem poměrně stále publikum, takže nakonec mohl dát výpověď v práci a ještě hlouběji se ponořit do vlastního světa pokleslé literární krásy.

Líbilo se mu žít ve snech a obrazech, ale dnes ráno na prázdné posteli cítil palčivěji než jindy, že už mu nestačí jenom psát – musí se stát součástí příběhu.

Vstal, vytáhl žaluzii a podíval se z okna. Na svahu za domem se ranní mlhou projížděla dívka na koni. František na ni zíral jako na přelud, ani by si nevzpomněl, kdy naposled na vlastní oči viděl koně. Vlastně by si skoro ani nevzpomněl, kdy naposled na vlastní oči viděl cizí dívku. Po chvíli si všimnul, že jezdkyně jsou dvě, jedna vždycky čeká pod kopcem, a v sedle se střídají. Hned dostal nápad na detektivku z dostihového prostředí o záměně dvou žokejek, z nichž jedna ze žárlivosti zabije druhou, ale vzápětí ho jako jehla bodla marnost a on radši zase zatáhl žaluzii.

Šel se nasnídat a při jídle přečetl leták Penny marketu.

Poslední dobou nerad vycházel z bytu, s výjimkou pravidelných výprav do supermarketu, kde skupoval vína v akci. Věděl, že žena to s ním má těžké, a dojímal ho její trpnost, v níž občas viděl obětavost. Už proto ji nemohl opustit.

Když byla v práci, František rád pil a koukal z okna na ulici pod sebou, na barokní kostelík, kterému ani obklíčení paneláky a plastovými kontejnery nemohlo sebrat zbytky vznešenosti (zachytil ho v knížce *Vraždy podle Jidáše*), anebo na zastřené si-

luety Lužických hor v dálce (ty zvěčnil v románu *Nový poklad na Sierra Madre*).

František a jeho žena žili v paneláku na Vlčím vrchu. Autobusová zastávka před domem je spojovala s lidmi, na druhé straně budovy bujely garáže, sklady, skládky a rumišťe, kde hospodařili havrani. Jenom dneska na jejich území dočasně vtrhly mladé žokejky. Sídlištěm se plazilo zelené parovodní potrubí jako anakonda (podnět k zasažení posledního příběhu do Brazílie) a pod kopcem vedla přeshraniční železniční trať, kterou František nikdy neprojel až do konce (ale napsal o ní román *Vražda v Polském Expressu*).

V obchodě František koupil veku, vejce, sýr ke strouhání a láhev cache?i. To už měl svůj plán vymyšlený.

Dopoledne psal, k obědu si ohřál, co zbylo od neděle, a odpoledne psal dál. Na čtrnácté stránce se přiblížil k vyřešení celého případu, ale všechno čtenářům prozradit nechtěl – rád by na svou jihoamerickou detektivku uplatnil Borgesovu myšlenku, že záhada je součástí nadpřirozeného, zatímco její rozluštění je jenom trik.

Když padl soumrak, vyklonil se František z okna s cigaretou a sklenicí cache?i a pozoroval uvolněný vánoční řetěz na protější lodžii, který se v houstnoucím šeru vlnil jako medúza. Dole na zastávce kašlali lidé. Na zemi ležel sníh, v němž František tušil ranní otisky koňských kopyt.

• • •

Čelní strana domu v ulici princezny Adelaide, obílená vápnem, působila dojmem malé útulné vilky, ale když Tamapu prošel branvou a podíval se dál za stromy kryjící její boky, zjistil, že na slušivou hlavní stavbu je zezadu nalepená dlouhá šedivá budova zastřešující bezpočet malých činžovních bytů. Marcio otevřel hlavní dveře a vedl inspektora nekonečnou ponurou chodbou.

„Zakázal jsem mu opustit ostrov, i v případě stavu dostali jasné instrukce,“ otáčel se přitom k Tamapuovi. „Je tu jak pták v kleci, pane inspektore.“

Konečně došli k těm správným dveřím. Marcio na ně zabušil a po chvíli jim přišel otevřít vyzábělý kluk s velkými brýlemi a kruhy pod očima.

„Tohle je inspektor de Silveira z Ria,“ pronesl Marcio a vtačil se do bytu. Lucase ani nenapadlo odporovat. Ustoupil ode dveří a přivítal vcházejícího Tamapu odevzdáním pohledem.

„Našli jste ji?“ hlesl nejistě jako člověk, který už dlouho nepobýval mezi lidmi.

„To víš sám nejlíp,“ propíchl ho pohledem Marcio.

Tamapu se rozhlédl po stísněné garsonce. Marcio se vtačil do kuchyňského koutu, Tamapu usedl na rozkládací postel pod oknem a Lucas zůstal stát u dveří. Žít tady ve dvou chce hodně lásky, napadlo inspektora a představil si sám sebe, jak v odpoledním dusnu prchá směrem k lesu.

„Tady pan inspektor se přišel zeptat na pár věci,“ řekl Marcio.

Lucas si sundal brýle a nervózně mnul skla cípem trika. „Nevím, co vám o mně řekli,“ zamumlal a koukl úkosem na Marcia, „ale já...“

„Takhle si akorát poškrábete čočky,“ přerušil ho inspektor. „Leccos o vás vím i sám. Tedy jenom očividné věci samozřejmě. Že jste se po návratu z Argentiny stal veganem, jezdíte si do Ria přivydělávat jako učitel hry na kytaru, posloucháte mangue beat a tak dále.“

Lucas i Marcio překvapeně pohlédli jeden na druhého a potom oba na inspektora, který se na ně blahosklonně usmál. Tohle byl jeho oblíbený rituál na začátek výsledku.

„Jak to... všechno víte?“ dostal ze sebe Lucas.

„To je prosté,“ odpověděl inspektor. „Tady na stěně máte fotku, kde stojíte před univerzitou v Buenos Aires. Předpokládám, že

jste se tam nebyl rekreovat – to byste si zarámoval spíš obrázek Metropolitní katedrally nebo prezidentského paláce –, takže jste v Argentině žil jako student delší dobu. Na té fotce jste zhruba o rok mladší, ale aspoň o tři kila těžší. A zatímco argentinské hovězí se proslavilo svojí kvalitou, u nás...“

„...se do něj dává kupa chemie,“ zavrčel Lucas.

Tamapu spokojeně přikývl. „Proto si myslím, že citlivá duše jako vy po návratu domů prozřela a přestala jíst maso. Táhle na lince máte sojové mléko, takže bych řekl, že u masa jste se nezastavil.“

„Víte, jak ve velkochovech trpí krávy? I ty na mléko,“ mračil se Lucas. „Nechci už pozřít nic, co pochází z živočicha. A jak jste poznal, že učím na kytaru?“

„Vaše nehty na pravé ruce,“ ukázal Tamapu pohledem. „Přesahují bříška prstů, to byste nenosil pro parádu, zvláště ne na jedné ruce. Takže to, že jste kytarista, jsem věděl, už když jste nám otevíral dveře. V knihovně máte učebnici hry na kytaru pro děti – obálka je potřhaná a pokreslená, určitě se na ní vyřádila spousta dětí. Přitom tady na Paquetě hádám nebude moc patriciů, co by chtěli potomky vzdělávat v hudbě – na rozdíl od Ria.“

„To máte pravdu,“ přikývl Lucas. „Ale jak jste přišel na ten mangue beat?“

Tamapu se znovu usmál. „Odpoledne jsem si našel váš profil na Facebooku. Ale teď k věci. Řekněte mi, co bezprostředně předcházelo útěku vaší přítelkyně z bytu. Co jste to odpoledne dělali?“

Lucas pokrčil rameny. „Normálně. Já jsem cvičil na kytaru a Ytuana si četla...“

„Takže najednou prostě zavřela knížku a prchala k lesu? Vůbec jste se nepohádali?“

„Nepohádali,“ řekl Lucas omluvně. „Nikdy jsme se nehádali. Jak jsem se ponořil do hraní, ani jsem si nejdřív nevšimnul, že je pryč.“

Tamapu od Marcia věděl, že sousedé Lucasovu výpověď potvrdili – z garsonky neslyšeli žádný křik, zato hru na kytaru ano

(a podle Marcia se tvářili tak, že by možná uvítali spíš trochu křiku). Jiní svědci potom viděli Ytuana utíkat ulicí směrem k džungli. Vypadala vyděšeně.

„Svědci viděli Ytuana utíkat ulicí směrem k džungli,“ řekl Tamapu. „Vypadala vyděšeně. Vás nenapadá, co se jí mohlo stát?“

„Nenapadá,“ odpověděl smutně Lucas.

Tamapu pochopil, že chvíle, než Ytuana vyběhla z bytu, bude klíč k celému případu.

„Popište mi co nejpodrobněji, jak probíhalo to odpoledne. Začněte čímkoli, třeba co měla vaše přítelkyně na sobě.“

Lucas přemýšlel.

„Na sobě... Normálně... Asi...“

Tamapu vzdychl.

„A co jste měl na sobě vy, si vzpomenete?“

Lucas přemýšlel.

„Normálně... Asi to co teď.“

Tamapu vzdychl.

„Jedli jste něco, pili?“

„Ani ne... Teda jenom Ytuana si nalila cacha?u, myslím.“

Tamapu zpozorněl. „Vaše přítelkyně během odpolední siesty pila tvrdý alkohol? To dělala často?“

„Ne, to vůbec... Leda poslední dobou to možná občas udělala.“

„Mohlo to znamenat, že ji poslední dobou něco trápilo?“

„To ne... To by mi řekla, ne?“

Tamapu se na Lucase dlouze zadíval.

„Nepsala si deník?“

„Nepsala.“

Inspektor se snažil proniknout skly Lucasových brýlí a odhadnout, jestli mladík mluví pravdu. Ale i kdyby lhal, nedalo se s deníkem počítat, protože v takovém případě by ho Lucas už býval zničil. Totéž platilo i pro soubory v počítači. Facebook Ytuana nepoužívala, to už si inspektor ověřil. Víc si sliboval od její e-mailové schránky, jelikož existovala šance, že svému příteli neprozradila heslo.

„Znáte heslo její e-mailové schránky?“

„Neznám.“

„A adresu?“

Lucas mu nadiktoval Ytuatinu e-mailovou adresu a inspektor si ji zapsal do telefonu.

„Vzpomenete si ještě na něco z toho odpoledne? Neříkala vám něco?“

„Neříkala.“

Tamapu se na Lucase dlouze zadíval. Potom trochu unaveně řekl: „Pamatujete si aspoň, co četla?“

„Jo, to jo,“ vyhrkl Lucas skoro radostně. „Knížku o indiánech, myslím, že na ní sedíte.“

Tamapu vstal a nadzdvihl z postele poházené polštáře. Pod jedním z nich ležela kniha *Mýty a legendy amerického kontinentu*.

„Můžu si ji půjčit?“

„Jasně,“ přikývl Lucas, zřejmě rád, že přece jen může pomoci s vyšetřováním.

„Mimochodem, Ytuana je indiánské jméno...“ pokračoval Tamapu.

„Jo, její babička byla indiánka. Ale s tím to jméno nesouvisí, to jí rodiče dali jen tak.“

• • •

Inspektor na osiřelé policejní stanici večer obložené chleby od manželky, zapíjel je pivem, které našel v lednici, četl Ytuatinu knihu a snažil se krotit svoje čtenářské fantazie. Za oknem zatím hvízdal osamělý komár jako harmonikář v *Tenkrát na Západě*.

Ve správné detektivce jsou od začátku rozmístěny stopy, uvažoval Tamapu. Takže když například v úvodu Marcio říká, že na ostrově se samy vypínají mobily a železné předměty rychleji korodují, může to být zárodek napínavého finále, v němž detektiv bez funkčního telefonu nedokáže přivolat posily, ovšem následně se jemu určená kulka vzpříčí v hlavní vražda zrezivělého revolveru... Ale může to samozřejmě být i slepá stopa.

Než se Tamapu uložil ke spánku, vytočil číslo svojí ženy. Měla vypnutý telefon.

• • •

Zrovna když se Marcio pustil do roztloukání nasekaných lián, přerušil Františkovo psaní klíč v zámku. Domů se vrátila jeho žena.

„Co v práci?“ zavolal na ni od počítače jako každý den.

„Normálka, bolejí mě záda,“ hekla z předsíně uprostřed zápasu s kozačkami. „Co Ytuana, už je z ní pták?“

„Dělám na tom.“

Žena vešla do obývacího pokoje, bez kabátu, jenom s nákupní taškou, a nakoukla do monitoru.

Tamapu chtěl myslet na Ytuanu, ale místo toho myslel na svoji ženu. Myslel na ni ve sladké malátnosti, co mu nechal na patře spánek, v přesnosti Antoniových pohybů i v kruzích, které starému rybáři nad hlavou kreslili ptáci... Tamapu na svoji ženu myslel víc v představách a příslibech než ve skutečnosti; myslel na ni ve věcech, ve kterých nebyla. To prozření ho překvapilo, proto se přiměl obrátit pozornost k Ytuanině příteli.

Františkova žena neřekla nic a zamířila do kuchyně.

„Mohli bysme si udělat smaženky,“ nadhodil.

To bylo jejich oblíbené jídlo.

„Něco slavíme?“ houkla s hlavou v lednici, kam vykládala nákup.

„Ne, jenom tak. A můžu si k tomu dát caipirinu, jsem objevil v Penny cache?u, měli ve slevě.“

„Tak trochu můžu.“

František uložil rozepsaný text a poslal ho svému nakladateli (on už vymyslí, co s ním). Pak zaklapl *Mýty a legendy amerického kontinentu* a šel za ženou do kuchyně. U linky ji políbil na rty a ucítil slabý pach – takhle reagoval její žaludek, když dlouho nejedla.

„Obědvalas?“

„Měla jsem děsnej fofr.“

„Tak jdeme na ty smaženky. Večer dávaj poslední díl Kriminálky.“

To byl jejich oblíbený seriál.

František a jeho žena se poznali za poměrně dramatických okolností, a byly to zřejmě nejdramatičtější okolnosti, jaké se kdy v jejich vztahu odehrály. Když ještě chodili na střední školu, dostala Františkova budoucí žena hypoglykemický záchvat na chodbě u šaten a František, protože měl babičku diabetičku, jako první poznal, co se děje, takže jí vnutil svoji čokoládovou tyčinku. Potom ji doprovodil domů a po pár týdnech spolu začali chodit. Vzali se brzy, ještě během studií na vysoké škole;

v té době taky zdědili byt na Vlčím vrchu. Kvůli manželčině těžké cukrovce neměli děti – doktoři to nedoporučovali, a ani František vlastně po potomcích nijak zvlášť netoužil, takže třetí pokoj, původně zamýšlený jako dětský, se změnil ve skladiště nepotřebností.

Když poznali, že spolu nejsou šťastní, zkusil ji opustit, ale nakonec se jako zbitý pes doplazil zpátky na Vlčí vrch. Od té doby František jiné ženy nevyhledával; nesnesl by, aby byla nešťastná, nesnesl by znovu ten výraz, který tenkrát říkal – dělej, co potřebuješ, já tu na tebe počkám. Proč neopustila ona jeho, nevěděl. Asi ho měla ráda. On ji taky. Sto roků cholery.

Teď František strouhal sýr na smaženky, zatímco žena třídila špinavé prádlo a tmavé házela do pračky, protože zítra měli naposled v tomto týdnu nárok na sušárnu. František nad struhadlem myslel na *Mýty a legendy*.

Indián Tamapu si z lovu, poté co zabil ptáka urubu, přivedl do vesnice krásnou dceru urubího krále. Ale protože jeho matka snachu cizinku nenáviděla, rozhodli se novomanželé vyletět do království Urubů. Tam zase nenáviděl ptačí král svého lidského zetě, proto ho podrobil řadě zkoušek, které ho měly připravit o život. Tamapu s pomocí lesních zvířat všem nástrahám unikl, ale nakonec pochopil, že žít s královskou dcerou mu není souzeno, takže se po pavoučím vlákně spustil zpátky domů. František v té pověsti o lidech a bozích viděl hlavně příběh nemožnosti porozumění. Jen přemýšlel, jestli se Tamapu zabitím uruba provinil, a následující události tak na sebe přivolať jako trest, nebo jestli marnost vztahu s milovanou ženou byla v jeho osudu vkořeněná už od narození.

František smíchal nastrohaný sýr s vajíčkem a poslouchal, jak v koupelně hučí pračka. Nalil si cache?u, aby neztratil odvalu. Otočil se k oknu, ale kvůli tmě venku

a světlu v kuchyni uviděl místo zasněžených horských vrcholů jenom svůj obličej, vyděšený k smrti.

Napadlo ho to nedávno, když se v časopise cukrovkářů dočetl o Syndromu náhlého úmrtí: „*Dead in Bed Syndrom*“ je uváděn jako příčina smrti až 6 % diabetiků 1. typu mladších 40 let. Typickou obětí je mladý, dobře kompenzovaný diabetik, který jde večer normálně spát a ráno je nalezen mrtev. Nejčastější diagnóza zní: *smrt v důsledku srdeční arytmie navozené nerozpoznanou hypoglykemií během spánku*.“

František tenkrát stránku z časopisu opatrně vytrhl a uložil ji do svých desek na poznámky. Nesnesl by, aby jeho žena měla strach.

Vešla do kuchyně už v teplácích. Pocítil takový příval něhy, že ji musel pohladit po paži. Na chvíli zatoužil odvést ji do ložnice. Spali spolu už jenom potmě, protože od jistého věku nechtěla, aby ji viděl nahou, ale zato si rozuměli tak, že dosáhli společného vrcholu po pár minutách, když chtěli. A většinou chtěli, protože tím zároveň ušetřili čas, který pak mohli strávit každý zvlášť.

„Co je?“ zeptala se skoro podezíravě.

„Nic, co by. Můžeš začít smažit, já zatím udělám ty drinky.“

Žena roztápěla pánev a František připravoval do sklenic caipirinu podle návodu z internetu, pro sebe s cukrem, pro ženu se sladidlem.

„Na hřišti zase řvali cikáni,“ řekla.

Město nechalo opravit dětské hřiště, které teď přitahovalo obyvatele z ještě vzdálenějších čtvrtí, což místním vadilo. František pokrčil rameny.

„Ráno tu nějaký slečny jezdily na koni,“ řekl.

Pokrčila rameny. Olej syčel, František drtil limetky.

„Už sis píchla? Ať pak můžu jít rovnou jít, až to dosmažíš...“

„Ještě ne.“

„Tak počkej, já ti to přinesu.“

Odešel do ložnice a za chvíli se vrátil s inzulinovým perem.

„Mám ruce od vajec,“ ukázala mu je.

„Tak já ti to píchnu,“ nabídl se a bodl.

• • •

Ráno Tamapua probudil zpěv z ptačího hřbitova přes ulici. Paqueta byla nespíš jediné místo na světě, kde lidé svým domácím papouškům a dalším opeřencům založili opravdový hřbitov, s kamennými náhrobky a vtesanými epitafy, bílými sochami zemřelých v nadživotní velikosti a květinami a stromy všude kolem. Ve větvích téhle zahrady mrtvých s oblibou usedali živí ptáci a zpívali.

Inspektor se opláchl, oblékl a vyšel na ulici, kde už ho vůně banánového chleba vábila k *Bom Jesusovi*. Starý Antonio stál po pás v moři, rozhazoval sítě a nad ním kroužilo hejno racků, zatímco volavky rozvážně našlapovaly v mělčině blíž břehu.

Tamapu chtěl myslet na Ytuanu, ale místo toho myslel na svoji ženu. Myslel na ni ve sladké malátnosti, co mu nechal na patře spánek, v přesnosti Antoniových pohybů i v kruzích, které starému rybářovi nad hlavou kreslili ptáci... Tamapu na svoji ženu myslel víc v představách a příslibech než ve skutečnosti; myslel na ni ve věcech, ve kterých nebyla. To prozření ho překvapilo, proto se přiměl obrátit pozornost k Ytuanině případu.

U *Bom Jesuse* si k čerstvému chlebu dal misku křepelčích vajec a kávu. Oknem sledoval Antoniovu siluetu, teď strnulou v čekání, až ryby zaberou, a daleko za ním v mlžném oparu tušil Rio. Navyklými pohyby loupal vajíčka, vkládal je do úst a přemýšlel, jaké by to bylo, kdyby se už nikdy nevrátil. Jídelnu pomalu plnily staré ženy v černém, které se tu cestou z kostela zastavovaly na ranní kávu.

Zpátky na stanici našel inspektor Marcia zabraného do práce. Smečka toulavých psů prý poplašila koně, a ten rozkopl pouliční lampu. Místní měli zvířata rádi, takže psím tulákům se na Paquetě na rozdíl od Ria žilo dobře. Příhodám jako té dnešní nikdo nevěnoval pozornost, ale sepsat hlášení byla povinnost. Marcio od svého stolu vzhlédl skoro zoufale, protože ani inspektora zničená lampa nezaujala. Tamapuovy šedé buňky mozkové už naplno zaměstnávalo heslo Ytuaniny schránky.

Vzal si protokol případu, položil se venku do hamaky, napsal do telefonu dívčinu e-mailovou adresu a přemýšlel. Pro úplnost zkusil na přihlašovací stránce do pole heslo vepsat postupně a v různých kombinacích její osobní údaje, jako jméno nebo cifry z data narození, a nezapomněl ani na jméno Lucas. Vyzkoušel taky nejčastěji používaná e-mailová hesla, tedy samotné slovo „heslo“ nebo číselnou řadu od 1 do 9. Nepřekvapilo ho ale, že žádná z možností ne-

fungovala. Zasněná dívka jako Ytuana – a o její slabosti pro sny inspektor nepochyboval – by si nezvolila něco tak všedního.

Tamapu se rozhlédl kolem sebe a uvažoval. Ytuana i Lucas pocházeli ze státu Pernambuco na severu Brazílie a poznali se v Riu na univerzitě. Proč se rozhodli odstěhovat na Paquetu, odkud se většina lidí jejich věku naopak snažila utéct do Ria za lepšími vyhlídkami? Odpověď byla zřejmá – *romantika*. Útěk před bouřlivým karnevalem velkoměsta. Lucas trávil siesty hraním na kytaru, Ytuana čtením knížek. Inspektor si vzpomněl, že sem na ostrov zasadil Joaquim Manuel de Macedo děj románu *A Moreninha*, prvního romantického díla brazilské literatury (které generace školáků znaly z čítanek a nikdy doopravdy nečetly). Tamapu zkusil nejdřív titul románu a potom jméno autora. *Chybne heslo*, odpověděla stránka v obou případech.

Ovšem Tamapu věřil, že literatura je správná stopa. Vyklouzl z hamaky a zašel do budovy pro *Mýty a legendy* – třeba Ytuaně nešlo ani tak o Paquetu, jako spíš o její indiánské dědictví. Zkusil slovo „Tupi“, tedy jméno zdejšího indiánského kmene, ale bez úspěchu. Potom s rostoucí netrpělivostí listoval Ytuaninou knihou a vepisoval na přihlašovací stránku slova, na která mu padl zrak.

Marcio mezitím zmizel, snad na prohlídku zničené lampy nebo na oběd. Stíny mangovníků se krátily, kostelní zvon odbil poledne. Tamapu setřel z čela pot, zaklapl knihu a přiznal si porážku. Nemohl strávit celý vyšetřovací den přemýšlením nad jedním slovem. Zavolal na expozituru a nechal se spojit s jedním z počítačových techniků, kterému potom nadiktoval Ytuaninu adresu a pověřil ho prolomením hesla. IT odborníky tak trochu pohrdal, věřil, že žádný stroj se nevyrovná práci šedých buněk mozkových.

Technik za okamžik zavolal zpátky.

„Mám to heslo,“ hlásil. „Je zajímavé, že bylo nedávno změněno.“

„Kdy nedávno?“ vyštěkl inspektor.

„V sobotu.“

Tedy dva dny před Ytuaniným zmizemím.

„A jaké je to heslo?“

„Tamapu...“

„Ano, Paolo?“

„Ale ne, to heslo je – *Tamapu*.“

Chvilí bylo na obou koncích ticho. Pak inspektor spěšně poděkoval a zavěsil. Ted už aspoň věděl, která pověst je klíčová.

Nejdřív se ale přihlásil do Ytuaniny e-mailové schránky. Našel v ní běžné dopisování s rodiči a profesory na univerzitě nebo zprávy z internetových obchodů. Ani občasná korespondence s Lucasem neodhalila nic důležitého – šlo vesměs o nákupní seznamy, které jeden z partnerů posílal, když ten druhý byl zrovna v Riu.

Zajímavější byly Ytuaniny zprávy jistě kamarádce z Pernambuca. Tamapu si poznamenal jméno, kdyby bylo třeba ji vyslechnout, ačkoli už z e-mailů zjistil, co potřeboval – Ytuana ve vztahu s Lucasem nebyla šťastná. Před časem ho zkusila opustit, ale nakonec se prašnými cestami doplazila zpátky do ulice princezny Adelaide. Od té doby jiné muže nevyhledávala; nesnesla by, aby byl Lucas nešťastný, nesnesla by znovu ten výraz, který tenkrát říkal – dělej, co potřebuješ, já tu na tebe počkám. Proč neopustil on ji, nevěděla. Asi ji měl rád. Ona jeho taky. Láska za časů samoty.

Tamapu otevřel Koš a našel poslední e-mail, který Ytuana dostala před tím, než zmizela. Odesílatel měl uživatelské jméno *Xamã*, tedy Šaman, a napsal Ytuaně jediné slovo: „Přijď.“ V Koši byla i Ytuanina zpráva, která Šamanově reakci předcházela: „Potřebuju to.“ Ta kryptická, a zároveň všeříkající výměna vzkazů proběhla v pondělí odpoledne. Inspektor hledal dřívější korespondenci se záhadným kouzelníkem, ale marně – Ytuana ji zřejmě důsledně mazala. I to o leccěms svědčilo.

Inspektor zavolal na expozituru; musel zjistit, kdo je to Šaman.

Potom nasedl na policejní kolo a vyrazil na druhou stranu ostrova, na místo činu. Všechny podrobnosti znal z Marciova protokolu, ale stejně se chtěl do paquetské džungle podívat. Když se ráno vrátil ze snídani, řekl mu Marcio, že mezitím volali z Ria – nazítří prý konečně dorazí technici a psovodi, aby prohledali celý ostrov. Proto chtěl Tamapu vidět *locus delicti* ještě dnes, v klidu a sám.

Kolo vrzalo a řídítka se samovolně stáčila k jedné straně, ale inspektor to ani nevšímal. Hlavu měl plnou Ytuanina případu, v němž Lucas rázem přestal být hlavním podezřelým. Šaman pravděpodobně nebyl Ytuanin mileneček, protože ani její dopisy kamarádce nenasevřely tomu, že by milence měla nebo toužila mít. Mohlo jít o drogy – „Šaman“ se ostatně jako přezdívka pro dealera nabízí –, ale inspektor doufal, že se mylí; potom by se totiž jeho záhada zamčeného ostrova změnila v obyčejný mord se zakopanou mrtvolou, kterou zítra vystopují policejní psi.

Tamapu jel kolem růžovobílé koloniální vily, kde se kdysi natáčel film podle de Macedova srdceryvného románu, ale ani k ní nevzhlédl. Křižoval cestu sem a tam v opilých obloucích a nepřítomně při tom vyvažoval vychýlená řídítka.

V ulici princezny Adelaide ho zastavila teskná kytarová melodie pronikající moskytiérou v okně Lucasovy garsonky. Opřel kolo o plot, vešel do domu a na konci dlouhé chodby zaklepal na Lucasovy dveře. Kytara ztichla a po chvíli inspektor zaslechl šouravé kroky. Dveře se otevřely a kruhy pod Lucasovým očima, temnější než předtím, kontrastovaly s mladíkovou pobledlou tváří.

„Že nesmíte odjet z ostrova, neznámá, že nesmíte vylézt z bytu,“ řekl Tamapu co nejsrdečněji.

„Co bych venku dělal,“ Lucas vrhl na inspektora nejistý, skoro podezřavý pohled.

„Zvu vás na pivo.“

„Já pivo nepiju.“

„Tak na limonádu. Berte jako předvolání k výsledku.“

O chvíli později už seděli na plastových židlích před hospodou. Byla to nahrubo omítnutá chatrč se střechem z vlnitého plechu a křivě pověšenou tabulí, která vábila na pivo Antarctica. Vlastníkem byl vysoký černoch, který se nezávisle na denní či noční době tvářil, jako by mu do tváře svítilo přímé slunce. Obzvlášť zakaboněný byl teď, protože ho Tamapu s Lucasem vytrhli z odpolední siesty. Praštil o stolek jednou Antarcticou a jednou Coca-colou a zmizel zpátky v boudě.

„Jak na vás Ytuana poslední dobou působila?“ začal Tamapu, když hospodský zmizel z doslechu. „A neříkejte, že normálně.“

Lucas pokrčil rameny. „Byla taková, trochu... jako ve snu. Jako by si někde litala.“

„Mohla brát drogy?“

„To určitě ne,“ Lucas zavrtěl hlavou, ale bylo zřejmé, že si tím vůbec není jistý.

„Víte, že si nedávno změnila heslo e-mailové schránky?“

Lucas přikývl. „Myslím, že mi přestala věřit.“

Na chvíli se odmlčeli.

„Něco se muselo stát v džungli, bezprostředně před jejím zmizením,“ řekl pak inspektor. „A kdybyste ji pronásledoval, jak jste řekl do protokolu, myslím, že byste o tom věděl.“

Lucas se napil a těžce polkl. „Neběžel jsem za ní,“ vzdychl. „Byl jsem rád, že je pryč.“

Inspektor přikývl. „To vám možná zachránilo život. Slyšel jste Ytuanu někdy mluvit o člověku, který si říká Šaman?“

Mladík zavrtěl hlavou a tentokrát to působilo přesvědčivě.

„Myslím, že na ni v té džungli čekal,“ dodal inspektor.

Z chatrče se ozývalo chrápání, proto Tamapu nechal peníze na stole.

„Už nám nemusíte být k dispozici, můžete jet do Ria nebo domů do Pernambuca, jak se vám zlíbí,“ řekl Lucasovi na rozloučenou.

• • •

Na ostrově bylo mrtvo, obyvatelé trávili siestu ve svých domech, a v ulicích zůstalo jenom sem tam toulavé psisko, přikryté palmovým stínem, a žebra se mu zdvihala v pravidelném, klidném rytmu. Tamapu cítil, že s každým šlápnutím do rozviklaných pedálů se pootočí i soukolí v jeho hlavě a rozřešení Ytuanina případu se rýsuje stejně neodvratně jako silueta džungle na obzoru.

Vtom zazvonil telefon. Tamapu přijal hovor a uslyšel Paolův hlas: „Máme toho Šamana, inspektore. Tedy jeho IP adresu. Až vám řeknu, ze kterého počítače pocházejí ty e-maily...“

Následovala odmlka, kterou Tamapu nejdřív považoval za technickou dramatickou pauzu. Pak zjistil, že se mu podle pravidel žánru vypnul telefon. Rozmrzele strčil hluchý přístroj zpátky do kapsy.

Když dojel k lesu, opřel kolo o strom, z jehož větví ho zvědavě pozorovala tlupa kosmanů. Hned uviděl bambusové houští, které si pamatoval ze svého snu – zelené větve trčely vzhůru a zlehka se prohýbaly jak kopí unavených válečníků. Na obou stranách houštiny se ke slunci drala neprostupná vegetace, takže bambus tvořil přirozenou bránu do této části džungle. Tamapu si všiml, že dvě kopí se překřížily do tvaru písmene X a v jejich průsečíku visí uškracené ptáče. Bolestně sykl. Podíval se pozorněji a zjistil, že kousek opodál je prázdné hnízdo. Ptáče se muselo polekat někoho, kdo prošel houštinou, vyskočit ven a uvíznout krčkem mezi bambusy. Tamapu sáhl na bezvládné, sotva ochmýřené tělo – bylo ještě teplé.

Džungle stoupala do kopce a Tamapu stoupal s ní. Napojil se na stezku a kráčel podél zbytků jakési stavby, v níž teď tušil spíš opuštěnou vojenskou základnu než rozvaliny tupijské osady. Došel až k místu, kde přes cestu pochodoval nekonečný zástup jaguářích mravenců; někteří nesli kus listu a působili roztomilým dojmem zelených plachetníků, ale jeden mravenec vlácel velkého mrtvého pavouka, jehož ztuhlé nohy připomínaly polosevřenou pěst. Tamapu opatrně překročil mravenčí vojsko a stoupal dál, stále víc tísněný palmovými listy a divokými květinami.

Najednou zaslechl slabý úder. A další. Zastavil se a naslouchal, ale nedokázal určit víc než směr. Sek. Sek. Sešel ze stezky a opatrně se prodíral porostem. Paquetská džungle je malá, při pohledu zven-

čí vlastně jen zarostlý kopec, ale když člověk sejde z cesty, dostávají vzdálenosti nový rozměr. I čas se změní. Tamapu se snažil dávat pozor na hady a vyhýbat se tlustým pavučinám. Občas se porostem prosmýklo zvíře, jehož podobu jenom tušil. Údery sílily, teď už Tamapu dokázal určit, že jejich původce je člověk. Jako by někdo sekal do měkkého dřeva. Tamapu ostražitě našlapoval a po tváři mu stékal pot, který komáři pili spolu s jeho krví. Cítil vodu, stojatou, trochu tlející. Údery byly pořád zřetelnější, teď už Tamapu rozpoznal mačetu. Ten člověk tedy má zbraň, kdežto inspektor nechal pistoli na stanici. Pomalu rozhrnoval větve a komáři i pach vody byli čím dál štiplavější.

Konečně se vegetace rozestoupila a Tamapua bodl do očí odraz světla v laguně. Odpolední slunce procházelo korunami stromů zešikma jako vitráží a nad hladinou vytvářelo šerosvitnou náladu barokní kaple. Pérola barocca, nepravidelná perla, taková byla laguna na Paquetě, ohraničená mohutnými balvany. Jenom ty údery mačetou rušily kostelní klid. Šaman stál na jednom z kamenů, otočený k Tamapuvu zády, a sekal liány smrti. U nohou mu ležela kupka lián už sklizených a vedle, na vyhaslém ohništi, odpočíval měděný kotlík.

Nad korunami stromů proletěl urubu.

Šaman se otočil, vzlhl a hned nato se jeho pohled střetl s Tamapuvým.

„Olá,“ pozdravil inspektor.

„Olá,“ odpověděl Marcio.

Tamapu se vyšvihl na jeden z balvanů a vydal se po obvodu laguny k mladému kolegovi. Marcio měl v ruce mačetu a v pouzdře služební zbraň – Tamapu věděl, že se musí dostat až do osobní vzdálenosti, kde pistole přestane mít rozhodující slovo.

„Uklízíte stopy,“ prohodil konverzačně. „Pochopil jste, že dřív nebo později si přečtu Ytuaniny e-maily a objevím tohle místo. Překvapila vás jenom rychlost mých šedých

buněk mozkových.“ Nepovažoval za nutné Marciovi vysvětlovat, že heslo prolomil počítač; do stávající atmosféry se to vůbec nehodilo.

„Stůjte!“ zavolal Marcio a ruka mu sklouzla k opasku.

„Připravoval jste Ytuaně yagé, nápoj z lián smrti,“ pokračoval Tamapu a chůzi zpomalil, ale nezastavil.

„My jim říkáme liány duše!“ opáčil Marcio.

„Vy, to znamená ‚šamani‘?“ řekl Tamapu tak, aby uvozovky kolem „šamanů“ nešly přeslechnout. „Zřejmě jste nebyl moc dobrý šaman, když je Ytuana mrtvá. Namíchal jste jí ten lektvar moc silný?“

Yagé je indiánský nápoj, tisíce let používaný jako náboženská svátost i lék. Přístup k němu má jenom šaman, protože v nezkušených rukou může yagé způsobit smrt, ale i leccos horšího. Smyslem pití yagé je znovuzrození a setkání s duchy, z nichž ovšem někteří mohou být zlí. V posledních staletích se nápoj z lián duše nebo smrti rozšířil taky do obřadů afro-brazílských kultů, a dokonce některých křesťanských církví, nejnověji potom mezi turisty. Proto se dnes za šamana vydává kdekdo, což je zrádné i proto, že na účinek nápoje mají vliv myšlenky a úmysly člověka, který ho připravil.

„Ytuana není mrtvá!“ vykřikl Marcio.

„Jistě, její duše bloudí mezi pralesními duchy,“ ušklíbl se Tamapu. „A tělo jste zakopal tady?“

Zbývalo už jen pár kroků.

Marcio vytrhl z pouzdra pistoli. „Stůjte, nebo budu střílet!“

„To můžete, ale v Riu znají IP adresu vašeho počítače. Vědí, že Šaman jste vy.“

Marcio zpanikařil. Rozmáchl se mačetou, aby inspektora ještě vteřinu udržel v patřičné vzdálenosti a pistoli si přitiskl ke spánku. Zmáčkl spoušť, ale kulka se vzpříčila ve zrezivělé hlavni. Tamapu provedl ukázkový ataque jak z dob svojí capoeirové slávy, přiskočil, snížil těžiště a přes-

ným kopem zasáhl Marcia do prsou. Ten s heknutím sletěl po zádech do laguny a mohutné šplouchnutí vyplašilo divoké papoušky z korun stromů.

Tamapu si mnul koleno. Marcio pomalu vstával z vody, držel si naražená žebra a zkoušel popadnout dech. Pistole i mačeta neškodně ležely na dně.

„Polezte ven,“ podal mu Tamapu ruku. „Zapomenu na to, co se tu teď stalo, i na to, že jste chtěl očernit nevinného, když mi popíšete, co se tady v pondělí odpoledne opravdu odehrálo.“

• • •

Poslední večere byla snědená, pražská mordparta vyřešila svůj poslední případ a nahradil ji proud reklam. Seděli na pohovce, břícha bezstarostně povolená.

„Chce se mi spát,“ zívla a složila mu hlavu na rameno jako kdysi.

Vzal ji za ruku, byla chladná a vlhká.

„Dala bych si něco sladkého.“

Políbil ji na orosené čelo, přitiskla se k němu. V tu chvíli byl šťastný jako první den toho maturitního jara, kdy se o něj zlehka opírala cestou domů. Její rodina tehdy bydlela na kraji města a František si vzpomínal, že na poli v dálce se ve zvířeném prachu honily dva secí stroje jako zelení nosorožci. Věděl, že i ona je šťastná. Vzpomněl si na citát, který by se hodil jako motto detektivky z Brazílie – Márquez jím uvedl svoji Kroniku ohlášené smrti: „Láska se loví z výšky.“

• • •

Slunce zmizelo za vrcholkem kopce a hladina laguny potemněla. Pérola negra. Tamapu si vzpomněl na pověst z Ytuaniny knihy o jaguárovi, který po laguně posílal svoje oči, a pátravě prohlédl vodní plochu. Džungle kolem nich ožívala výkřiky opic a ptáků. Marcio dokončil svůj příběh

a chvěl se po celém těle. Tamapu to připisoval jeho nedobrovolné koupeli, než si uvědomil, že se chvěje i on sám. Mlčeli.

Konečně Tamapu řekl: „Máte jedinou šanci, jak se z toho dostat. Pak ode mě budete mít pokoj a policii namluvíte, co budete chtít. Pravdu by vám stejně neuvěřili.“

Marcio k němu polekaně vzhledl. „Jak to myslíte? Jakou jedinou šanci?“

„Uvaříte to i pro mě.“

Marcio chvíli nechápavě zíral, ale nakonec porozuměl. Beze slova se zvedl a začal rozdělovat oheň, v jehož světle potom roztloukal nasekané liány --

• • •

O dva dny později vyšel v místním deníku článek, který začínal zhruba takhle: „Skokem z okna svého bytu spáchal sebevraždu František Hodkovský, oblíbený autor detektivních knih, držitel čestné medaile našeho města. Policie později v bytě našla mrtvé tělo jeho manželky. Zemřela nejspíš ve spánku po těžkém diabetickém záchvatu, cizí zavinění policejní mluvčí vyloučil. Policie pracuje s hypotézou, že právě její smrt byla motivem spisovatelovy sebevraždy. Je to obrovská ztráta, uvedl Hodkovského nakladatel s tím, že chystá vydání autorovy poslední, nedokončené prózy *V království Urubů* a dotisk románu *Vražda v Polském Expressu*.“

• • •

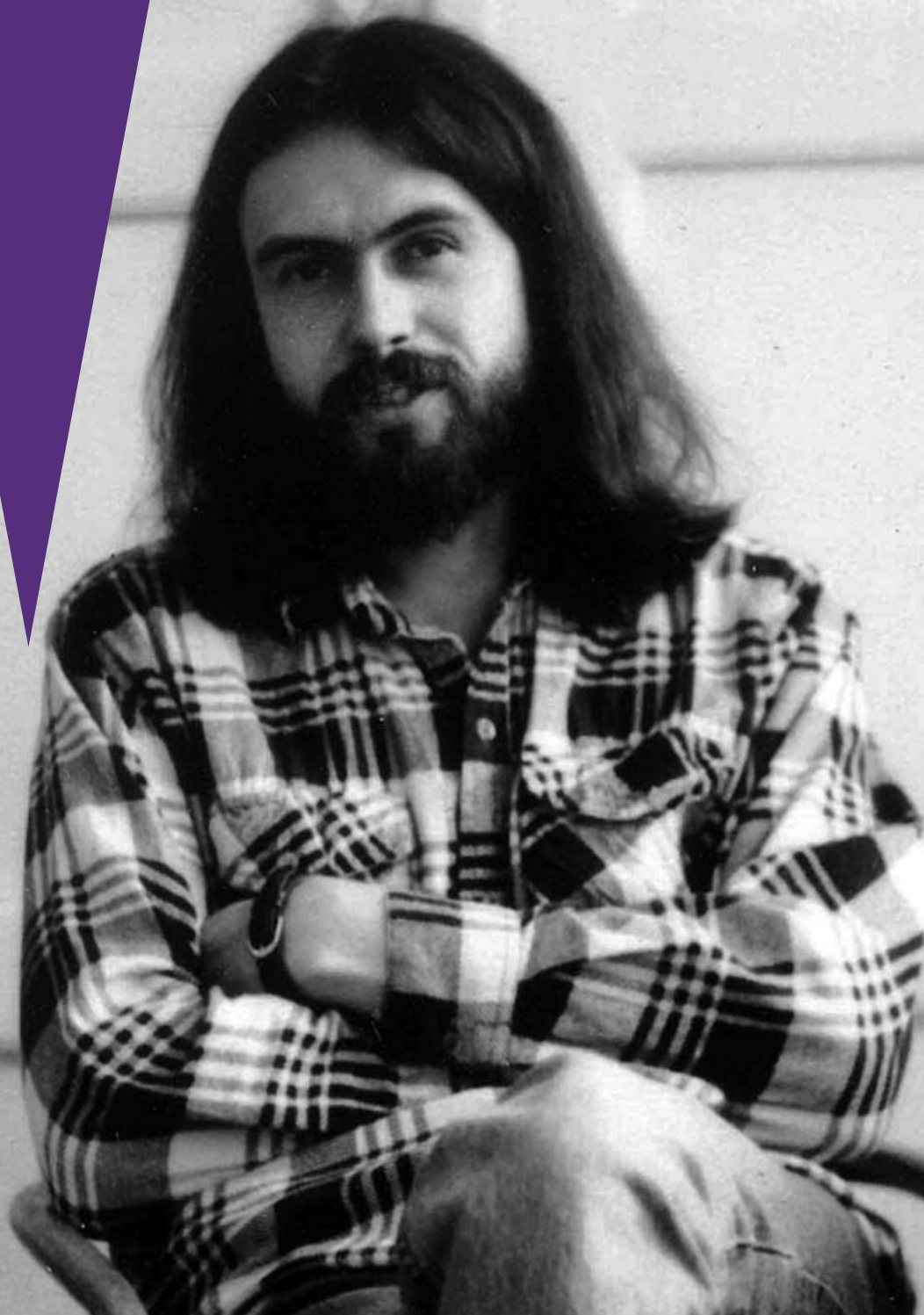
Tamapu už neměl žádnou naději žít se ženou, kterou miloval. Rozhodl se tedy podle pavoukových rad, že si zachrání alespoň život a dostane se na zem živ a zdrav. Ještě dlouho potom, kdykoli uviděl třpytící se pavučinu na slunci, se mu zdálo, že má tvar obrovského žebříku a on stoupá po příčkách, aby znovu našel v oblacích, v Království Urubů, královskou dceru.

Mýty a legendy amerického kontinentu

C

Michal Šanda

Michal Šanda, nar.
1965 v Praze.
Postmoderní spisovatel.
Kvůli své neutěšené
finanční situaci si
nemůže dovolit ani
zestárnout, proto
vypadá neustále na
třicet. Z téhož důvodu
je nucen nechat se
fotografovat pouze
černobíle.

Kůrka chleba závdavek na budoucí povídku

Na poště jsem zaplatil inkaso a nájem za byt. Kromě těchto dvou krajně odpudivých povinností si ovšem měsíc co měsíc dopřávám radost – večer ve výplatní den chodím za slečnama do privátu. Dneska jsem objednaný ke štěfuli, co si říká madam Ingrid. Důkladně si zapicat, nechat si vybánit brko. Něco málo si musím ponechat na jídlo a především nezbytných devět tisíc korun na pivo. Nejsem kočébr, abych do sebe lil patoky, v hostinci U Hrocha si dám svých osm plzeňských po 38 Kč, krát třicet dnů, račte si spočítat. Opravdu už minimální zbyteček výplaty mám na neočekávané výdaje, co kdyby se mi v kuchyni objevila náhle třeba myš, tak abych měl na pastičku, nemůžu si dovolit utratit to všechno za písmena. To dá rozum. Kdo šetří, má za tři. A já šetrný jsem, a proto mi z minulého měsíce ještě nějaká písmena zbyla. Nevydá to sice na regulérní povídku, ale pokud získá Dobrá adresa dostatek předplatitelů, chybějící písmena dokoupím a v příštím čísle už si ji budete moct přečíst jak se sluší a patří.

B stromu se
a nedaleko ,

a dozrávaly štangle salámů. k

Na asketicky pohublé, do bronzova opálené tváři se švenknutí panenek pod řasami prolulo s úsměvem na rtech. Úst jsem si všiml okamžitě. Pusa té ženy mě uhranula a mou vlastní pusu měla vzápětí přimět vypustit z úst rozechvělé

stol m byla dvě a

krutý

na židli do

Hrábl jsem do

piksly a hrstí třásl
, ale

„Stačí?“

„Jistě.“

mu tekly slzy, otočil se a šel k pěšin-
ce, vedla na ostrov. habrů, pak chomáček slabých bříz
s močálovitou barvou listů a potom už

u

no-

žem

, a proto

vyšel z baráku na-

lehko v tílku a v pantoflích, naproti přes ulici je krám s italskejma specialitama. Na parmezán si on potrpí, musí bejt originál Parmigiano Reggiano, přitom dřívávějc dlabal špagety s obyčejným eidamem, až se mu dělaly boule za ušima. Ta ženská stála vepředu za řidičem

nad posledním

už

Občas se tady ale dějou věci. Cvaknou dveře

a ve

až k

trempský cigáro

?

„Úplně až tam dozadu.“

„Sem?“

„Ještě dál.“

b l

já si radši zajdu do bufetu a čtu si tam jídelní lístek
na umakartu a víte co
si v něm nejnáruživěji

čtu? Guláš. u

A víte proč? Guláš kvůli cibuli, pro
mně když není v guláši masa flák
a cibule čtyři v tomhle pokerovém poměru,
potom to není guláš

hlad

kůrku chleba.

Pavla Horáková

Profilový obrázek

Informace

Životní události: 1974

v Plzni

Zaměstnání:

spisovatelka,

překladatelka,

redaktorka ČRo

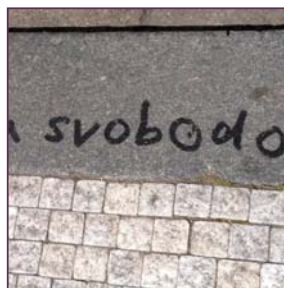
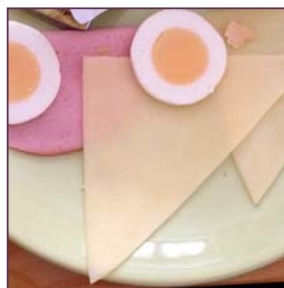
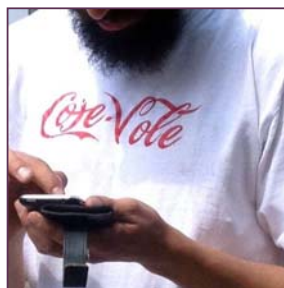
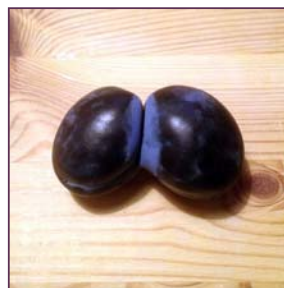
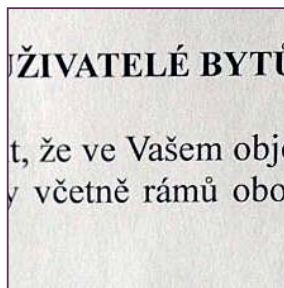
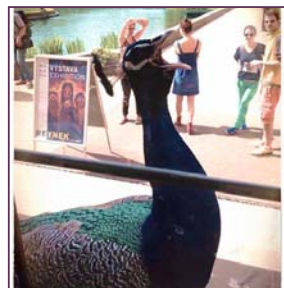
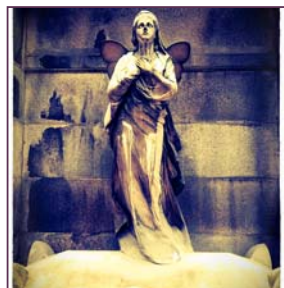
Dílo: www.hrobarici.cz

Žije v Prague, Czech
Republic

Požádat uživatele
Pavla o přátelství

Fotky

Album iOS Photos

...

Každá mince má dvě strany
co když se ale postaví na hranu
je to jako pustit kolo z vršku
brzdy se zaseknou
štěrk zadřený do huby
a není ta či ona strana
jen přítomnost

Štěrk zadřený do huby

Kateřina Bolechová

...

Kateřina Bolechová se narodila roku 1966 v Českých Budějovicích. V roce 2007 jí vyšla sbírka poezie „Rozsvícenou baterkou do pusy“ v edici Stůl jako neprodejná příloha časopisu Psí víno, v roce 2009 sbírka „Antilopa v moři k majáku daleko má“ v téže edici a v roce 2013 sbírka „Pohřebiště pecek“ v Nakladatelství Petr Štengl. Je zastoupena v antologiích a almanaších, například: Nejlepší české básně 2010 (Host) a Nejlepší české básně 2013 (Host) Některé z jejích textů byly přeloženy do italštiny, slovinštiny, polštiny, němčiny a maďarštiny.

Sedřené koleje
netušíš kam uhne
tramvaj v kopci
kolikrát ještě ?
refýže na stojáka

VAGÍNA V CHLASTU

Když měla vaginální
orgasmus
to byl hotovej proud
zlatej déšť
málem prej museli
každej tejdenn malovat
Řeči o vagíně
na píču

...

Vlak řízne pod krkem
v kmitajícím akváriu
sotva zahlédnout
Natož
zrychlený orloj
vteřina břitvou

• • •
Výhodou inverzního počasí je
že není vidět špína na nábytku
žádné mastné prsty
jen tušení v přítmi

ÚTERÝ JAK MÁ BÝT

Voda v konvici dohořela
na bod varu
kuchyňský budík
v podobě krávy
ne a ne zvonit !
ještě zrušit schůzku
s prodavači větrů
dřít dál paty
o sešlapaný koberec
čekat na zabučení

• • •
Sedět na zábradlí
pěchovat se nikotinem
rychle
vedle uvázaný pes
nervózní
v ulici Větrná
kontrakce sídliště

• • •
Hovor
jak madla lásky
přes mantinel bokovek
jenom se odrazit
a položit flákotu otázky
na prkno noci
Kde je vlastně doma ?
Na Severní je to peklo
těch vlaků

sto dvacet denně
a na Jižní samá lokálka
občas rychlík Summerau
Hele
stejně je nejlepší
dřepět na břehu
na sluníčku
a čučet

LZE PRODAT

figuru do plavek
v čistírně sady hrnců
a pekáč
zírají přes ramena
kabátů
jak Gormiti na poště
panenka v trafice
lze prodat
jen osiku v sobě
neprodáš

• • •
(text je tvořen z názvů koláží)

Zrozeni
v zimě pro kočku
nejsme obyčejní
na cestě
přes růžový most
Jawa anděl v jiné optice
evoluce tiché lásky
proti času
les žen
jablečnej Kristus
na nebeské dráze
a lví žena u konce s dechem
uvnitř stromu vesmírný tanec
v diplomu rozbitého zrcadla
konec léta
s Ralphem u Říмова
jak spermie na maškarním bále
jednosměrná jízdenka

Kam ?
Kdo ví ?
jak na zdravotní potíže
na zloděje klíčů
zeptej se Paříže

V UMYVADLE

Zazvonit do střev
podzemních vesmírů
gumovým zvonem

Nedělní ráno Na Sadech

Hladkost ulice
ten klid
bez srsti kroků
jen oči výlohy
paže stromů
a muž
ve křoví kálějíc

• • •

Ti nahoře kradou
ti dole kradou
a ti uprostřed
mlčky čekají
na máslo v akci

TAKHLE K PODZIMU

Pod osteoporózou žeber stromů
v zanícených dásních listí
na kárce dítě
žižlá nevzhlednou sekanou
JEN
další čárka na hospodským účtu

Ústřední půjčovna filmů, Cinema Produktion a.s. a Columbia Pictures
uvádějí americký film

Schindlerovy schody

aneb

Kdyby
v Mauthausenu
byly jezdící...

Schindler

E

Pavel Dolejší
**Přitroublí
apoštolové**

1. Přitroublí apoštolové civí z okýnek tramvaje

Kurvy troleje mají potřhané punčochy
Slepenec mého čela se rozpouští
v prvních jizvách světla
Domy se otáčejí na podpatku
jak flanelové slunečnice
za chrupavkou rána

Zvedám si límec

Zrychlují krok

Běžím držkatým prostranstvím
růžového města

kteř se právě vyklubalo
na severní straně leklé ryby

Vrážím do lidí

kteří se na mě šklebí a vyplazují jazyky
a jejich záda jsou našpulená k pláči

Při tom bezútěšném klekání rozumu a spánku
v dlani žmoulám karamelku bledého bušení srdce
jako kdyby se snad mohlo cokoli změnit

2. Žízeň se vyhřívá

Má sumčí kruhy pod očima
Měkké jako srpnová pole

Žízeň se točí

Nemá závrať

Jen pozpátku se vyklání
do důlku po lokti
v němž si spal

Žízeň skřípe

v železných vrátkách do staré zahrady
Na lavičce sedí slepý déšť
a háčkuje cvrčky v šálu bodláčí
a v kousavý rolák nudy

...

Naklepej maso na sváteční oběd
Rozdělej v krbu
Zaspi schůzku
Zajdi na hřbitov
Podívej se do zrcadla

Je to žízeň a nabízí ti své oči

3. Svitek jejích vlasů

přilípnutý ke krku
jako milostná suť draného peří
Ale ona si vzala nejdřív šálu
pak i manšestrový kabátek
Byla jí zima
Nebo slyšela že se dívám
S plnou pusou
a mastnými prsty

A tvoje syrová dálka
prohnutá jak šňůra na prádlo
sešívala naši kůži
v stydký otazník
že se víckrát neohlédneš
a že to bude bez bolesti

4. Nahá

Za výčitku

Víno ulepeno

Na džbán

Který zanítí

Okna záložka

V křiku písku

A vše jen

Co bych spočítal

V prstech

Lesklé bezvědomí

5. Plivanec nespavosti

Hlas pevně sevřený v pěsti

Dveře bez vyzvání vstoupily
Kdosi kolem mne prošel
tak samozřejmě
jako by ho vůbec nebylo

Ani sám sebe si už nepoznal
Zmrde

6. Podobizny

Rtěnky vykasanych kotníků
rudnou
na rtech předměstí

Menstruační krev zimy na hlavě milenců

Všimli jste si jak zednická lžíce chrstla
mou tvář do mletého masa chodníku

7. Podzim

Krapet lipového mrazu

Čaj z rybích kostí

Refýž lesa bez jízdniho řádu

A člověk příkop podél cesty
Močí do něj
když se vrací z hospody

ONI

šediví a tencí
jako lusknutí prstů

Život Martin Vokurka

Žiješ život svého bytu
Ucpaných trubek a zvlhlých závěsů
Tichého nesouhlasu za žebry sousedů

Žiješ život své autodestrukce
Vykřikuješ uprostřed nočního básnění
Časně probuzen s kroupkou běsu v ústech

Žiješ život mouky svého obžerství
A jejích modrookých červů
Co se plazí po stropě za štěstím odešlých

Žiješ život svého zdraví
Vitaminů a fitnessu zborcených plánů
Propiješ nejeden soumrak za vaši budoucnost

Žiješ život příliš obvyklých představ
Věříš v bublavý neklid pod srdcem
Z blouznění nevidomého střeva skládáš touhu

Žiješ život bankovních spekulantů
Jejich bezpečných investic do tvých selhání
Přeplácíš bezcenná rizika a každý náznak lásky

Žiješ život svých nezkrtných dětí
Kterým už jejich život nenápadně sebrali
Přeplili ho kódem pro další zadrhávající kolečko

Žiješ život svých uhynulých psů
Byli šťastní s ochočenými zuby a sny o věrnosti
Zahnali tě do samoty nevýslovné hloubky

Žiješ život svého mizejícího života
Jediné co na konci se sečte
Šlo proti rozumu a při probouzení nejvíc bolelo

Žiješ život úplně mimo svůj život
Žiješ naplno jen neznámé chvíle bezvědomí
Kdy bubnuješ na opici

Jinak to je

nežli jsi čekal

jinak se tváří dnes
nežli včera

ráno se zdálo jasné
k večeru blesk horizont potkává

naděje je pryč
i kapka v láhvi

Motýlí pád

padá
křídla nemá

kupodivu ten pád je přirozeně plynulý
jako život motýla

Králíkova stopa Anna Brikciusová

Nepatrný úhel sklonu hlavy

břímě na krku
olovo v nohou
spirála schodů

za

hranice země
vesmíru
do ztracena

Přání nesplněná

třeba nebyla pravá

proč jen by hvězdy padat měly?

kvůli vrtochům, rozmarům pošetilým
tráva růst nepřestane

moře se v potok nepromění

Králíkova stopa

ve sněhu, zrní ječmene
strouhance ze žuly

kruhy kolem akátu
mandlovníku s lístkem ohryzaným

až před noru
klestím zakrytý vchod do říše králiči

Radostí na místě poskočí

hlavu do trávy
kornout sype šípky po obloze
měsíc tvář ve dlaních
čas pro ulehnutí příhodný

S Osvobozeným divadlem v novém tisíciletí Jan Voskovec

Ten umí to a ten zas tohle,

já jsem masturboval,
a já jsem brousil okarínu,
a já mu dal za uši,
a jsem dožil vocasa,
a já jsem hobloval díru u kalhot,
a já jsem si hrát s čudlou,
a já jsem honil ho,
a já jsem jel brusel,
a já jsem šel na rande s Mařkou Hrstkovou,
a já jsem leštil bajonet,
a já jsem mastil tágo,
a já jsem mlátil naprázdno,
a já jsem mrdal nasucho,
a já jsem naklepal brko,
a já jsem potil žílu,
a já jsem přeručkoval šaška,
a já jsem pucoval svícen
a já jsem ručkoval,
a já jsem šlehal smetanu,
a já jsem vycákal haluz
a já jsem zul banána,
a já jsem mu dával za uši,
a všichni dohromady udělají moc.

Vříka Petra Strá

//

Švestky zkameněly
pecky je proklely
kapky elektřiny
propadly
níž

bůh se žení

Za to: švestky vypadají
jak polštáře na koupalištích
Šinatá šinatá
když netopýři svádí
kdo to udělal
šustí les a v lese vrzají skříně
a těmi stromy prosvítá
jako bychom se milovali opření o zed'
hory to mívají lepší
trávu to občas musí vytrhnout

//

Ve voze skřípe podlaha
desky třou o sebe
možná že někdo teď umývá okna
možná že se někdo chytil za čelo
Ona bez pohybu na voze který jede
v černých šatech
z nejtvrďší tmy
jaká je tenká
v pase

V úzkých rukávech
sukně dolů naopak
cípy máčí v našem potoce
jak široká je sukně
a dlouhá
visí z vozu dolů a plete se mu pod kola
V cestě stál jeden strom
ukázala na něj a on celý zbělel
jako nohy motýla
který by se potřeboval napít
zešedivěl

//

Její tvář
světlo které zhaslo: není už ale tušíme kde
nevěsta jednoduchá má vlasy vyčesané ale překryté
její obličej kresba suchou jehlou
má ruce dlouhé a úzké které svítí
má šaty rozpuštěné a visí dolů
drží se země jakoby do ní vrostlé
nic neříká dívá se
střídmá
tiše

//

Imer ven ga véda choroba
sama se stiskla do zubů klů
imer ven ga véda vyletí
za ruku prášek z mých kroků
Ruce jsou naproti tobě stále
ve vzduchu tykadla král
imer ven ga véda choroba
ve vzduchu tykadla zvuků

//

Budeme mít spolu dítě
bude vypadat jako slunce a měsíc
zepředu slunce zezadu měsíc
zepředu mladší zezadu starší
psát o konkrétních věcech mi vůbec nejde
jen že na chodbě táhne a ti choroši v koupelně
nikdy nebyli

Petra Strá je surrealistickou postavou dítěte
anebo krásného muže v české poezii.

Napsala sbírku /Volavka/, jako archetyp
nevěsty, křehkosti, sněhu, svlékání. Na svou
práci navazuje rukopisem //Vříka//,
básnickým dialogem milenců boha a smrti.

Vříka je ta černobílá poezie noir. Vříka je
totéž, co každému sedí za hlavou.

Oskarovy rybářské trofeje

Michal Šanda

Oskar se těší na začátek sezóny, až vyrazí na dravce, na sumce, štiky a candáty. Když ovšem očekávaný den nadejde, onemocní angínou. Celý zoufalý se vrátí od lékaře domů a stane se zázrak: z koberce je najednou řeka. Spirálovitý ornament se proměnil ve vodní vír, hnědé puntíky jsou kameny čnící z vody. Oskar vezme prut a uloví kobercovou štikou. Začíná tím bizarní angínové rybaření v kapsách kabátů, v pračce, v budíku nebo na klávesnici počítače. Potom se ale Oskar seznámí s dívkou jménem Rút a zjistí, že ryby nejsou všechno.

PŘÁVĚ VYCHÁZÍ !

Michal Šanda
Oskarovy rybářské trofeje

E

Tas má nka

Kristýna
Vorlíčková

Kristýna Vorlíčková, roz. Dušková, se narodila v roce 1981 v Českých Budějovicích, pracovala jako nezávislá publicistka, ekonomická novinářka a právnička ve státní i soukromé sféře. Vydala novely Nahá Godotka (2001) a Flying Foxes (2012), v roce 2008 publikovala v antologii současných českých spisovatelek – Ty, která píšeš. Od studentských let se věnuje psaní poezie a prózy.

Všechny velké ctnosti mají absurdní tvář.

Albert Camus

Svlékla jsem si kabát, šálu, rukavice a první svetr. Nešlo to jinak. Prostě ne. Nechtěl mi říct, kolik mám na účtu, protože jsem nemohla najít občanku. I když jsem tu byla i včera a mojí občanku předtím viděl nejmíň desetkrát. Zkrátka předpisy. Neurčítej typ v sáčku, s výrazem muflona utopenýho v Coca cole. Vzhledem k image uhynulýho kusu věk odhadnu těžko, něco mezi třicítkou a smrtí, zkrátka poloáriječ s pleší a snem o vlastní modelce a 3+kk v Dejvicích, kostěný brýle a ještě zahovovací pupek. Režimy Zatáhni/Povol/Vyval mu vydrží ještě pár let a pak šlus, kámo. Uvědomuješ si to? Co bude pak? Konec světa nebo si koupíš lepší nofas, volnější tepláky, místo do baru za holkama posadíš pupek k netu a založíš fórum Hledám duševní splnutí?

Odložila jsem si svetr number two a pohodlně se usadila. Vypadal překvapeně. Zamrkal na můj tričko a to ještě ani nevěděl, co nás čeká. Já taky ne. Moje premiéra. Seděl

na svém bidýlku za přepážkou, střídavě si utahoval a povoloval kravatu, až mi to připomínalo poševní stahy při orgasmu, jak ho popisují v časopisech, a začala jsem být zvědavá, co se z toho vyvrbí. Jestli se tím úředním, seschlým orgasmem stane jeho hlava a krk v rozhalence nebo stahy vcucnou hlavu dovnitř do košile a přede mnou, přímo tam na pobočce spořitelny, bude sedět jakože bezhlavý chlápek s širokým trupem, ovšem vkusně přioděným v outletu Armani.

„Je mi skutečně líto. I když si vás samozřejmě pamatuji, nemohu vyhovět vaší žádosti. Bez předložení občanského či jiného relevantního průkazu vám nemo...“ Předklonila jsem se dopředu a rozeplula si zip kozaček. Zmateně se podíval z okna. Ano, skutečně mrzne! Ach, to jsem si oddechla. Vánice venku válela sudy a vsázela se u vchodu do metra s bezdřáčkama, kdo to dyl vydrží, ale on asi viděl jen sních na betonovém pozadí. Pak modrýma očima podobným detektoru kovů projel řadu židliček, na kterých seděly zadky na vlas podobný tomu mýmu. On viděl pořadové čísla, na který se

musí povinně usmívat a nabídnout jim Bankovní produkt týdne. Já viděla zadky s razítkem Klient naší spořitelny. Ke všem zadkům patřily nohy v zimních botách a hlavy v kulichu nebo aspoň s čelenkou. Jenom Japonka, která se sem omylem zaběhla odněkud z Václaváku nebo nedejbože až z Tokia, měla zadek téměř neviditelný a semišový baleríny s bambulkama. Ale to už patří k věci. Úzkoprdeláky teď najdeš všude, kam se podíváš.

Zhruba tři roky zpátky jsem se konečně vymanila z jejich vlivu a přestala při každém setkání s nima nutkavě přemýšlet o tom, jak se jim asi daří na záchodě a jestli nemusí i své větší potřeby vykonávat ve stoje, protože jinak by se propadli do mísy a to nechci vidět to boží dopuštění. A co teprve jejich venerolog a gynekolog. V buticích na Pařížský, v nákupáku Palládium nebo třeba v tý hogofogo restauraci na špičce Eifelky jsou úzkoprdeláči preferovanou kastou, ale třeba ve zdravotní pojišťovně na ně určitě vedou speciální rudý šanony s černým znakem radioaktivity. To víš, mastičky, krémíčky a tabletky na choroby spodku jsou pro pojišťovny něco jako Černý Petr. Užívají se dlouho, obtíže se chronicky opakují. Postižený úzkoprdeláč se nakazí brzo, ale jelikož je v záležitostech preferovaného sexapealu i práce určitě za vodou, umře pozdě. Nechtěla bych být pojišťovnou v týchle době. Ani v proskleném paláci s otočnou pracovní, pozlacenýma kohoutkama v koupelně, vyhříváním gaučem a výhledem na Vltava river.

Zip na pravý kozačce mi šel ztuha a když povolil, můj přepážkový muflon si kravatu utáhl tak moc, že se až zajíkl. Pocit viny na mé straně, ach ouvej. Nerada plaším mrouskající se kočky, natož muže nemrouskající. Ale stejně jsem měla na chvíli dojem, že jsem čerstvě osvobozený vězeň z Azkabanu. Rowlingová by se divila, jak málo stačí, a ani nemusím hrát famfrpál, oprašovat mozkomory a místo kamene mudrců použiju propisku. Co taky dělat se zaseklým zipem. Přece jen nohy se mi v silných punčocháčích a botách s kožešinovou podšívkou docela zapotily. Kdyby v mých botách nějaký roztoč s anální fixací na moc, roztočí Bonaparte nebo Akcionář, založil kouzelnickou školu, klidně bych ji nazvala Bradavice. Ale to asi nejde, jelikož v rámci rozšiřování ochrany autorských práv v Británii možná ani krabičky na kondomy nemůžu říkat Pán prstenů. Naštěstí nejsem v Británii ani v jiný pokrokový zemi. Tady ještě nejsme zajatci svých práv, protože práv ve skutečnosti moc nemáme. Práva mají jenom skutečný zločinci. Sotva vozíčkáře a sirotky okradeš o miliardu, vyrojí se okolo tebe práva jako mouchy okolo zdechlin ve škarpě. Hlavně aby ti polda špatně nezaložil lejstro lícem dolů nebo aby vazební svačina neměla o tři deka míň, to by si tě ruce místní spravedlnosti hned vzaly do parády a skončilo by to málem na Ústavním soudu. Ještě by se ti omluvili a naplánovali by zátah na matky s kočárkami, co si dovolí jezdit tramvají.

Takže kozačky jsem si definitivně zula a uložila pod svou židli. Pečlivě, na pomalých precizních pohybech jsem si dala záležet. Přeci-

ci jen to tady mají tak hezky srovnaný, stoly, židličky, písíčka, hlavíčky, prdelky sevřené, pusinky našpulené Mohu pro vás ještě něco udělat, madam? Ráda bych vám jako našemu váženému klientovi nabídla náš nový spořicí účet s platinovým přelivem, ehm, tedy úrokem. Blabla. Muflonova kolegyně nezavřela pusu. Kozačky jsem vytočila špičkou přesně naproti muflonovým polobotkám. Nechci budít dojem, že jsem proti jejich pořádkům. Já v žádném případě nejsem proti jakýmkoli pořádkům. Naopak čekám, že Ten nahoře vytáhne lux a vysaje náš bordel do posledního ubulenyho poslance, co si skřípl ruku do šuplíku s úplatkem. Do posledního lejstra a poslední vzpomínky na něj. Pak vytáhne z kapsy sedláky a začne je trousit po kraji. Trochu selského rozumu potřebujem.

„Chápejte, potřebuju vědět, kolik mám na účtu, protože brzo odjíždím na dovolenou, nemám ebanking a musím vědět, kolik můžu utratit a jestli si mám případně půjčit,“ chrčila jsem z hloubi své židle, skoro klubového křesílka. V ten moment mě napadlo, že v lepších klubech, kam chodí můj Akcionář, mají pohodlnější sedáky a hrajou bridž. Hráči v zapnutých vestách bouli oči do karet a vsadím se, že by radši hráli svlíkáci pokr jinde.

Muflon rozrušeně vyfukal neznámou melodii. Kopýtkama na klávesnici. Já věděla, že slovo půjčka ho naladí líp než ladička. Začetl se, ale sázka na jeho hudební sluch mi bohužel nevyšla. „Velice rád bych vám pomohl. Znova jsem si ověřil, zda nemám jinou možnost než odkázat vás na jiný den, až budete mít občanský průkaz. Nebo jiný relevantní doklad.“ Chtělo by to repelent, napadlo mě. Nebo ho pořádně namazat olejem, počkat, až se přidusí a vytočit po směru hodinových ručiček. Můj selský rozum pravil, ať si ještě odložím.

Při pohledu na vrstvy svršků na opěradle mi docvaklo, že bych sebou měla tahat rozkládacího sluhu. Existují batohy, ze kterých odepneš celý čelo a rozložíš v nich minišatnu. Nejdřív jsem nechápala, k čemu jsou dobrý, jenže teď, ve světle bankovních zářivek, s kabátem a prvním svetrem za zády, svetrem number two přes kabelku a nově s tričkem úhledně složeným na klientském stolečku, už vím.

Sotva člověk vybočí z řady, stává se vzorem. Huňatý chlápek sedící po mé pravici si pod vlivem událostí odložil čepici, rozeplnul kabát a otevřel pusu. Muflonova kolegyně naopak pusu zavřela, konečně. Možná právě zrušili úrok s platinovým přelivem, protože ustájení mufloni unisono zmlkli. V tílku mi bylo příjemně, ale bez džín si polepším. Rozeplula jsem všechny knoflíky svých levisek, nadzvedla zadek a vysoukala se z nich ven. V celý stáji se nepohnul ani vlasek. „Takže vy mi opravdu neřeknete, co potřebuju?“ zeptala jsem se a za každým slovem jsem udělala několikavteřinovou pauzu. Nevím jak ty, já se radši svlíkám v klidu. Všechno ráda dělám pomalu, soustředěně. Nesnáším ruch, stres, povinný sex, páteční nákupy v hypermarketu, nedělní obědy u tety a limonádu, kde bub-

linky pořádají závody, která dřív dorazí do nosu. „Co to děláte! Rychle se oblékněte! Ochranka, kde je ochranka?“

Tílko dolů. Muflon zrudl, avšak kravatový orgasmus se nekonal. Hlava nezajela do košile, jak bych čekala, protože měl plný ruce práce a žádná neměla čas utahovat pruh látky. V jedné ruce telefon, v druhé ruce můj svetr, třetí ruka schlípale visela ve slipech, ačkoliv před několika vteřinami zaručeně měla vyšší ambice. A to jsem si myslela, že ve svých osmatřiceti vypadám jakžtakž k světu. Když si odmyslíš povlávající břicho, prsa v přízemí a stehna žilkama připomínající javorový list, jsem OK. Mohla bych dělat maskota Kanadě. Mezi stehnama držet hokejku. Některým týpkům by se to určitě líbilo. Muflonovi taky. I když mi v panice hodil svetr na hlavu, čehož jsem litovala, protože ráno jsem si umyla a vyfoukala vlasy. Hodil na mě i své sako, svezlo se k nohám. To když jsem si narovnávala gumu kalhotek, aby neškrtila. V duchu jsem blahorečila tetě, která mi vždycky zdůrazňovala, že mám nosit čistý prádlo, nejlíp jednobarevný komplet podprsenky a kalhotek. Pro případ, že by mě srazilo auto nebo na mě spadl strop v práci. Znáš to, tenhle život, tyhle banální představy babského pekla: hlavně, abych v sanitě nedělala ostudu.

Současně s ochrankou dorazil i šéf pobočky. Na židličkách to zašumělo, zadky se rozrušeně nadzvedávaly, lovily v kapsách mobily, fotily a snažily se přitom tvářit nenápadně. Jakože píšou sms a tak špatně vidí, že musí mít mobil ve výšce očí a zoomovat. Podprsenku a kalhotky jsem si nakonec nechala. I když jsem hodně naštvaná, úplná toreadorka. Konečně chápu, proč mi Akcionář tak říká. Na otázku „Slečno, mohla byste jít s námi a nedělat problémy?“ jsem odvětila, že problémy dělají oni mě. Jsem obyčejný klient v obyčejné situaci. Chci jen vědět, kolik mám na účtu. „Jste nahá!“ zahřímá ředitel a přidřepel si ke mně. Když dřepěl, zdál se vysoký jako já v sedě. Gesto smířlivosti mu nevyšlo. Pokud se ovšem ne-

chtěl jenom přesvědčit, jestli mám brazilskou depilaci. Nemám. Zjevně to s ním otrásl. Trochu se mu roztrásl rosůlek třetí brady. Převíslá kůže mnoha paží křepčila v divokých tancích australských křováků. Už abych tam byla!

Nechtěli se dotýkat a zcela nelogicky se mě pokusili odnést i se židlí. Huňatý chlápek sedící po mé pravici příčinlivě vstal a hodil na mě svou šálu. Důchodkyně vedle něj zjevně neunesla fakt, že veškerá pozornost se upíná ke mně. Mocně zasípala a svezla se k zemi. Ostatní si ji vyfotografovali, protentokrát bez zoomu. Možná se jen snažila přimět lidstvo k záchranné akci, nedokážu posoudit. Každopádně bylo pozdě na cokoli a jejich nápady ztroskotaly v prvních vteřinách, když jsem se postavila. Protáhla jsem si ruce, zakroužila kotníky a znova se posadila. Na nepříškrčený krevní oběh já dbám. „Jsem přece oblečená. Vy nevidíte, že mám plavky? Jak se opovažujete svým klientům diktovat, co mají mít na sobě? To už byste jim mohli taky vybírat manžele nebo párky k večeři. Nebo to máte ve smlouvě pod hvězdičkou?“

Ředitel šokovaně pohlédl na mého muflona, muflon zamžikal na ochranku a ochranka byla s rozumem v koncích, protože kdyby ne, nemusela by celé roky chodit po bance sem a tam, buzerovat lidi u automatu na pořadí a tvářit se konspiračně, když vejde někdo s batohem a kšiltovkou. Ředitel a mufloni dali hlavy dohromady. Nestranný pozorovatel by hádal, že mastí skořápky, vítěz si mě pak odvěče za krmelec a já za osm měsíců předčasně porodím mufloňátko. „Je to skutečně naše klientka, znám jí. Chodí sem často, včera jsem vyřizoval její požadavek a občanku ještě měla,“ zabezěl můj muflon. „Jenže předpisy jsou předpisy!“ pištěla muflonice v šedý halence a za fialovými rtama skrývala zažloutlý zub. „Nezdá se pominutá, i když kdo to pozná, žejo. Nikdo z nás nejní psychiatr!“

Za takový brainstorm by se nemuseli stydět ani scénáristi Ordinance v růžový za-

hradě. Mozkovna ředitele asi jela na plný obrátky, jelikož si ani nevšiml, že mu z kapsy vypadl mobil. Ochranka zazmatkovala, zamkla vchodové dveře a začala zatahovat bezpečnostní rolety. Amatérský účastníci kurzu Fotografem snadno a rychle se zmatořili a rozeběhli se ke vchodu. „Co když má bombů?! V telce ukazují bombí. Já chci bombů,“ brainstormovala školková holčička a radostně tleskala. Ředitel přiskočil k její matce a divoce šermoval prackama. Možná jí slíbil úrok se zlatým přelivem, protože se i s holčičkou okamžitě stáhla. Zašly za roh, něco mlasklo a zachroupalo. Holčička asi dostala sváčku nebo po držtičce. Taky bych někomu jednu vlepila, nepoznávám se.

Muflon se odebral na své bidýlko, povolil si kravatu, zadatloval. Nasoukala jsem se do džín. „Takže zůstatek. Není problém, ihned to bude. Tady ho máme! Na běžném účtu máte dvacet tisíc tři sta padesát korun českých. Mohu pro vás ještě něco udělat?“ „Ne, díky, to je všechno.“ Stáj zklamaně zašuměla. Muflonice s fialovými pyskami mi podala tílko, ředitel se shýbl pro zbytek mých svršků, co se válely na zemi. „Do kozaček se obujete sama? Nebo vám máme pomoci?“ chtěla zaperlit ochranka. Ředitel po nich hodil nenávisným pohledem, na mě se usmál. Přestárlý vítěz recitační soutěže S vlaštovkou za mírem. Zato huňatý chlápek zbrunátněl a významně poplácal bezpečnostní roletu. Takže žádnéj striptýz pro večerní hoňku, až stará usne. A už je tolik hodin! Sakra, ještě do práce, nestihnou ani voběd. Úplně jako bych ho slyšela.

Mříže a rolety vyjely nahoru. Svetr number two jsem si naccpala do kabelky a vyšla na zasněženou Vinohradskou třídu. Ještě ani deset dopoledne. Mám spoustu času nakoupit před cestou. Potřebuju sprchový gely, šampon, krém na opalování a další serepetičky, který propagují nahý lidi v mém obýváku, v každém časáku a na každém rohu. Nejdřív mě to štvalo, jak nás sex obklopuje jako vaginální past, ale člověk

s každým dnem otupuje. Až u muflona na bidýlku mi došlo, že jsem dost stará na to, abych se uměla poučit ze svých zkušeností. Nadávala jsem na bradavky vytrčený v reklamě na sprchový gel? Nadávala. A co jsem si koupila, když mi došlo levandulový mejdlo? Šla jsem do marketu a v rychlosti čapla povědomý sprcháč. Z bradavkový reklamy. Pro jistotu jsem si přibrala i ten s třešňovým květem a aloe. Úplná novinka. Nevím, co komu může vadit, že jsem se dneska konečně chovala jako velká holka a poučila se od chytřejších. Máte to vymakaný, mufloni.

Vlastně ještě potřebuju do pojišťovny pro cestovní připojištění. Ale až odpoledne. Tohle prádlo už mám propocení a přece nemůžu riskovat ostudu. Bydlím dvě stanice metra odtud, skáknu si pro modrošedý komplet, kalhotky jsou lemované pěknou krajkou. Mohla bych si ho vzít i na cestu. Kdybych si zase musela odložit i něco jinýho než svetr number two a život number zero. Jsem zvyklá, nikdo mě nepřehlídne. Provokuju představivost, takže bejvám podezřelá z čehokoliv, na co dívající zrovna myslí. Na co bude myslet ostraha u letištního skeneru? Na letištích se prý pořád dělají osobní prohlídky, říkal minule Akcionář. Ten se vyzná: kromě reklamních a píár agentur má i firmu na náramky domácího vězení.

Najednou se mi nějak motá hlava. Představuju si ho, jak sedí ve svém ďábelském křesle a nalévá víno. Vztek mě popadá za límec kabátu, cloumá se mnou jako tasmánský čert s kořistí. Sednu si na lavičku. Promnu si otačený zápěstí. Oprašuju rukavicí sních a srdce mi klove do prsou.

Poezie se přesouvá
z papíru na webové stránky
a z nich na sociální sítě. Byť
psaná písmem, přebírá znovu
základní kvalitu poezie orální –
pomíjivost. Vnímaje svou
prchavost, existenci pro tuto
chvíli a tento den, vyrovnává se s ní
bud' kolážovitostí a ironickou
sebereflexí, nebo časovostí, snažící
se obstát vedle povedených reklam

Paralelní literatura 15

a komentářů haterů a trollů.
Drobný výsek méně typické
facebookové poezie přinášíme
v 15 dílu seriálu o paralelní literatuře.

1) Facebooková skupina

Nové tváře poezie

Vladislav Hofert

Jikub Wolml

Jeskyně o lásce

Slyší to, co jiní neslyší
ne beztestně vstupuje jinoch se světlem

bosé nohy chodí po plyši
do jeskyně slov... Odvážné, sotva tuší

vzdechy pod pečeti v dopise
mladé, i když trpící

chvění strun, když struny nechví se
neví, co je bolest... Předčasně mistrovský

prchá vaje někdy od lidí
uprchne, aniž vkročil

vidí to, co jiní nevidí
a vymluví se...

Dnes je má těžká hodina
MATEŘÍDOUŠKO, nevidím tě
chlapecké srdce mi zemřelo a sám v rakvi je vynáším
VSTAVAČI, poraď, tvé tělo je silné
zemřelým trpě, trpím tím
HYACINTE, ještě před rozedněním rozjímal jsem o tom
co mi v prsou se roditi počíná
SILENKO, nedráždí mravence k ukrutnosti
dnes je má těžká hodina
PŘESLIČKO, vzpomene si někdo ještě na nás
jedno srdce jsem pohřbil a druhé ještě nemám
Těžký je kalich tvůj, ZVONKU
sesláblý úzkostí, sesláblý samotou
VLČÍ MÁKU, vidím město orientální
marně se bráním studeným stěnám
HADINČE, co myslíš: má ježek také pravdu?

Jarel Haromír
Krben

MLČ! Hle husar a kočárek –
všichni jsou zákeřná hladová klíšťata
hrej si! – tu máš kohouta!
však na svých prdelích vzájemně přísátá
drůbež, vůz i husárek
a když se poslední na první zavěsí
bouch, bác! letí do kouta.
a z jeho prdele vlastní krev saje si

– Facebook hack

2)

Šimon Krejčí

Islám v České republice nechceme

Evropa bude mít
tři

možnosti: Nechat se vyhubit,
zahájit holocaust muslimů, nebo
muslimské obyvatelstvo odsunout, jako Češi vyhnali Němce.

Přestože je to jediné
alespoň částečně
eticky
přijatelné
řešení,
lepší než nechat se vyhubit
či muslimy vyvraždit,

je pořád do té míry neetické
a nepřijatelné, že z toho mrazí.

Ale pokud muslimové nepřestanou systematicky
zabíjet
příslušníky naší
civilizace,
nezbyde nám než aplikovat princip, který jsme dávno
zavrhli – princip
kolektivní
viny.

Nevadí mi české mešity

Jestli mi něco vadí,
tak to, že
v pořadu nevystoupí mezi hosty
ani
jedna
muslimka nosící hidžáb.

Zajímalo by mě,
jestli někdo
nějaké
pozval.

Ateisté ČR

Muslámští vědci
objevili nový stroj
času, který
je schopen přenést celé národy
a regiony
do doby Temna.

Nazvali jej
„Islám“.

Společnost odporu proti zdrobnělinám

Tak jsem dnes odpoledne
na kluzišti v Olomouci stála
u mantinelu
vedle maminy, která

svému
asi tak čtrnáctiletému
synovi, který
tam byl se svým zhruba stejně starým
kamarádem,
vytrvale
říkala
Danielku.

Práce v reklamě

Krasný podvečer,
ráda bych se uplatnila na asistentské
nebo juniorní
pozici v oboru.

Jsem kreativní člověk s potřebou neustále něco vytvářet,
zdokonalovat
a dotahovat do konce.
Miluji výzvy
a proto jsem se rozhodla odjet za prací
na vlastní pěst do Kanady,
kde jsem strávila několik měsíců.
V létě jsem organizovala svatbu pro 50 lidí, tudíž ani toho se
nebojím.
Ve volném čase fotografuji,
zajímá mě móda a styl.

Mám bakalářské vzdělání v oboru marketingové komunikace,
praxi jsem nabírala jako asistentka
marketingu
v nadnárodní
společnosti,
kde jsem byla denně v kontaktu s klienty
i koncovými zákazníky.
Na to bych ráda navázala a dostala se do týmu lidí, kde bych se mohla realizovat a být
užitečná.

Věda žije!

Univerzita Pardubice
zve k účasti
na studentskou konferenci
VĚDĚNÍ MLADÝM,
a to jak úspěšné účastníky
různých soutěží,

Společnost křesťanů a Židů

Milí
společníci,

pomůžete někdo
s překladem písně
Haoreach?

tak i ty, kteří jsou v některé oblasti
aktivní
a projevují o ni hlubší zájem.

Konference je možné zúčastnit se
s příspěvkem
i jako
pozorovatel.

3) Facebooková skupina Citát dne

Michael Posthauser

Václav Pobělohorský

Tomáš Balík

Facebook, spolu s ostatními sociálními sítěmi, byl a je, jak prohlásil Vladimír Putin, projektem CIA. O tomto výroku, stejně jako o ostatních konspiračních teoriích, je možné polemizovat, nicméně pravdou zůstává, jak řekl A. Badieau: „Umění se neděje ve spirále, ale v horizontále jevů a jejich příčin.“ Tak, jako můžeme považovat za obecně platný Adornův nesmrtelný výrok o poezii a Osvětě, stejně tak můžeme v duchu postmoderny prohlásit, že jedna vlaštovka jaro nedělá. Umění nelze vlastnit, jak se mylně domnívají zбоhatlí majitelé a sběratelé uměleckých děl, která skrývají v přísně střežených trezorech, na což poukázal Erich From ve svém díle Být či mít, totiž, že je možné zmocnit se a vlastnit materii, nikoli však ducha, čehož už si ostatně byl vědom i Karel Marx při psaní svého Kapitálu.

Umění v podobách, jaké známe, přestalo fungovat, přestalo plnit svoji funkci. Dost možná proto, že umění je ze své podstaty svobodné a nepodléhá žádnému funkčnímu řádu. Zvláštní je, že si to uvědomují všichni, krom umělců samotných. Žijeme v době, kdy se mění formy, obsahy a podstaty. Neznámá to tedy, že by snad umění přestalo existovat. Jen se přesouvá do jiných poloh, než na jaké jsme byli doposud zvyklí. Dnes už snad nenajdeme nikoho, kdo by bral vážně nějakou galerii. Všimněme si také, jak se posunulo pozorovatelovo vnímání, ovlivněné masmédií. Zcela nový obsah nabylo slovní spojení: To mě baví. Jednomu se až ježí chlupy hrůzou, že umění by mělo sloužit primárně zábavě. Anebo se už tak nezvratně děje a jen poslední zoufalci s rozdraným praporem se na ruinách starého snaží hájit zbytky již dávno ztracených pozic.

Boha můžeme vnímat jako masmédiu, které se však neprojevuje vůči jednotlivci sémioticky, nehovoří, jen k člověku promlouvá prostřednictvím srdce a boží lásky.

4)

Kamila Vávrová

xxx

Toto se líbí uživatelům
Toto se nelíbí uživatelům
Toto se líbí uživatelkám
Něco jiného se líbí uživatelům
Toto sere uživatele
Toto bere uživatelům čas

Toto se zobrazuje uživatelům
Toto užívá uživatelé
Toto ukusuje uživatelům varlata a uživatelkám kozy
Toto se líbí uživatelům

xxx

Přidat úvodní fotku
Přidat úvodní vodku

Přidat úvodní svodku
Přidat úvodní bodku
Přidat úvodní ložku
Vylovit úvodní perlodokku

xxx

Sdílet
Střílet
Svíjet

Sujet

B ook

Jakub Šofar

Tak naposledy o Hongkongu

B
ook

Přiletěl jsem takhle jednou odpoledne v neděli z Dubaje, kde jsem při čekání na letadlo do Prahy vyškrtal asi třicet osmisměrek. Na Ruzyni byl božský klid. Proti Hongkongu. Prázdné prostory. Nikde nikdo. Loudá se půlměsíc... A když jsem se pak kodrcal autobusem na metro, říkal jsem si: Ty vole, co tohle je za zemi? Tady se dějiny nedějí, tady se konstruuji. Tohle je orient. Tady si nuda hryzá prsty až k samým loktům a kolenům. Tady se levice a pravice vzájemně voprcaly a pak zmizely jak pára nad hrncem koupeným v nějaký akci, na který zpívala Věra Špinarová. A bastardi, co z toho voprcu vznikli, to teď tady mají v pachtu. A my jsme rádi. A já jsem taky rád. Protože božský klid je nejvyšší stadium. Pak už dál nic není.

Lidská společnost už se nemá kam dál rozvíjet.

V metru jsem doškrtal poslední osmisměrku, splnil jsem plán na sto procent, žádný písmeno nezůstalo suchý. Všechny oči mokré...

Takhle nějak jsem se cítil, když jsem se vrátil z té iniciační cesty. A dlouho se mnou nic nebylo. Nic do mě nebylo. Patamú, što...

Tak jsem vyškrábl ještě pár fotek. A jeden hongkongskej dolar. Panbůh zaplať za ty dary.

Bydlel jsem si jako král, v domě plném skladů a firem, z okna pohled na mrakodrapy jako lovecké salámy (viz fotografie na předchozí straně), na chodbě příjemná industrializovaná globalizace.

Večer nebo v noci na kole jedete podél mořského zářezu do pevniny (nebo ústí řeky, jak chcete), s čelovkou na hlavě a rukama na brzdách (3).

Přes 70 procent území pokrývá džungle, nebo spíš les bez zásahů lesního hospodáře. Vyšli jsme si takhle jednou odpoledne na vandr. Prý jsem moc chrápal (4, 4a).

Metro. Pražské koridory by to nedaly. Jak se říká. Když vidím zmatené turisty v podzemí pod stanicí Můstek, kteří nechápou systém tabulí ukazující směr k trase B, tak pak se nemůžeme divit, že tady nic nejde. V Hongkongu všechno jde. Teda téměř. Mimo demonstrací a tak.

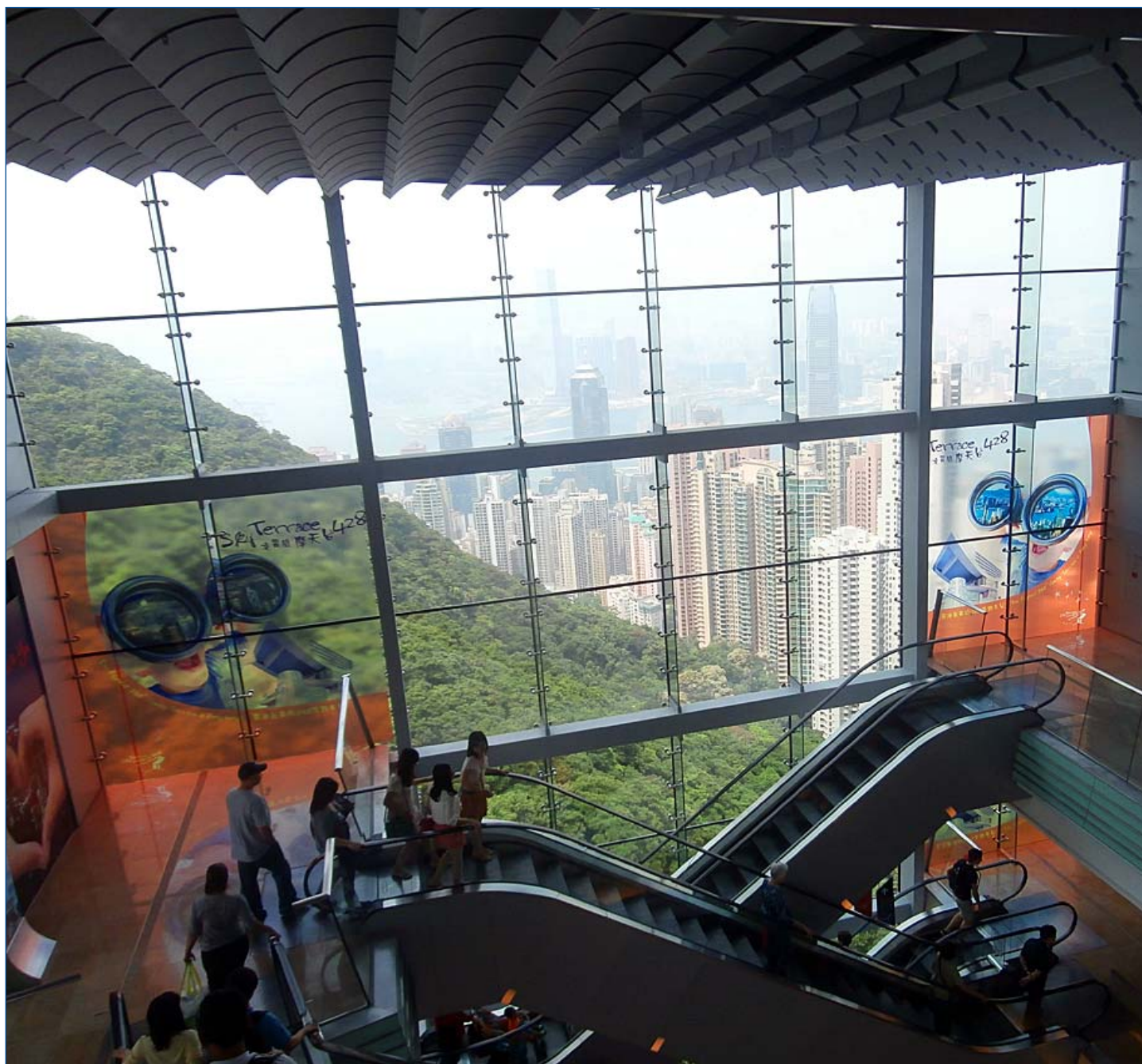
Book

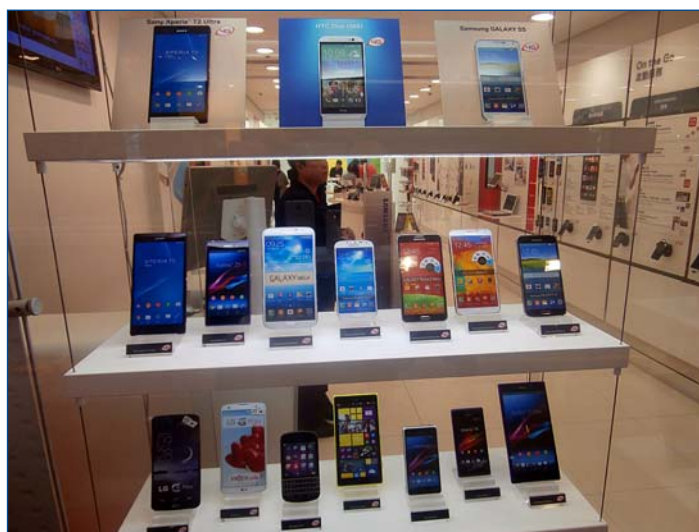
Něco jako lanovka na Petřín. Skoro. Akorát trochu větší. Jedno z místních lákadel, kterým se vyvezete nad město a můžete čučet,

jestli někde neuvidíte Jamese Bonda nebo aspoň Muže z Hongkongu. Nebo jen tak čučet. Jako já.

Cetky, cetky. O to jde. Nebo Oto jde? Jde o to Otovi?

Normální ulice. Ja-
ko Poříčí k Florenci.
Nebo tak.

E
OO

Macao je dvojče Hongkongu. A zároveň jde o dvě města v jednom. Staré Macao, kde se žije. Nové Macao, kde se sází, když se hraje macao. Ale hraje se

v Macau vůbec macao? Nejdřív se tam ale musíte dostat, projít pasovkou a celníky a pak čekat na svůj trajekt.

Pak je to šup šup. Hned za hlavní ploščadí v Macau (kde je taky hlavní pošta a prodávají se tu známky, protože jde o důležitou filatelis-

tickou destinaci) je pár „portugalských“ uliček, kde si můžete vybrat z místní původní kulinářské „paměti“.

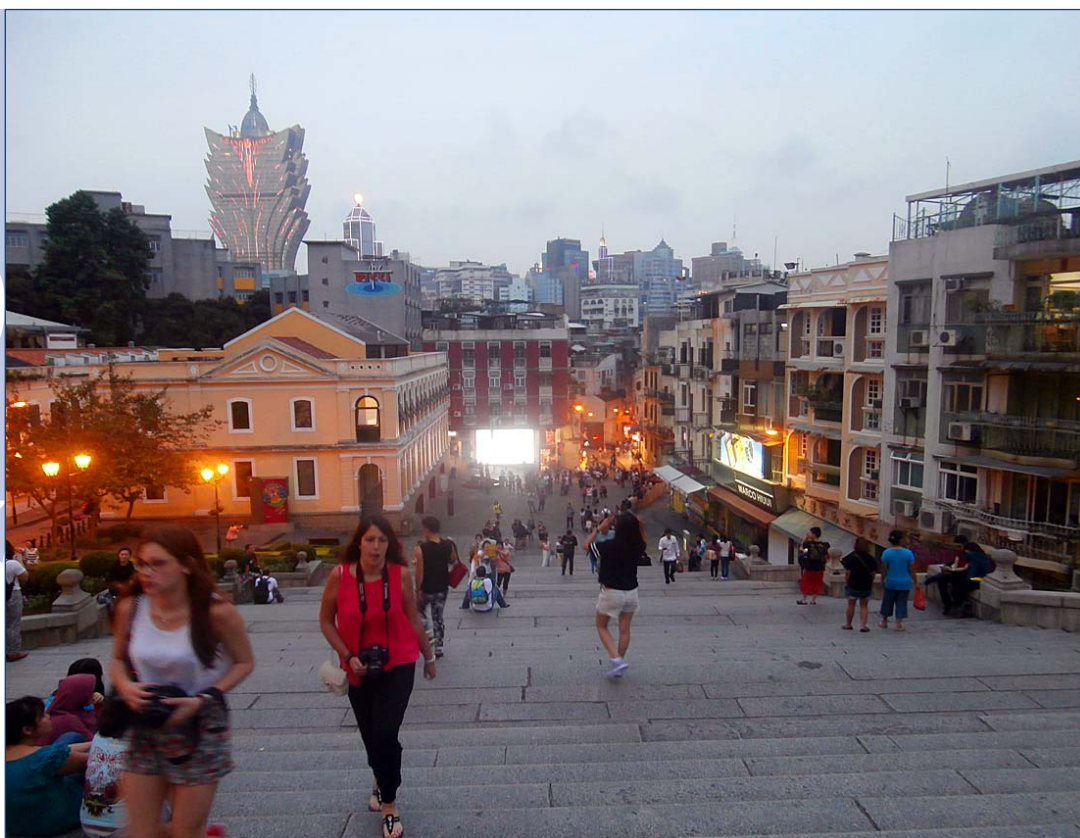

A večer na čumendu, bohužel ani tady se nezbavíte ruštiny.

Když chce chlap na záchod, tak to určitě pozná.

V Macau se jezdí na skútrech, do některých uliček by se auto nevešlo.

Taky je potřeba něco dovézt domů. Nějaký legrandy Anebo radši všechny peníze prožrat?

Z tohohle kovomatu by měl radost můj otec, to jsem vyfotil pro něj. Snad se tam odtud, kde teď je, má šanci podívat na Dobrou adresu.

Když byl Vladimír Merta v Paříži, tak si tam jen tak z hecu natočil desku. Výtečnou. Já jsem si chtěl natočit v jednom studiu, kde si můžete i pronajmout vybavené zkušebny, aspoň song „Kozy neměla“.

Ale vysvětlujte těm samolibým obyvatelům podivuhodné Laputy, co jsou to kozy a proč je neměla.

Udělal jsem ale chybu. Omlouvám se. Tam není Laputa. To věděl už Pavel Juráček. To tady je Laputa. To my jsem Lapuťané...

V příštím čísle (vychází 1. ledna 2015)

rozhodně nenajdete:

recept na zavařování loňských sněhů

rozhovor se známým bezdomovcem ze seriálu Ulice

nabídku cestovní kanceláře Eternity Tour

test nového smartphonu Samsung Galaxy XXL

reklamu na Reklamu

Na shledanou příště!
Ne za pomeňte!